

RIS 2009 – Gospodinjstva

Internet in slovenska država

Povzetek: V poročilu so analizirani rezultati reprezentativne telefonske ankete RIS (december 2009) med anketiranci, rednimi uporabniki interneta (tisti, ki so v zadnjih treh mesecih uporabljali internet) v starosti med 18 in 75 let.

- V primerjavi s prejšnjimi leti (večina meritev se ponavlja že od leta 2001) ni večjih razlik: polovica vprašanih je mnenja, da je slovenska država dobro poskrbela za razvoj interneta.
- Največ zaslug za razvoj interneta v Sloveniji vprašani še naprej pripisujejo večjim podjetjem na trgu (Microsoft, Telekom Slovenije), sledijo ministrstva (MVZT; MŠŠ; DID, MG), na koncu pa je vlada oz. politika (Vlada RS, Državni zbor, Predsednik vlade RS).
- Prepoznavnost Direktorata za informacijsko družbo je stabilna, a se kaže rahli trend padanja prepoznavnosti.
- Vprašani področju razvoja interneta, poleg gradnje avtocest, pripisujejo visoko prioriteto, pri čemer velja, da višje na lestvici prioritet postavljajo konkretne akcije (opremljanje šol z računalniki, zagotavljanje masovnega in poceni širokopasovnega dostopa do interneta) kot strateške politike (postavljanje razvoja informacijske družbe kot pomembne strateške prioritete v Sloveniji).
- V zadnjih letih se opaža porast rabe storitev e-uprave, čeprav novi uporabniki pri tem zaostajajo.

*Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
Center za metodologijo in informatiko, Projekt RIS
e-mail: info@ris.org URL: <http://www.ris.org>*

INTERNET IN SLOVENSKA DRŽAVA

Avtorji: Saša Mašić, Vasja Vehovar

Ljubljana, september 2010.

OSNOVNE UGOTOVITVE

Poročilo se nanaša na telefonsko anketo RIS 2009 – december 2009 (n=524). Osnovne ugotovitve se nanašajo na sklop anketiranih v starosti med 18 in 75 let.

Glavne ugotovitve:

- Slabe tri četrtine (74%) uporabnikov interneta je rednih, torej takšnih, ki so internet uporabljali v zadnjih 3 mesecih, dobre štiri petine (81%) internet uporablja vsak dan ali skoraj vsak dan.
- Zadovoljstvo z vlogo slovenske države pri optimalnem razvoju interneta je razmeroma dobro (3.5) in je ostalo na enaki ravni kot leta 2006. Glede na pretekle raziskave RIS se zmanjšuje delež tistih, ki z vlogo slovenske države pri razvoju interneta niso niti zadovoljni niti nezadovoljni in povečuje se delež tistih, ki so z njeno vlogo zadovoljni, pri čemer delež nezadovoljnih ostaja nespremenjen. Z vlogo slovenske države pri razvoju interneta so v splošnem bolj zadovoljne ženske, vprašani srednjih let (med 36 in 55 let), z dokončano srednjo šolo in zaposleni. Kot bolj kritični se izkažejo moški, mlajši (med 18 in 35 let), šolajoči in vprašani z dokončano več kot srednješolsko izobrazbo. Leto začetka uporabe interneta ne vpliva več na zadovoljstvo z vlogo države pri razvoju interneta, kot je to veljalo v preteklih raziskavah RIS.
- Poznavanje Direktorata za informacijsko družbo je razmeroma stabilno, a trend nakazuje počasno upadanje prepoznavnosti. Direktorat za informacijsko družbo dobro pozna le 2% anketiranih, dobra desetina (12%) ga pozna, dobri dve petini (43%) je zanj že slišalo in dobri dve petini (43%) direktorata ne pozna. Prepoznavnost direktorata je bila sicer najvišja v času ustanovitve Ministrstva za informacijsko družbo (leta 2001) in v času njegove ukinitve (leta 2004). Vprašanja med leti niso povsem primerljiva, saj smo najprej spraševali po prepoznavnosti Ministrstva za informacijsko družbo in nato Direktorata za informacijsko družbo, ki se je ravno v letu 2009 znova preoblikoval. Direktorat za informacijsko družbo v večji meri poznajo moški, stari med 18 in 35 let ter tisti z dokončano vsaj srednjo šolo ali več.
- Uporabniki interneta glede vloge pri razvoju interneta najvišje ocenjujejo Microsoft (3.9), a visoko in stabilno oceno ima tudi Telekom (3.6). Resorna ministrstva (MŠŠ, MVZT) in Direktorat za informacijsko družbo imajo zmerno oceno 3.3. Ostale politične institucije pa so tradicionalno ocenjene slabše (pod 3.6); vlada (2.9), Ministrstvo za gospodarstvo (2.9), Državni zbor (2.5) in predsednik vlade (2.5). Arnes, ki je sicer med najuglednejšimi institucijami na področju interneta, ni bil vključen v raziskavo. Ocene so skozi leta, raziskave RIS 2001, RIS 2002/I, RIS 2002/II, RIS 2004, RIS 2006 in RIS 2009, stabilne. Vlogo naštetih institucij v splošnem višje vrednotijo ženske.

- Uporabniki interneta dajejo razvoju interneta izjemno visoko prioriteto (4.5 na lestvici od 1 do 5). Zagotavljanje masovnega in poceni širokopasovnega dostopa do interneta ter spodbujanje opremljanja z računalniki v šolah, se jim zdi enako prioriteto kot dokončanje gradnje avtocest. Sledi zagotavljanje čim večjega števila javnosti dostopnih točk dostopa do interneta in spodbujanje kreiranja vsebin v slovenskem jeziku. Med naštetimi prioritetai so vprašani na zadnje mesto postavili postavitev pospešenega razvoja interneta za pomembno strateško prioriteto, a še pri tem velja poudariti, da jih skoraj tri četrtine (73%) pravi, da gre za pomembno ali zelo pomembno prioriteto. Naštete prioritete so torej v splošnem prepoznane kot pomembne. Višje jih vrednotijo ženske, vprašani srednjih let (36-55 let) in nezaposleni oz. brezposelni. Odgovori vprašanih se razlikujejo tudi glede na regije, iz katerih izhajajo, saj so različne regije v Sloveniji tudi različno informacijsko razvite. Tisti, ki internet uporabljajo dlje, v večji meri poudarjajo dostopnost do interneta, saj kot prioriteto višje postavljajo zagotavljanje poceni in masovnega širokopasovnega dostopa do interneta in omogočanje čim večjega števila javno dostopnih točk do interneta, podobno kot šolajoči in zaposleni.
- Delež uporabnikov interneta, ki obiskujejo spletne strani javne uprave, pošiljajo elektronsko pošto javni upravi ali izpolnjujejo uradne obrazce oz. opravljajo uradne postopke, glede na leti 2002 in 2006 strmo narašča. Po podatkih iz leta 2009, jih je 79% že obiskalo spletne strani svoje občine, 72% spletne strani svoje upravne enote (če občina ni UE) in 66% spletne strani katerega od ministrstev. Nekaj manj, 35%, jih je obiskalo spletne strani organov Evropske unije, 36% jih je že poslalo elektronsko pošto javni upravi in 44% že kdaj izpolnilo uradni obrazec ali opravilo uradni postopek na internetu. Med odločilne dejavnike, ki vplivajo na obiskovanje spletnih strani javne uprave, pošiljanje elektronske pošte javni upravi in izpolnjevanje uradnih obrazcev oz. opravljanje uradnih postopkov na internetu, štejemo izobrazbo, pogostost uporabe interneta in začetek uporabe interneta.
- Delež uporabnikov storitev e-uprave glede na raziskavo iz leta 2006 narašča. Dobra tretjina jih je v zadnjem letu uporabila storitev vpogleda v zemljiško knjigo prek spleta (36%), desetina podaljšala registracijo avtomobila (10%) in slaba desetina uporabila storitve portala e-VEM (8%). V predhodni raziskavi je splet za vpogled v zemljiško knjigo izkoristila petina vprašanih, podaljševanje registracije avtomobila in storitve portala e-VEM pa manj kot 4% vprašanih. Značilna spremenljivka, ki vpliva na uporabo storitev e-uprave je začetek uporabe interneta. Anketiranci, ki internet uporabljajo dlje, v večji meri uporabljajo tudi storitve e-uprave.

KAZALO

1	METODOLOGIJA	6
2	UPORABNIKI INTERNETA	8
3	SLOVENSKA DRŽAVA IN INTERNET	11
4	DIREKTORAT ZA INFORMACIJSKO DRUŽBO	22
5	VLOGA INSTITUCIJ PRI RAZVOJU INTERNETA	27
6	PRIORITETE NA PODROČJU RAZVOJA INTERNETA	37
7	SPLETNE STRANI e-UPRAVE	46
8	UPORABA STORITEV e-UPRAVE.....	54
9	KAZALO TABEL.....	61
10	KAZALO SLIK.....	62

1 METODOLOGIJA

Ugotovitve v poročilu temeljijo na podatkih zbranih s telefonsko anketo med gospodinjstvi s fiksnim telefonskim priključkom, ki je bila izvedena v mesecu decembru 2009. Z metodo računalniško podprtega telefonskega anketiranja je bilo v okviru raziskave RIS 2009 anketiranih 607 posameznikov v starosti od 10 do 75 let. Med njimi jih je slabe tri četrtine (74 %) oz. 447 takšnih, ki so v zadnjih treh mesecih uporabljali internet in 365 (60%) anketirancev je bilo v času anketiranja starejših od 18 let. V gospodinjstvu so bili anketiranci izbrani naključno, in sicer po metodi zadnjega rojstnega dne.

Pri uteževanju je bil na osnovi populacijskih podatkov o starosti, izobrazbi, spolu, regiji, naselju in zaposlitvenem statusu opravljen običajen postopek prilagajanja kontrolnim spremenljivkam – *raking*. Poleg navedenih spremenljivk (margin) je bila upoštevana tudi interakcija spola in starosti ter izobrazbe in zaposlitvenega statusa. V vseh navedenih kontrolnih spremenljivkah se torej vzorec naknadno ujema s slovensko populacijo.

Pri podrobnejših analizah imamo pogosto majhno število enot, zato so v tabelah vpeljane naslednje oznake števila enot n , ki jih velja upoštevati tudi, kadar niso eksplicitno zapisane (v oklepaju so navedene vrednosti koeficienta variacije CV, ki so pojasnjene v nadaljevanju):

- - *nesprejemljivo nenatančna ocena, navedena zgolj za ilustracijo (manj kot 10 enot), $CV > 0.30$;*
- (()) – *zelo nenatančna ocena (med 10 in 20 enot), $0,10 < CV < 0.30$;*
- () – *nenatančna ocena (med 20 in 30 enot), $0,10 < CV < 0.30$.*

Če je v celici majhno število enot, služi zgolj kot ilustracija, nikakor pa ne kot osnova za posplošeno trditev. Na nekaterih mestih je za realno razumevanje podatkov navedena tudi standardna napaka ocene (SE), ki se v primeru deležev p izračuna na osnovi:

$$se(p) = \sqrt{\frac{pq}{n}} = \sqrt{\frac{p(1-p)}{n}}$$

Upoštevati velja, da je običajni 95% interval zaupanja širok $p(\pm 2 \times se(p))$.

Če je npr. med 365 anketiranci izračunani delež $p=0.10$, je običajni interval zaupanja enak: $p = 0.1 \pm 2 \times \sqrt{\frac{0.1 \times 0.9}{365}} = 0.1 \pm 0.3$. V navedenem primeru torej v intervalu (7-13)%.

Če govorimo o populacijskih vrednostih, velja upoštevati absolutne vrednosti. Delež 7% - 13% tako npr. v populaciji 1 milijon uporabnikov interneta pomeni 70.000 – 130.000 enot.

Pri presoji kvalitete podatkov velja upoštevati tudi koeficient variacij:

$$cv_b = \frac{se(p)}{p}$$

V našem primeru je to $\frac{1.5}{10} = 15\%$ in bi morali zato oceno napisati v oklepaju (15%).

V primeru skupine $n = 100$ imamo opravka z majhnim deležem:

$$cv_{(b)} = \frac{1}{\sqrt{n_a}}$$

$$cv_{(b)} = \frac{1}{\sqrt{36}} = 0.15.$$

V primeru računanja intervala zaupanja na opisan način, lahko pričakujemo, da se v 19 od 20 primerov v njem nahaja populacijska vrednost p .

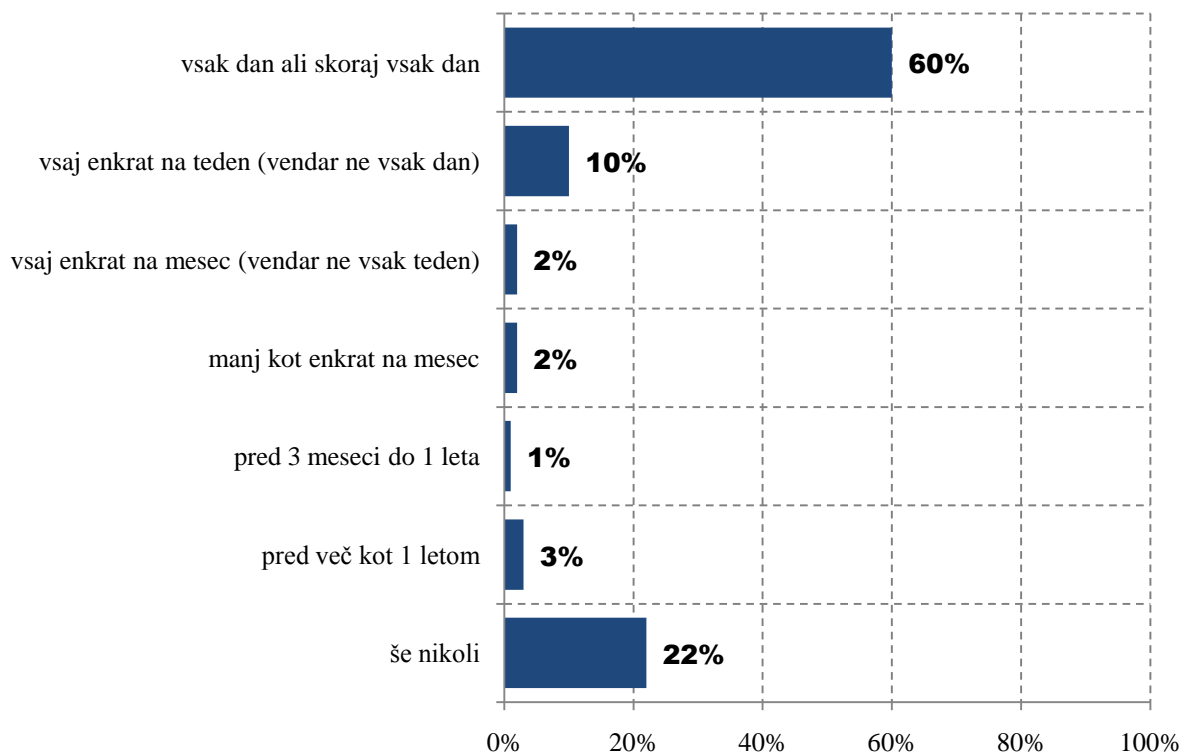
Poleg vzorčne napake (se) se v anketah lahko pojavljajo tudi druge napake, posebej napake zaradi ne-odgovorov ali vzorčnega okvira telefonskih števil.

V poročilu kot glavni vir analiziramo podatke zgoraj navedene raziskave RIS 2009, vključujemo pa tudi podatke in grafe iz predhodnih raziskav, ki so bile opravljene v okviru projekta *RIS med letoma 1996 in 2009*.

2 UPORABNIKI INTERNETA

Vprašanje se je glasilo: »Kdaj ste nazadnje uporabljali internet? Upoštevajte uporabo interneta prek računalnika, mobilnega telefona ali brezžično uporabo interneta preko računalnika, mobilnih ali drugih naprav.« Tiste, ki so odgovorili, da v zadnjih treh mesecih, smo nato vprašali še: »Kako pogosto ste v povprečju uporabljali internet v zadnjih 3 mesecih?«

Slika 2.1: Uporaba interneta (RIS 2009; n=607, vsi anketiranci).

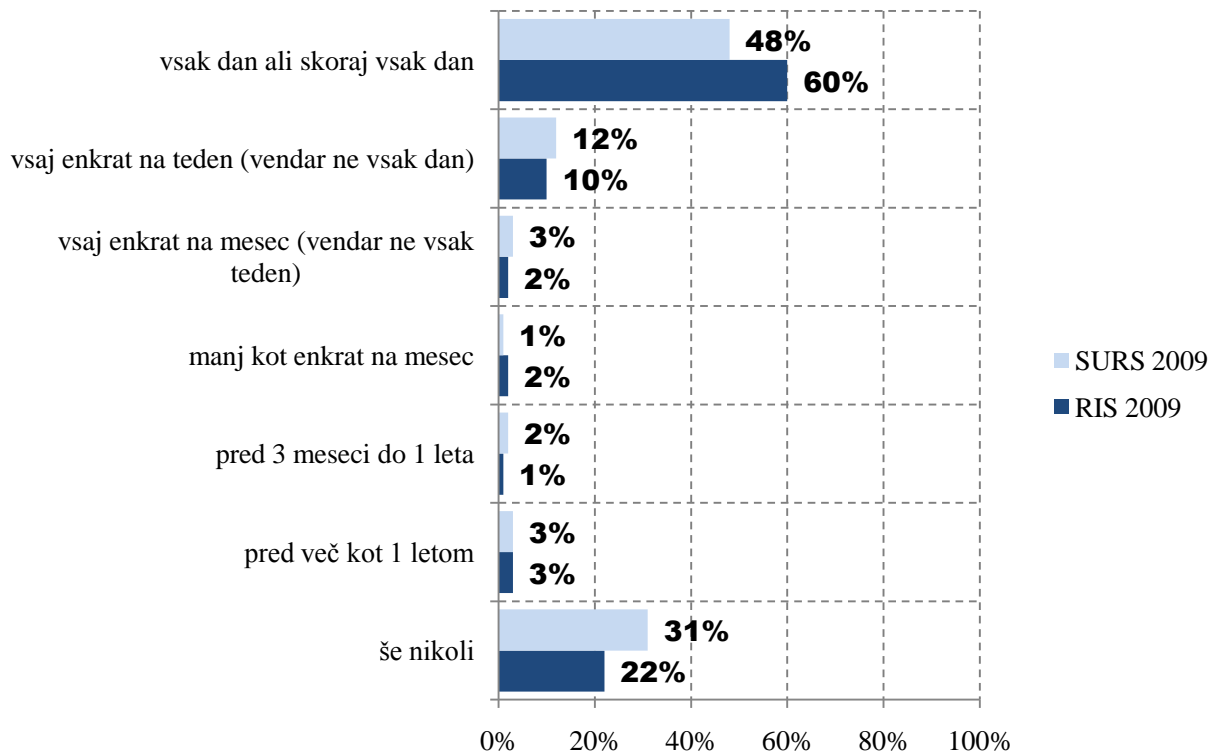
Podatke o informacijski družbi, oziroma o uporabi informacijsko-komunikacijske tehnologije v gospodinjstvih sicer redno spremlja tudi Statistični urad Republike Slovenije¹.

Vprašanje Statističnega urada² je bilo zastavljeno na enak način, tako lahko primerjamo podatke o rednih uporabnikih interneta v obeh raziskavah.

¹ Dostopno prek: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=2792 (14 januar 2009).

² Dostopno prek: http://www.stat.si/doc/vprasaniki/IKT-GOSP_2009_telefonski.pdf (14. januar 2009).

Slika 2.2: Uporaba interneta – primerjava SURS in RIS (SURS 2009, n= 1695752; RIS 2009 , n=607).

Raziskava RIS 2009 je potekala decembra 2009, raziskava Statističnega urada pa od 16. marca do 18. maja 2009, kar je lahko eden izmed razlogov za višjo oceno deleža rednih uporabnikov interneta RIS-a. Dodatni razlog, zakaj je delež rednih uporabnikov interneta v raziskavi RIS 09 (74%) za desetino višji, kot v raziskavi SURS (64%), je tudi v tem, da gre pri raziskavi RIS za telefonsko anketo in so ocene zato lahko nekoliko precenjene. V raziskavi RIS je višji tudi delež dnevniških uporabnikov (RIS 81%, SURS 75%), medtem ko so nižji deleži tedenskih (RIS 14%, SURS 19%) in mesečnih uporabnikov (RIS 3%, SURS 5%).

Razkorak v oceni števila uporabnikov interneta se torej pojavlja zaradi različne metodologije – predvsem zaradi precenjevanja telefonskih anket.

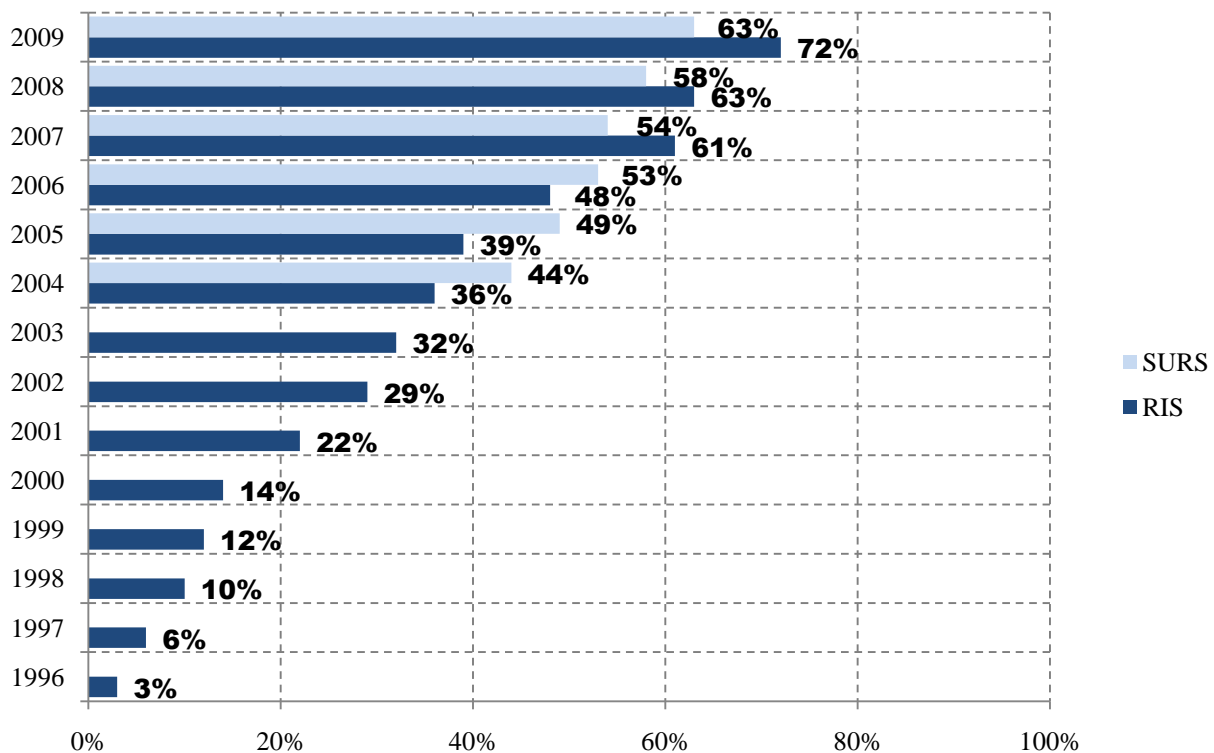
Delež uporabnikov interneta v zadnjih treh mesecih se bistveno ne razlikuje od deleža mesečnih uporabnikov.

Tabela 1: Uporabniki interneta – primerjava podatkov RIS 2009 in SURS 2007 (anketiranci stari med 10 in 75 let).

Raziskava	Število oseb	Že uporabili internet		Uporabil v zadnjih 3 mesecih		Mesečni uporabniki	
	n	n	%	n	%	n	%
SURS 2007	1.691	1.066	63%	949	56%	927	55%
SURS 2009	1.696	1.173	69%	1.094	64%	1.081	63%
RIS 2007	1.691	1.058	63%	.	.	1040	62%
RIS 2009	1.696	1.323	78%	1.255	74%	1.221	72%

V raziskavi RIS delež mesečnih uporabnikov interneta sistematično spremljamo že od leta 1996. V nadaljevanju si lahko ogledamo rast števila mesečnih uporabnikov interneta po podatkih raziskave RIS od leta 1996 in primerjavo s podatki SURS-a od leta 2002 naprej.

Slika 2.3: Mesečni uporabniki interneta, populacija med 10 in 75 let – primerjava SURS 2009 in RIS 2009.

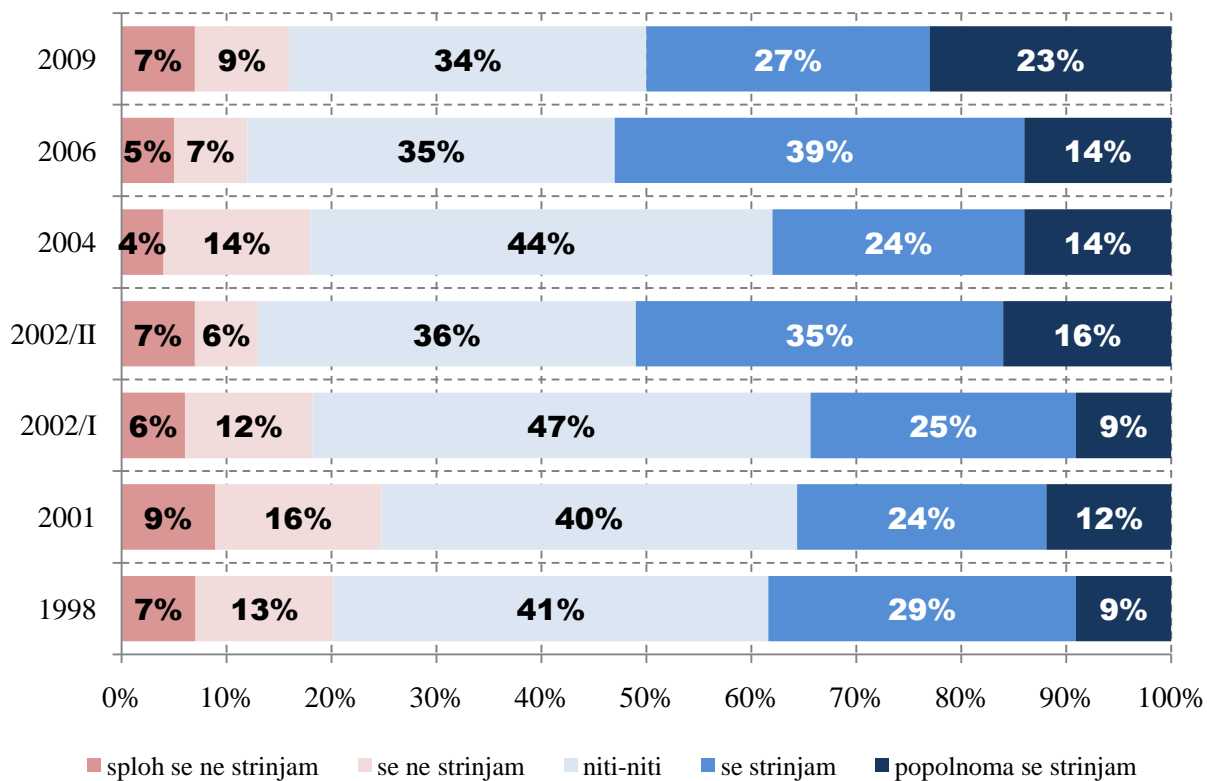

Zaključimo lahko, da so telefonske raziskave, zaradi naraščajočih metodoloških težav, vse bolj problematične. Navedeno razhajanje z raziskavo SURS, ki je izvedena osebno, pa je lahko pomembno pri ocenjevanju populacijskih deležev. Analiza povezav, raven strinjanja, odprti odgovori ipd., pa s tem skorajda niso prizadeti.

3 SLOVENSKA DRŽAVA IN INTERNET

Raziskavo smo začeli s standardnim vprašanjem o vlogi slovenske države pri razvoju interneta. Anketirance med 18 in 75 letom smo prosili, da na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni sploh se ne strinjam in 5 popolnoma se strinjam, ocenijo svoje strinjanje z naslednjo trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.«

Slika 3.1: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I³, n= 234; RIS 2002/II⁴, n= 180; RIS 2004⁵, n= 284; RIS 2006⁶, n= 300; RIS 2009, n=524).

Dobra tretjina (34%) vprašanih se z navedeno trditvijo, da je slovenska država dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji, niti ne strinja niti ji ne nasprotuje. V primerjavi s preteklimi leti se delež vprašanih, ki se s z navedeno trditvijo niti ne strinjajo niti ji ne nasprotujejo, manjša. Leta 1998 je

³ Raziskava RIS 2002/I je potekala junija 2002.

⁴ Raziskava RIS 2002/II je potekala decembra 2002.

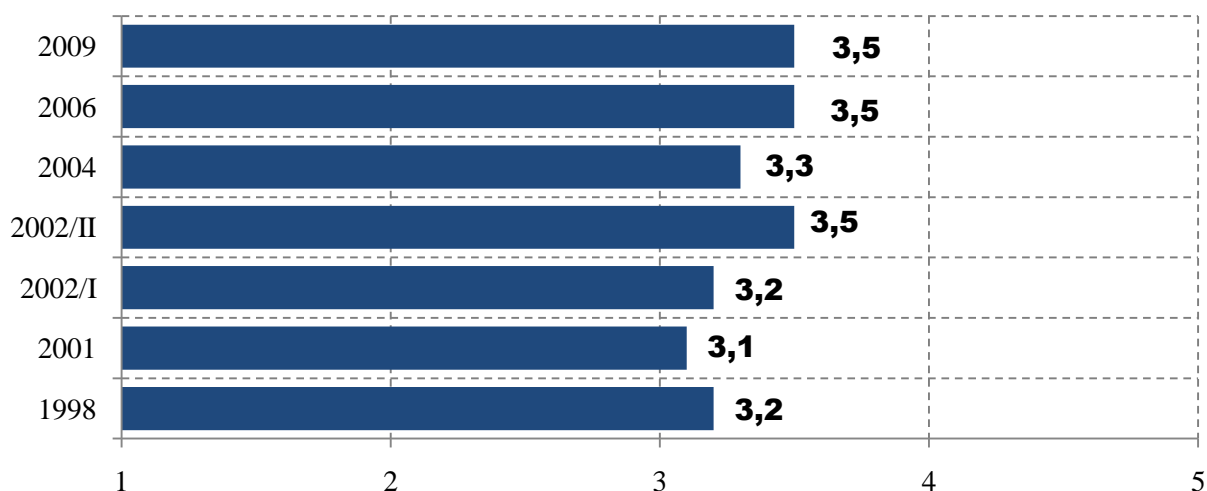
⁵ Dostopno prek: http://www.ris.org/uploadi/editor/1216461920InternetInSlovenskaDrzava_ris2004.pdf (10. januar 2010).

⁶ Dostopno prek: http://www.ris.org/uploadi/editor/1229015957InternetInSlovenskaDrzava2006_10.pdf (10. januar 2010).

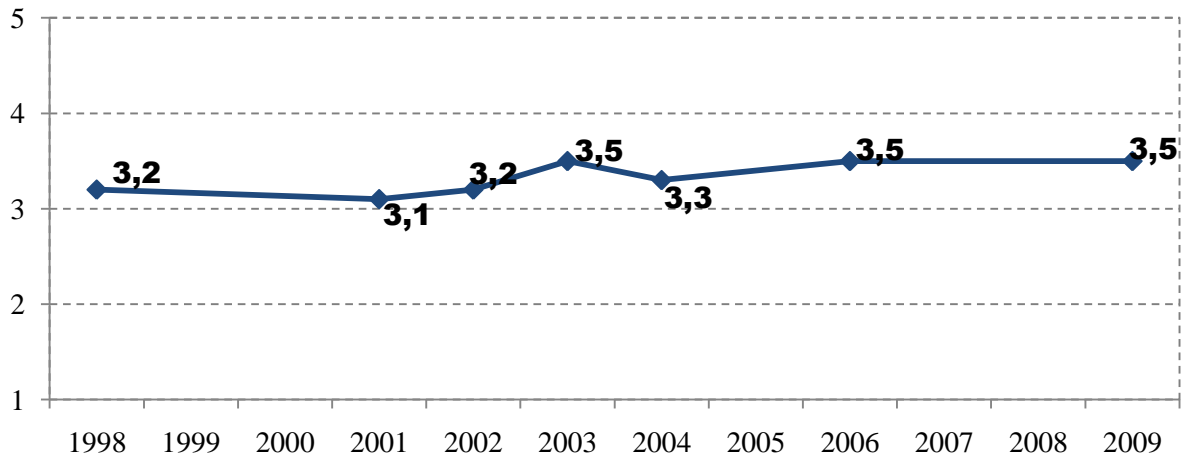
znašal še dobri dve petini vprašanih (41%) in leta 2009 le še dobro tretjino vprašanih (34%). Na drugi strani se povečuje delež vprašanih, ki se z navedeno trditvijo popolnoma strinjajo. Leta 1998 je bila takšnih le slaba desetina (9%), leta 2009 pa že skoraj četrtina (23%). Pri tem delež tistih, ki se s trditvijo, da je slovenska država dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta, sploh ne strinjajo, ostaja skoraj nespremenjen. Takšnih je skozi vsa leta manj kot desetina (leta 2009 7%).

Glede na zgornje ugotovitve se, kot je bilo pričakovati, skozi leta zvišujejo tudi povprečne vrednosti strinjanja s trditvijo, da je slovenska država dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta. Mnenje uporabnikov je zadnjih nekaj let stabilno pri vrednosti 3.5 in je srednje visoko (mejna vrednost za visoko zadovoljstvo je 4.0), torej je razpoloženje v splošnem pozitivno.

Slika 3.2: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« - povprečja (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

Slika 3.3: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« - povprečja (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

V preteklih raziskavah RIS smo ugotavljali, da so novejši uporabniki interneta manj kritični, kar se je uravnavalo z večjo kritičnostjo starejših uporabnikov interneta, torej tistih, ki internet uporabljajo dlje. Porast zadovoljstva z vlogo slovenske države pri razvoju interneta v raziskavi RIS 2006 smo pojasnjevali tudi z zmanjšano kritičnostjo starejših uporabnikov interneta.

Tabela 3.1 Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=506).

	% (n)					Skupaj (n)	\bar{x} Povprečje	σ Standardni odklon	\pm Interval zaupanja
	1	2	3	4	5				
	sploh se ne strinjam				popolnoma se strinjam				
1998	7	13	41	29	9	300	3.2	n.p. ⁷	[3.2 ± 0.2]
2001	9	16	40	24	12	391	3.1	n.p.	[3.1 ± 0.2]
2002/I	6 (14)	12 (27)	47 (108)	25 (58)	9 (21)	234	3.2	0.9	[3.2 ± 0.12]
2002/II	7 (12)	6 (11)	36 (65)	35 (63)	16 (29)	180	3.5	1	[3.5 ± 0.16]
2004	4 (12)	14 (39)	44 (126)	24 (67)	14 (40)	284	3.3	1.01	[3.3 ± 0.12]
2006	5 (17)	7 (21)	35 (104)	39 (117)	14 (41)	300	3.5	1.01	[3.5 ± 0.12]
2009	7 (35)	9 (44)	34 (173)	27 (138)	23 (116)	506	3.5	1.04	[3.5 ± 0.1]

⁷ Ni podatka.

Če pogledamo strinjanje s trditvijo, da je slovenska država dobro poskrbela za optimalen razvoj interneta v Sloveniji, glede na sociodemografske razlike vidimo, da se s trditvijo v večji meri strinjajo:

- ženske;
- stari med 36 in 55 let;
- vprašani z dokončano srednjo šolo;
- zaposleni in upokojenci.

Na drugi strani se kot bolj kritični pokažejo:

- moški;
- stari med 18 in 35 let;
- šolajoči in vprašani z več kot dokončano srednjo šolo.

Razlike glede na začetek rabe interneta se v raziskavi RIS 2009 ne pokažejo kot statistično značilne.

Tabela 3.2 Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« - sociodemografske značilnosti (RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let).⁸

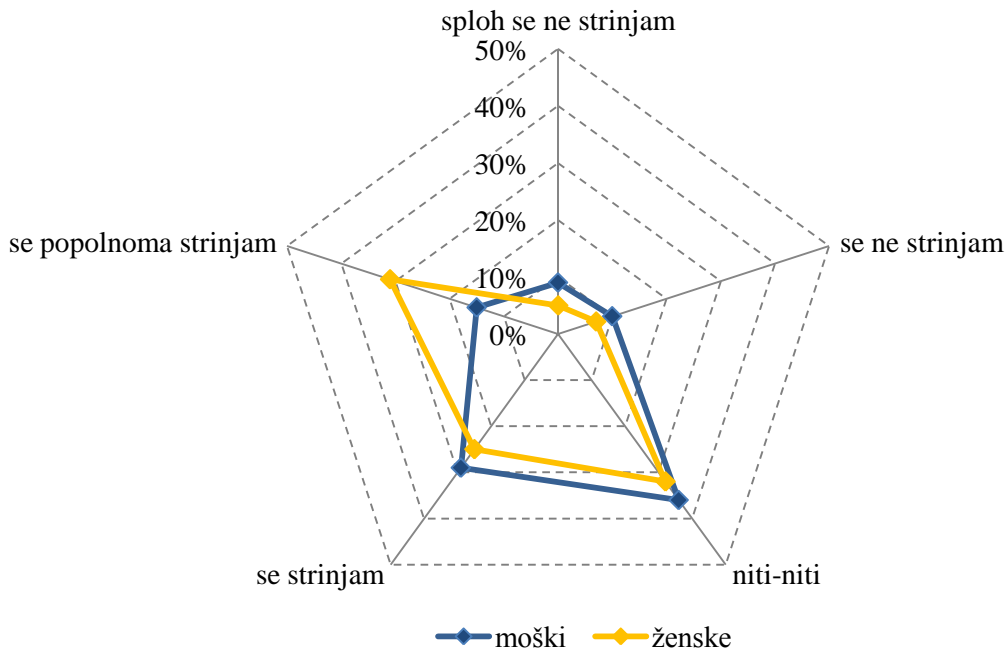
	n	% sploh se ne strinjam	% se ne strinjam	% niti- niti	% se strinjam	% se popolnoma strinjam	Povprečje
SPOL							
moški	253	9%	10%	36%	29%	15%	3.3
ženske	253	5%	7%	32%	25%	31%	3.7
STAROST							
18 do 35 let	155	9%	10%	37%	29%	14%	3.3
od 36 do 55 let	205	6%	11%	28%	27%	27%	3.6
od 56 do 75 let	146	5%	4%	39%	25%	26%	3.6
REGIJA							
Osrednja Slovenija	157	8%	8%	31%	25%	27%	3.6
Vzhodna štajerska (MB)	101	8%	5%	33%	29%	26%	3.6
Savinjska (CE)	56	0%	4%	32%	43%	21%	3.8
Gorenjska	51	6%	10%	51%	18%	16%	3.3
Goriška	35	6%	0%	34%	40%	20%	3.6
Obalna	34	15%	12%	47%	15%	12%	2.9
Dolenjska	40	3%	15%	25%	25%	33%	3.7
Prekmurje	33	9%	30%	27%	21%	12%	3.0
IZOBRAZBA							
manj kot dokončana srednja šola	98	8%	19%	27%	14%	32%	3.4
dokončana srednja šola	301	7%	6%	35%	29%	23%	3.5
več kot dokončana srednja šola	108	6%	6%	39%	33%	15%	3.4
ZAPOSLOTVENI STATUS							
zaposlen	259	7%	12%	34%	27%	20%	3.4
nezaposleni/brezposelni	56	4%	5%	39%	25%	27%	3.6
upokojenec	138	7%	4%	37%	23%	29%	3.6
šolajoči	50	12%	6%	24%	42%	16%	3.4
POGOSTOST UPORABE INTERNETA							
vsak dan ali skoraj vsak dan	295	7%	9%	37%	32%	15%	3.4
vsaj enkrat na teden	46	9%	4%	20%	39%	28%	3.7
vsaj enkrat na mesec	13	0%	8%	54%	8%	31%	3.6
manj kot enkrat na mesec	6	0%	0%	50%	33%	17%	3.5
ZAČETEK UPORABE INTERNETA							
1997 in prej	56	7%	4%	25%	36%	29%	3.7
1998, 1999	79	8%	10%	42%	29%	11%	3.3
2000, 2001	45	11%	11%	49%	18%	11%	3.1
2002, 2003	39	8%	3%	36%	38%	15%	3.5
2004, 2005	46	4%	13%	30%	33%	20%	3.5
2006	33	9%	9%	27%	33%	21%	3.5
2007	14	0%	29%	36%	21%	14%	3.2
2008	16	0%	6%	38%	38%	19%	3.7
2009	11	0%	9%	45%	36%	9%	3.3
SKUPAJ	506	7%	9%	34%	27%	23%	

*Razlike med povprečji so statistično značilne (spol, starost in regija).

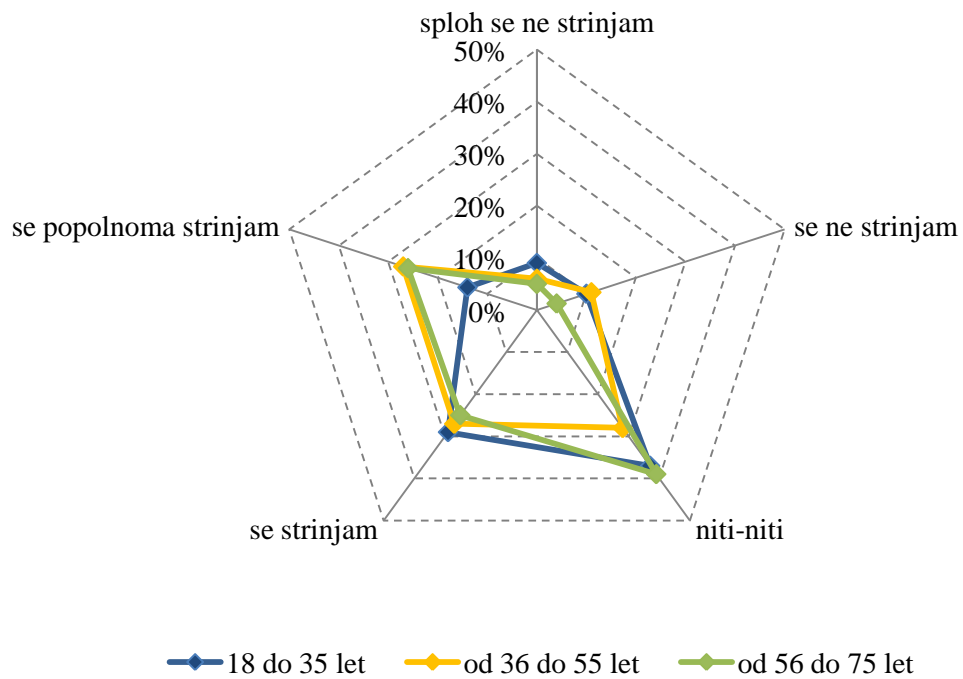
⁸ Pri celicah, ki so obarvane, gre za statistično značilne razlike od skupne vrednosti, kar prikazujemo s pomočjo standardiziranih rezidualov, ki smo jih izračunali s kontingenčnimi tabelami v programu SPSS. Standardizirani rezidual je kvocient razlike med izmerjeno in pričakovano vrednostjo spremenljivke ter kvadratnim korenom standardnega odklona. Modre celice prikazujejo pozitivne razlike, rdeče celice pa negativne razlike. Velikost razlik poudarja izrazitost barve. Temnejša barva pomeni večje razlike in svetlejša barva manjše razlike.

Vrednost standardiziranega reziduala	+	-
0-1,0		
1,1-2,0		
2,1-3,0		
3,1-4,0 in več		

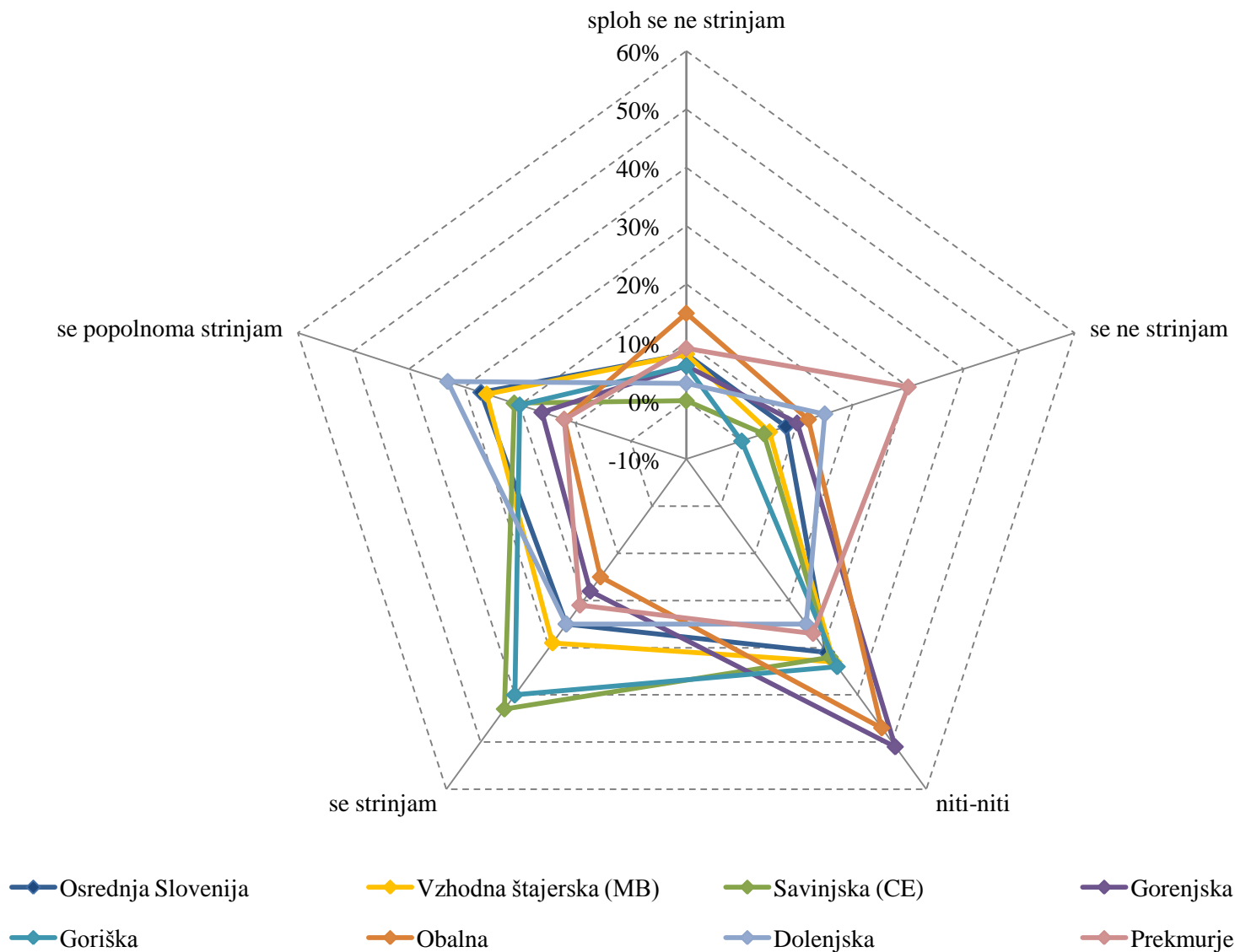
Slika 3.4: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na spol (RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let)

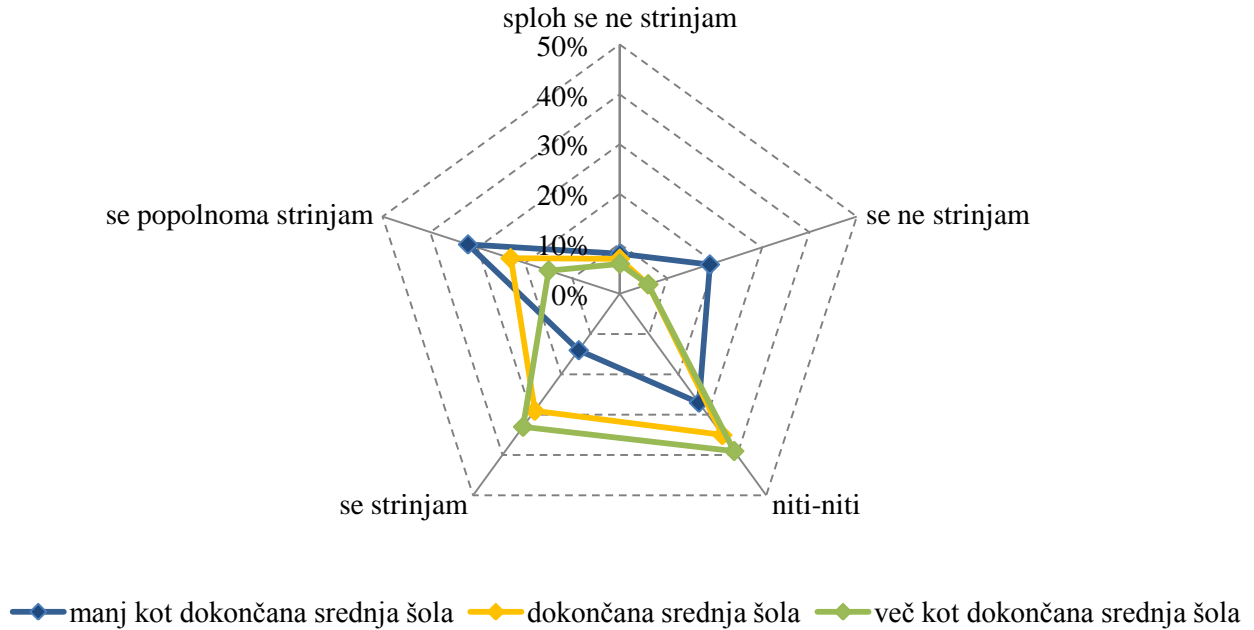
Slika 3.5: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na starost (RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let).

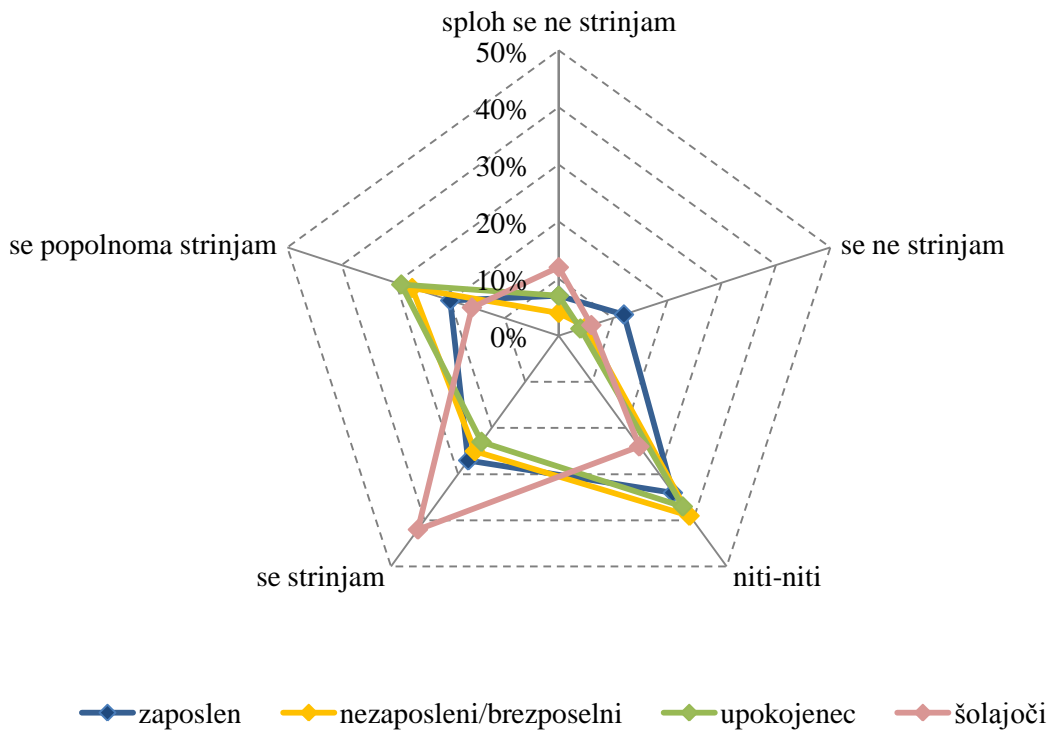
Slika 3.6: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na regijo (RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let).

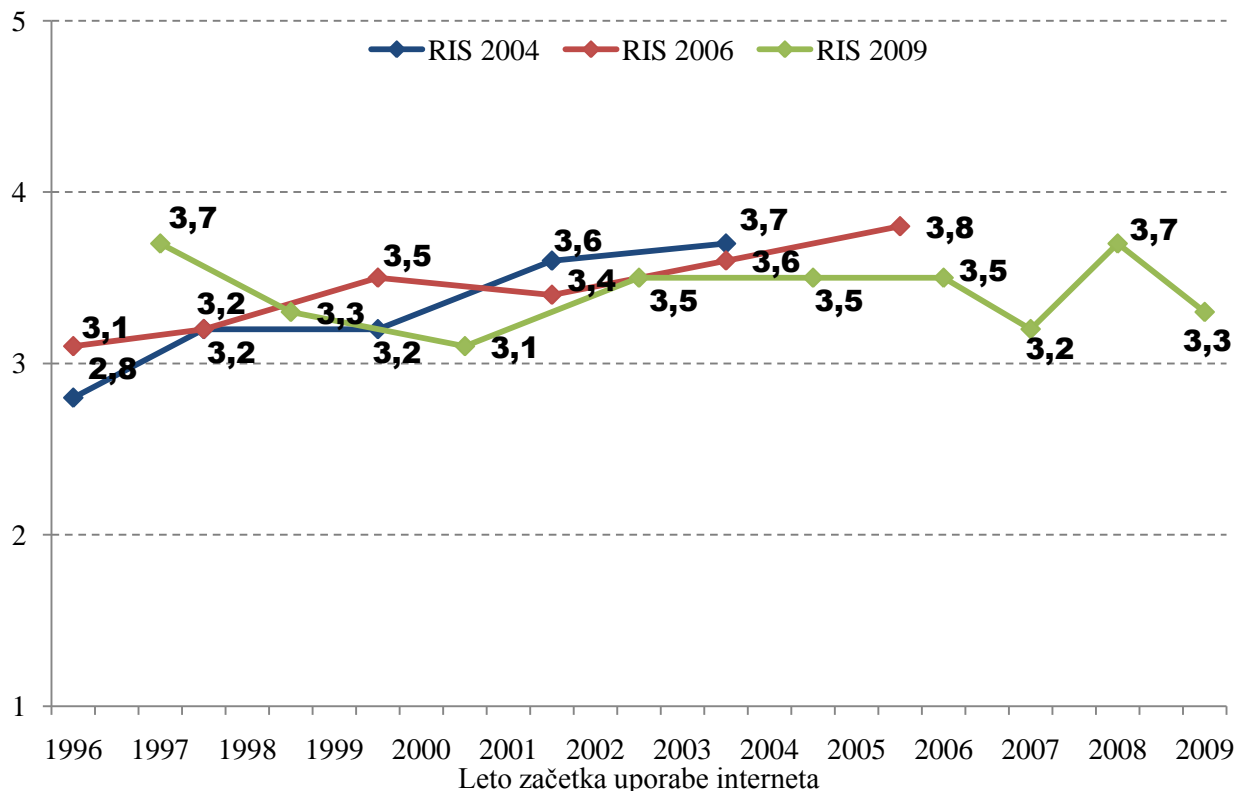
Slika 3.7: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na izobrazbo (RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let).

Slika 3.8: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na zaposlitveni status (RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let).

Slika 3.9: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na začetek rabe interneta (RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=506) .

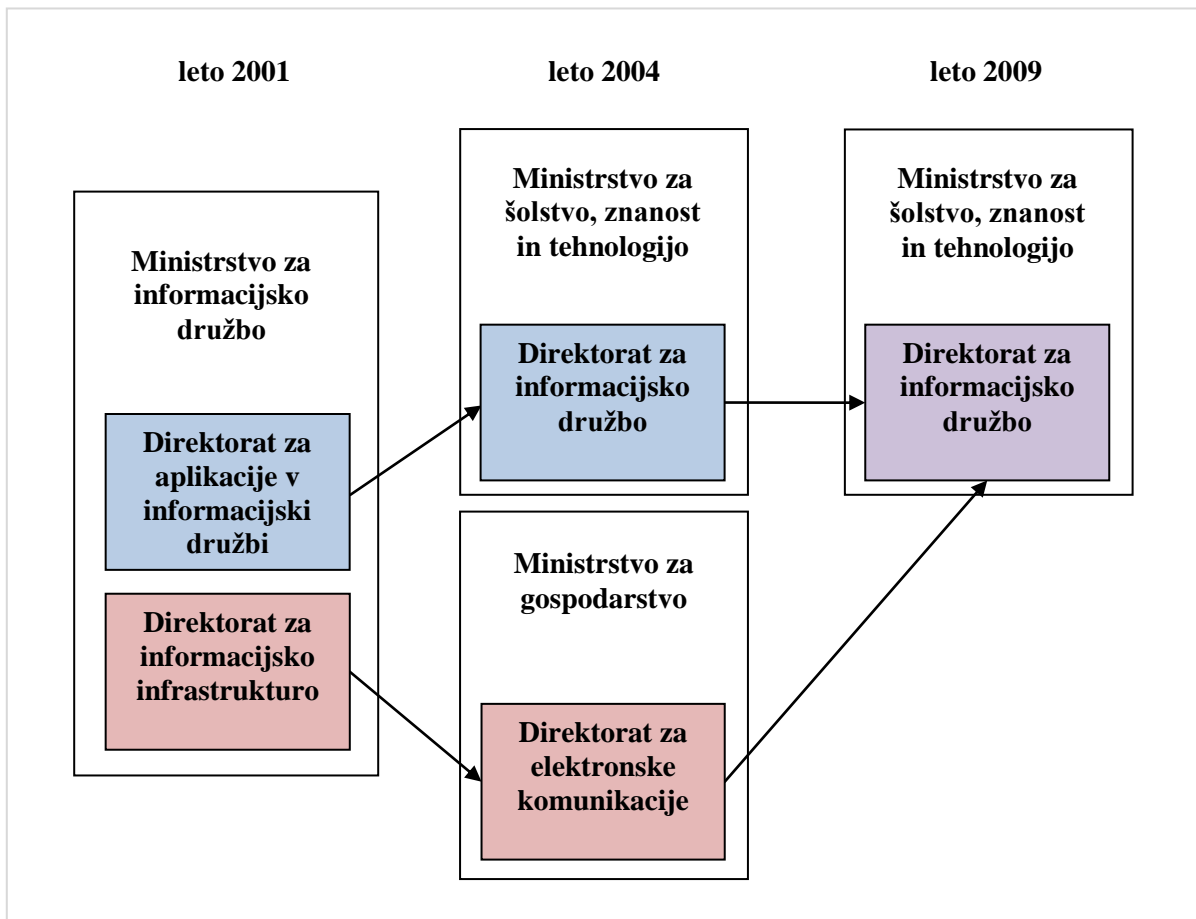
V letih 2004 in 2006 lahko zaznamo trend padanja zadovoljstva z vlogo slovenske države pri razvoju interneta v Sloveniji, in sicer so uporabniki, ki so internet uporabljali dlje, izražali manjše zadovoljstvo kot tisti uporabniki, ki so internet uporabljali krajši čas. V letu 2009 takšnega trenda ni moč zaznati. Začetek rabe interneta tako ni več značilna spremenljivka za pojasnjevanje zadovoljstva z vlogo slovenske države pri razvoju interneta v Sloveniji.

Zadovoljstvo z vlogo slovenske države pri optimalnem razvoju interneta je razmeroma dobro (3.5) in je ostalo na enaki ravni kot leta 2006. Glede na pretekle raziskave RIS se minimalno zmanjšuje delež tistih, ki z vlogo slovenske države pri razvoju interneta niso niti zadovoljni niti nezadovoljni in povečuje se delež tistih, ki so z njeno vlogo zadovoljni, pri čemer delež nezadovoljnih ostaja nespremenjen. Z vlogo slovenske države pri razvoju interneta so v splošnem bolj zadovoljne ženske, osebe srednjih let (med 36 in 55 let), z dokončano zgolj srednjo šolo in zaposleni. Kot bolj kritični se izkažejo moški, mlajši (med 18 in 35 let), šolajoči in vprašani z dokončano več kot srednješolsko izobrazbo. Leto začetka uporabe interneta ne vpliva več na zadovoljstvo z vlogo države pri razvoju interneta, kot je to veljalo v preteklih raziskavah RIS.

4 DIREKTORAT ZA INFORMACIJSKO DRUŽBO

Leta 2001 je bilo ustanovljeno Ministrstvo za informacijsko družbo, a je bilo že leta 2004 ukinjeno. Pristojnosti ministrstva so se razdelile na dve drugi ministrstvi; novoustanovljeno Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je imelo v svojem sklopu delo Direktorata za aplikacije v informacijski družbi, Ministrstvo za gospodarstvo oz. Direktorat za elektronske komunikacije pa delo Direktorata za informacijsko infrastrukturo. V letu 2009 sta se oba direktorata (Direktorat za aplikacije v informacijski družbi in delo Direktorata za informacijsko infrastrukturo) ponovno združila v prenovljeni Direktoratu za informacijsko družbo, ki še vedno deluje v okviru Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

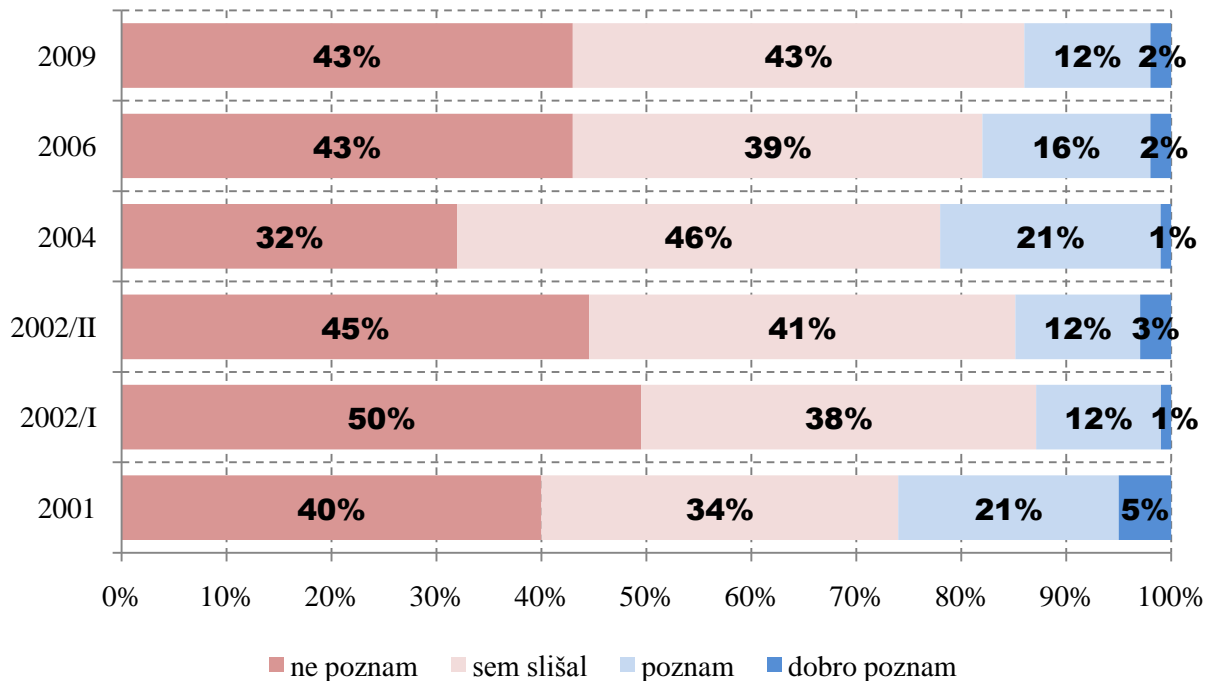
Slika 4.1: Shema strukture Direktorata za informacijsko družbo skozi obdobje zadnjih 10 let.

V letih od 2001 do 2004 smo zato spraševali po seznanjenosti z Ministrstvom za informacijsko družbo, kasneje pa po seznanjenosti z Direktoratom za informacijsko družbo, zato vprašanja med seboj niso

povsem primerljiva, ampak večjih razlik vseeno ne pričakujemo. Zanimivo je, da je bilo med vprašanimi delež tistih, ki Ministrstva za informacijsko družbo sploh ne poznajo najnižji v letih ustanovitve in ukinitve ministrstva, torej v raziskavi RIS 2001 in RIS 2004. V teh dveh raziskavah je tudi delež tistih, ki Ministrstvo za informacijsko družbo poznajo, najvišji in sicer dobro petino (21%).

Slika 4.2: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo. (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524)

Sicer se delež tistih, ki delo Direktorata (oz. ministrstva) poznajo, giblje okrog dobre desetine (12 %, izjemoma 16% v raziskavi RIS 2006) in delež tistih, ki delo direktorata sploh ne poznajo okrog dveh petin (od 50 % v RIS 2002/I, 45% v RIS 2002/II, 43 % v RIS 2006 in RIS 2009). Delež tistih, ki delo Direktorata za informacijsko družbo (oz. prej ministrstva) dobro poznajo, je zelo majhen (od 5 % v RIS 2001, 1% RIS 2002/I, 3% v RIS 2002/II, 1% v RIS 2004, 2% v RIS 2006 in RIS 2009). Poznavanje (vsaj slišali) Direktorata za informacijsko družbo oz. prej Ministrstvo za informacijsko družbo je z nekaj nihanji stabilno, okrog 40%.

Tabela 4.1 Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

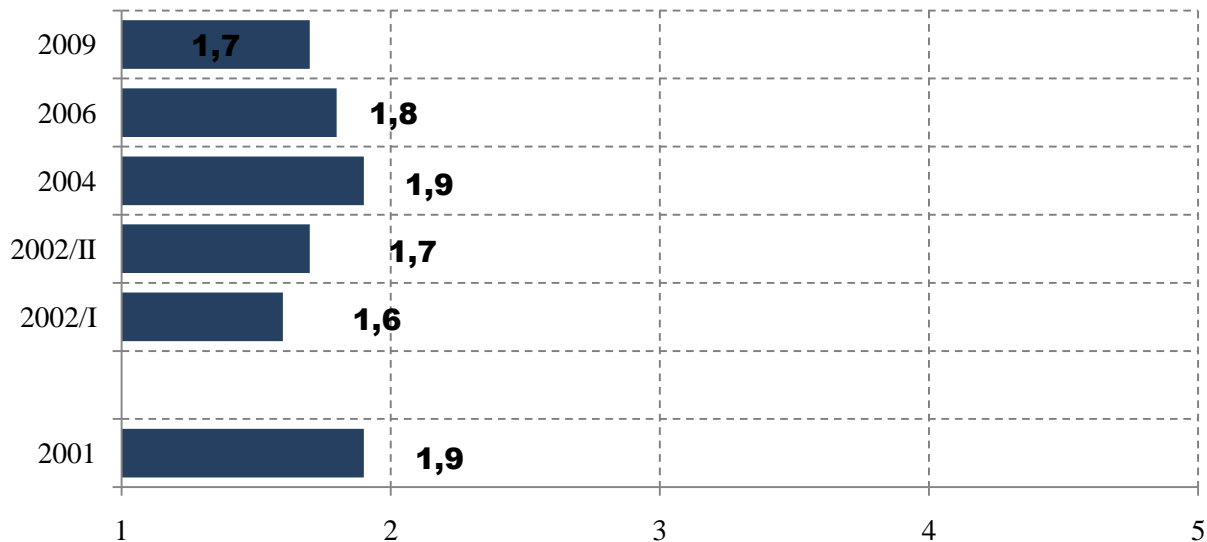
	% (n)				Skupaj (n)	\bar{x} Povprečje	σ Standardni odklon	\pm Interval zaupanja
	1	2	3	4				
	ne poznam	sem slišal	poznam	dobro poznam				
2001	40 (161)	34 (135)	21 (86)	5 (21)	404	1.9	n.p.	n.p.
2002/I	50 (50)	38 (88)	12 (27)	1 (3)	229	1.6	0.73	[1.6 ± 0.1]
2002/II	45 (88)	41 (81)	12 (24)	3 (5)	198	1.7	0.8	[1.7 ± 0.1]
2004	32 (93)	46 (133)	21 (60)	1 (4)	290	1.9	0.8	[1.9 ± 0.1]
2006	43 (131)	39 (120)	16 (47)	2 (5)	303	1.8	0.8	[1.8 ± 0.1]
2009	43 (224)	43 (228)	12 (16)	2 (11)	524	1.7	0.75	[1.7 ± 0.06]

Povprečne vrednosti seznanjenosti z Direktoratom (oz. z ministrstvom) za informacijsko družbo kažejo enako sliko – višje so ob ustanovitvi in ukinitvi Ministrstva za informacijsko družbo (1.9), sicer se gibljejo od 1.6 (RIS 2002/I), 1.7 (RIS 2002/II in RIS 2009) do 1.8 (RIS 2006).

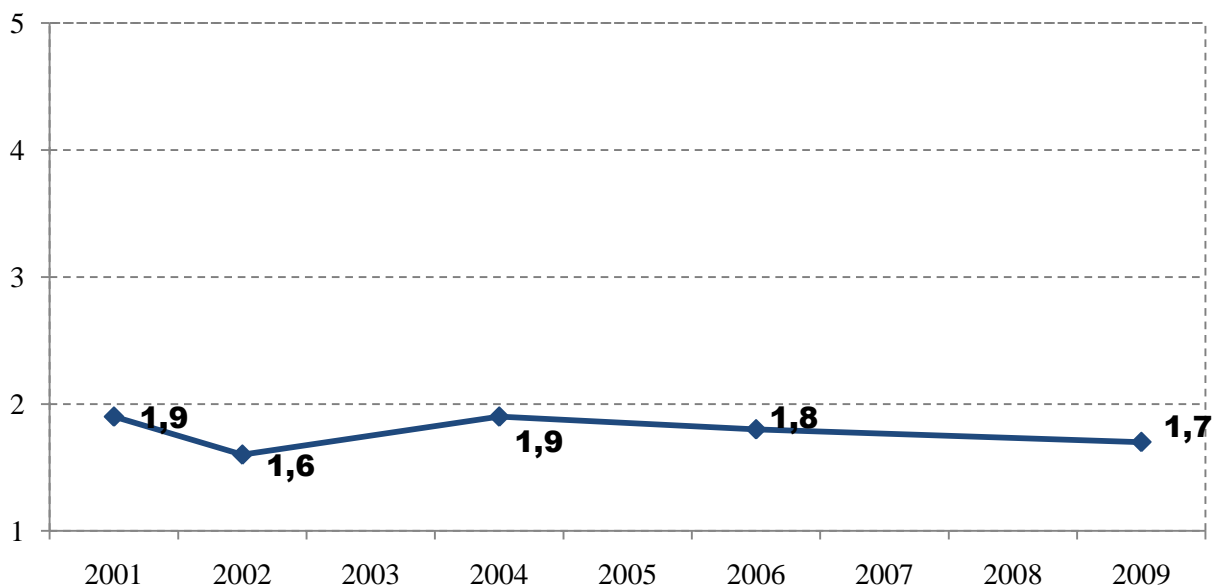
Tabela 4.2 Kumulativni deleži seznanjenosti z Direktoratom za informacijsko družbo (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

	kumulativni deleži			
	% tistih, ki ne poznajo	% tistih, ki so vsaj slišali	% tistih, ki poznajo ali dobro poznajo	% dobro poznam
2001	40	60	26	5
2002/I	50	50	13	1
2002/II	45	55	15	3
2004	32	68	22	1
2006	43	57	18	2
2009	43	57	14	2

Slika 4.3: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo - povprečja (RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

Slika 4.4: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo - povprečja (RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

Pregled sociodemografskih značilnosti seznanjenosti vprašanih z Direktoratom za informacijsko družbo pokaže, da so z direktoratom bolj seznanjeni:

- moški;
- mlajši (stari med 18 in 35 let);
- in vprašani z dokončano vsaj srednjo šolo ali več.

Tabela 4.3 Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo – sociodemografske značilnosti (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).⁹

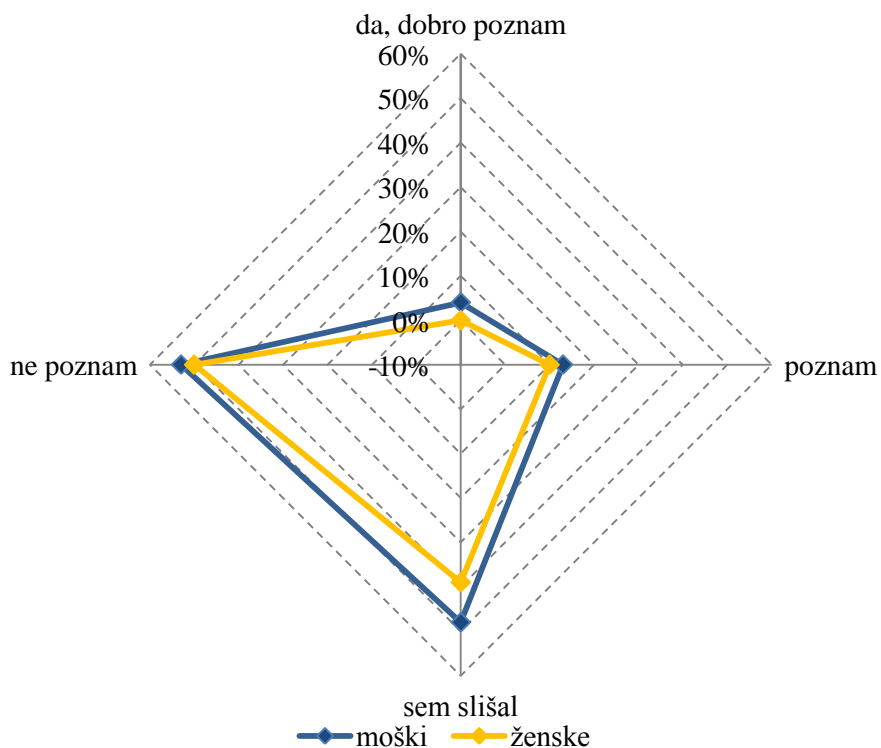
	n	% da, dobro poznam	% poznam	% sem slišal	% ne poznam	Povprečje
SPOL						
<i>moški</i>	256	4%	13%	48%	53%	3,1
<i>ženske</i>	268	0%	10%	39%	50%	3,4
STAROST						
<i>18 do 35 let</i>	155	3%	12%	51%	34%	3,1
<i>od 36 do 55 let</i>	212	0%	11%	42%	46%	3,3
<i>od 56 do 75 let</i>	156	3%	12%	37%	48%	3,3
REGIJA						
<i>Osrednja Slovenija</i>	158	2%	11%	44%	44%	3,3
<i>Vzhodna štajerska (MB)</i>	104	2%	11%	49%	38%	3,2
<i>Savinjska (CE)</i>	60	5%	15%	43%	37%	3,1
<i>Gorenjska</i>	52	2%	15%	38%	44%	3,3
<i>Goriška</i>	37	0%	3%	54%	43%	3,4
<i>Obalna</i>	36	0%	14%	42%	44%	3,3
<i>Dolenjska</i>	42	5%	17%	33%	45%	3,2
<i>Prekmurje</i>	35	0%	11%	37%	51%	3,4
IZOBRAZBA						
<i>manj kot dokončana srednja šola</i>	107	0%	11%	24%	64%	3,5
<i>dokončana srednja šola</i>	306	3%	9%	51%	36%	3,2
<i>več kot dokončana srednja šola</i>	110	1%	19%	41%	39%	3,2
ZAPOSLITVENI STATUS						
<i>zaposlen</i>	262	2%	13%	44%	40%	3,2
<i>nezaposleni/brezposelni</i>	58	0%	7%	43%	50%	3,4
<i>upokojenec</i>	148	2%	11%	36%	51%	3,3
<i>šolajoči</i>	50	2%	8%	64%	26%	3,1
POGOSTOST UPORABE INTERNETA						
<i>vsak dan ali skoraj vsak dan</i>	297	3%	13%	48%	35%	3,1
<i>vsaj enkrat na teden</i>	47	0%	4%	49%	47%	3,4
<i>vsaj enkrat na mesec</i>	14	0%	0%	36%	64%	3,6
<i>manj kot enkrat na mesec</i>	6	0%	0%	50%	50%	3,5
ZACETEK UPORABE INTERNETA						
<i>1997 in prej</i>	57	2%	21%	49%	28%	
<i>1998, 1999</i>	79	4%	13%	47%	37%	3,2
<i>2000, 2001</i>	46	4%	9%	33%	54%	3,4
<i>2002, 2003</i>	39	0%	8%	56%	36%	3,3
<i>2004, 2005</i>	48	2%	6%	56%	35%	3,3
<i>2006</i>	32	6%	6%	34%	53%	3,3
<i>2007</i>	14	0%	21%	57%	21%	3,0
<i>2008</i>	16	13%	6%	44%	38%	3,1
<i>2009</i>	12	0%	17%	50%	33%	3,1
SKUPAJ	524	2%	12%	43%	43%	

*Razlike med povprečji so statistično značilne (spol, starost, izobrazba in pogostost rabe interneta).

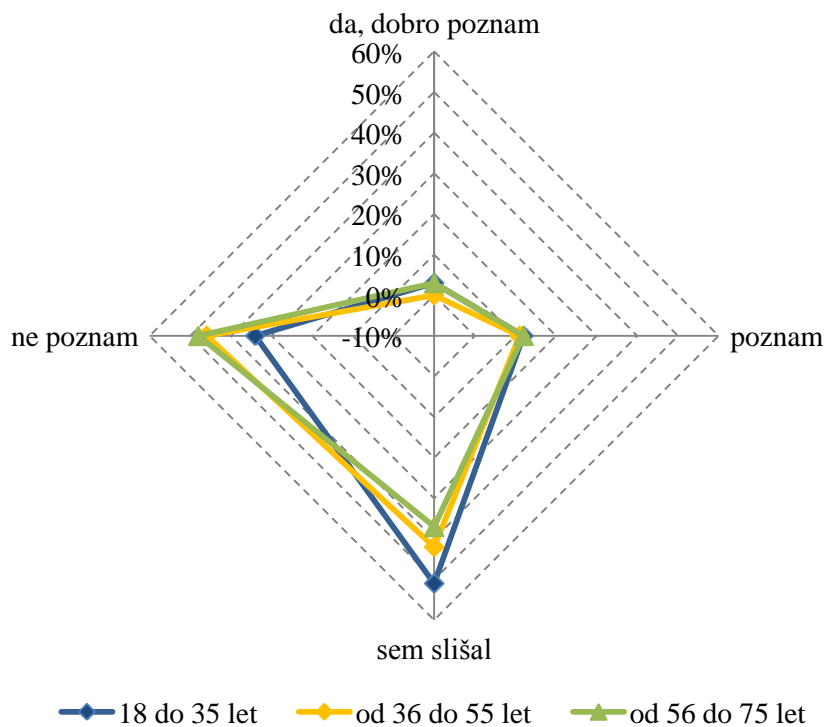
⁹ Pri celicah, ki so obarvane, gre za statistično značilne razlike od skupne vrednosti, kar prikazujemo s pomočjo standardiziranih rezidualov, ki smo jih izračunali s kontingenčnimi tabelami v programu SPSS. Standardizirani rezidual je kvocient razlike med izmerjeno in pričakovano vrednostjo spremenljivke ter kvadratnim korenom standardnega odklona. Modre celice prikazujejo pozitivne razlike, rdeče celice pa negativne razlike. Velikost razlik poudarja izrazitost barve. Temnejša barva pomeni večje razlike in svetlejša barva manjše razlike.

Vrednost standardiziranega reziduala	+	-
0-1,0		
1,1-2,0		
2,1-3,0		
3,1-4,0 in več		

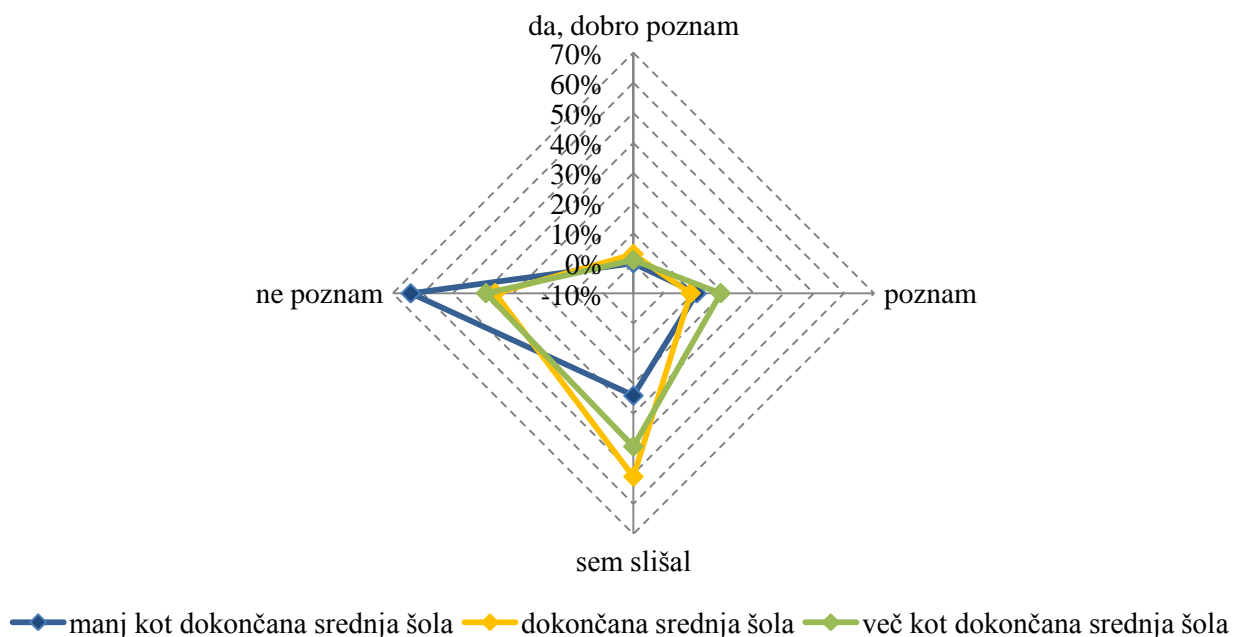
Slika 4.5: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo ...glede na spol (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let)

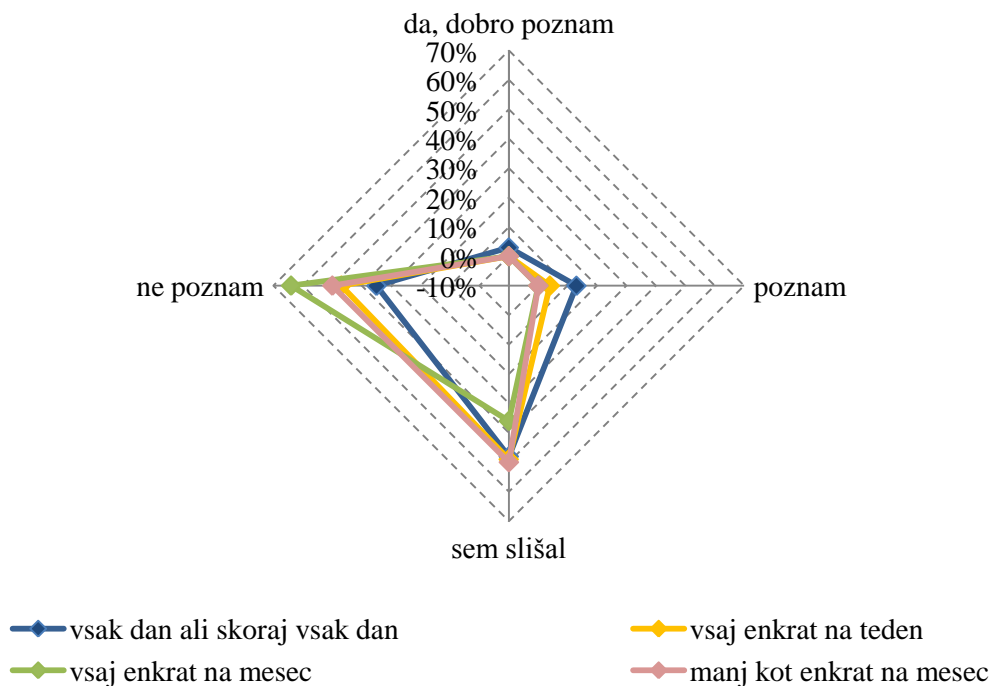
Slika 4.6: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo ...glede na starost (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let)

Slika 4.7: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo ...glede na izobrazbo (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let)

Slika 4.8: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo ...glede na izobrazbo (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let)

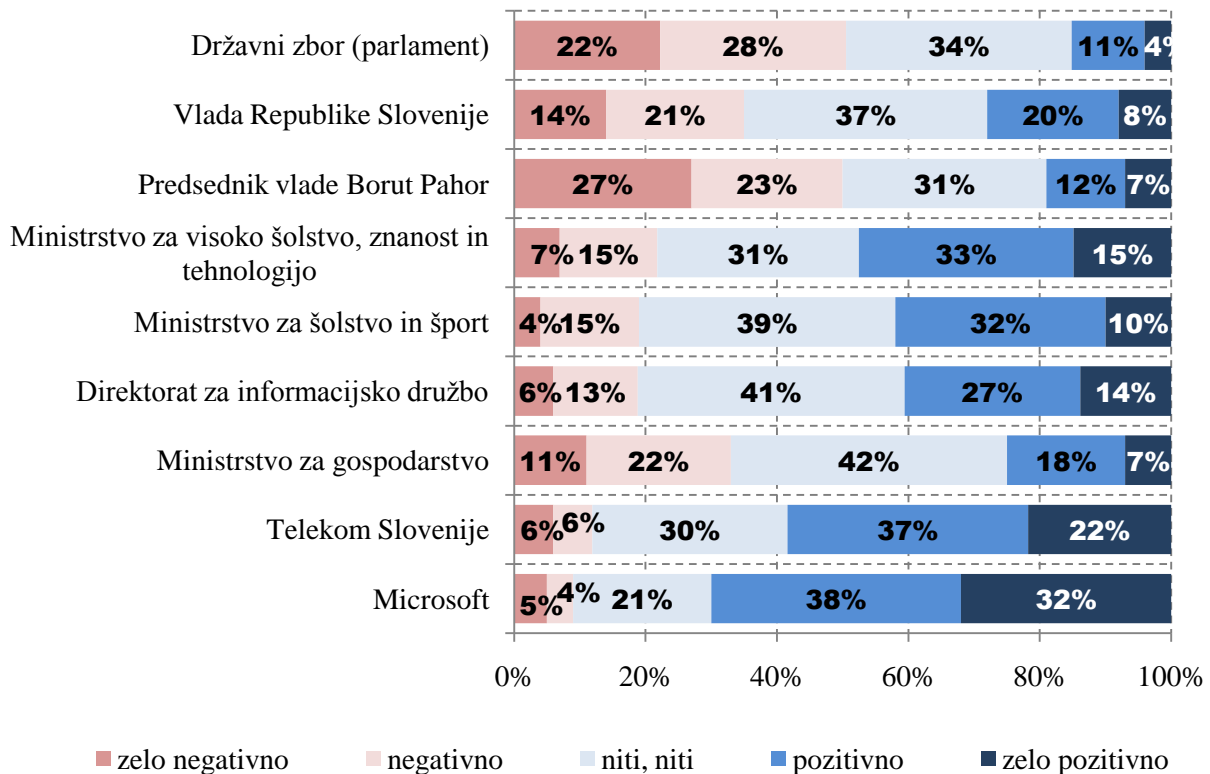

Poznavanje Direktorata za informacijsko družbo je razmeroma stabilno, a trend nakazuje počasno upadanje prepoznavnosti. Direktorat za informacijsko družbo dobro pozna le 2% anketiranih, dobra desetina (12%) ga pozna, dobri dve petini (43%) je zanj že slišalo, medtem ko dobri dve petini (43%) direktorata ne pozna. Prepoznavnost direktorata je bila sicer najvišja v času ustanovitve Ministrstva za informacijsko družbo (leta 2001) in v času njegove ukinitve (leta 2004). Vprašanja skozi čas sicer niso povsem primerljiva, saj smo najprej spraševali po prepoznavnosti Ministrstva za informacijsko družbo in nato Direktorata za informacijsko družbo, ki se je ravno v letu 2009 znova preoblikoval. Direktorat za informacijsko družbo v večji meri poznajo moški, stari med 18 in 35 let ter tisti z dokončano vsaj srednjo šolo ali več.

5 VLOGA INSTITUCIJ PRI RAZVOJU INTERNETA

V nadaljevanju smo preverjali vlogo institucij pri razvoju interneta v Sloveniji. Vprašanje smo zastavili takole: »Sedaj prosim pomislite na vlogo, ki so jo - v celoti gledano - s svojimi dejanji in ne-dejanji imele pri optimalnem razvoju interneta v Sloveniji naslednje institucije oziroma osebe: Državni zbor (parlament); Vlada Republike Slovenije; Predsednik vlade Borut Pahor; Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo; Ministrstvo za šolstvo in šport; Direktorat za informacijsko družbo; Ministrstvo za gospodarstvo; Telekom Slovenije; Microsoft. Ocenite njihovo vlogo na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni, da so imele zelo negativno vlogo, 5 pa da so imele zelo pozitivno vlogo«. ¹⁰

Slika 5.1: Vloga institucij pri razvoju interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

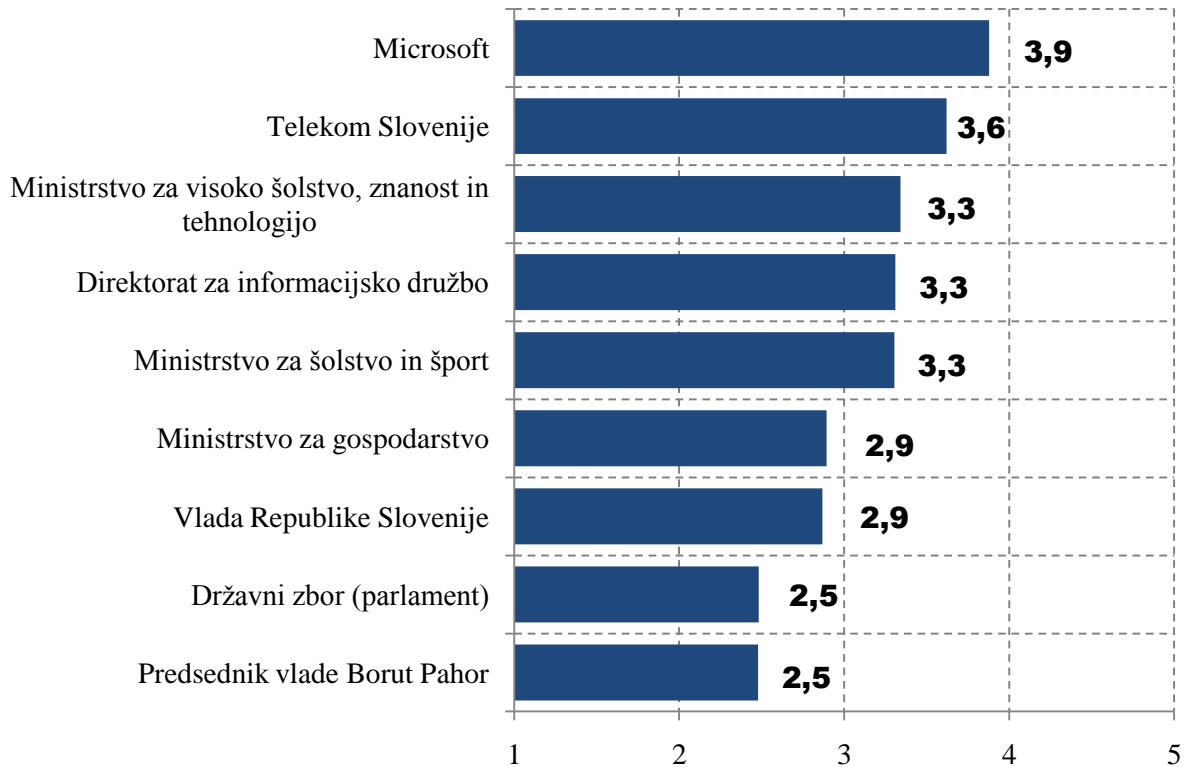
Največji delež pozitivnih ocen sta dobila Microsoft in Telekom Slovenije, kar ni presenetljivo, saj gre za dve uveljavljeni blagovni znamki in razvoj interneta je v njunem poslovnem interesu. Največji delež negativnih ocen si delijo predsednik vlade, Državni zbor in Vlada Republike Slovenije, kar daje slutiti

¹⁰ Do leta 2002 smo v merjenje vključevali tudi zavod Arnes - Akademska in raziskovalna mreža Slovenije – ki je podobno kot sta Microsoft in Telekom, med najbolj uglednimi institucijami na področju razvoja interneta. Glej poročilo Internet in slovenska država 2006:

<http://www.ris.org/uploadi/editor/1166443548InternetInSlovenskaDrzava2006.pdf>.

pomanjkanje jasne nacionalne, politično zastavljene, strategije informacijske družbe, predvsem pa je to tudi slika politične države anketirancev, ki ni povezana z vlogo institucij pri razvoju interneta.

Slika 5.2: Vloga institucij pri razvoju interneta – povprečja (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

Tudi glede na ocene povprečnih vrednosti izstopata Microsoft (3.9) in Telekom Slovenije (3.6). Sledijo Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Direktorat za informacijsko družbo in Ministrstvo za šolstvo (vsi z oceno 3.3). Slabše sta ocenjena Ministrstvo za gospodarstvo in Vlada Republike Slovenije (2.9) ter najslabše Državni zbor in predsednik vlade Borut Pahor (2.5).

Tabela 5.1 Vloga institucij pri razvoju interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

	% (n)					Skupaj (n)	\bar{x} Povprečje	σ Standardni odklon	\pm Interval zaupanja
	1	2	3	4	5				
	zelo negativno				zelo pozitivno				
<i>Državni zbor (parlament)</i>	22 (94)	28 (121)	34 (148)	11 (49)	4 (19)	430	2.5	1.08	0.1
<i>Vlada Republike Slovenije</i>	14 (62)	21 (90)	37 (161)	20 (89)	8 (34)	435	2.9	1.13	0.1
<i>Predsednik vlade Borut Pahor</i>	27 (113)	23 (94)	31 (127)	12 (50)	7 (28)	412	2.5	1.20	0.12
<i>Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo</i>	7 (30)	15 (67)	31 (136)	33 (146)	15 (66)	444	3.3	1.11	0.1
<i>Ministrstvo za šolstvo in šport</i>	4 (17)	15 (65)	39 (175)	32 (143)	10 (47)	447	3.3	0.97	0.1
<i>Direktorat za informacijsko družbo</i>	6 (22)	13 (49)	41 (157)	27 (103)	14 (54)	385	3.3	1.04	0.1
<i>Ministrstvo za gospodarstvo</i>	11 (46)	22 (93)	42 (180)	18 (78)	7 (31)	428	2.9	1.05	0.1
<i>Telekom Slovenije</i>	6 (29)	6 (29)	30 (142)	37 (178)	22 (104)	483	3.6	1.07	0.1
<i>Microsoft</i>	5 (20)	4 (17)	21 (88)	38 (158)	32 (131)	413	3.9	1.06	0.1

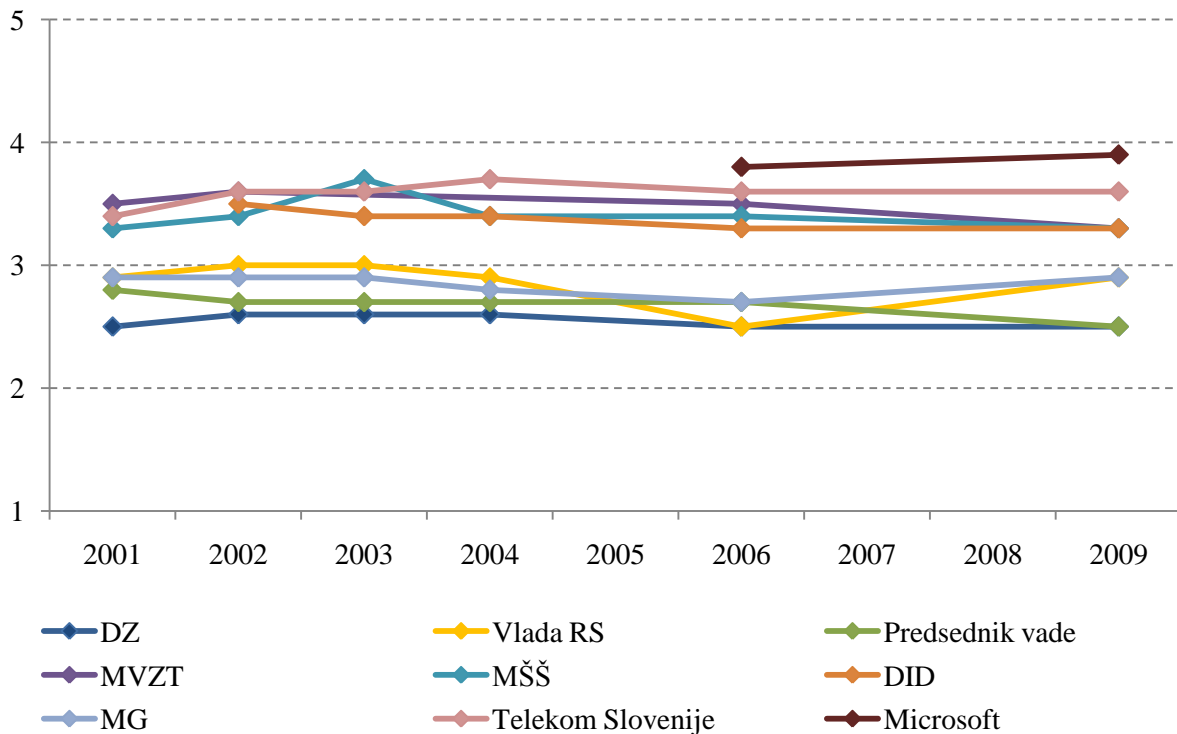
Primerjava s preteklimi raziskavami RIS pokaže, da so izmerjene vrednosti vse od raziskave RIS 2001 dalje, stabilne, torej ni zaznati večjih sprememb.

Tabela 5.2 Vloga institucij pri razvoju interneta .povprečja (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

	RIS 2001	RIS 2002/I	RIS 2002/II	RIS 2004	RIS 2006	RIS 2009
	povprečje					
<i>Državni zbor (parlament)</i>	2.5	2.6	2.6	2.6	2.5	2.5
<i>Vlada Republike Slovenije</i>	2.9	3	3	2.9	2.5	2.9
<i>Predsednik vlade Borut Pahor</i>	/	/	/	/	/	2.5
<i>Predsednik vlade Janez Janša</i>	/	/	/	2.6	2.8	/
<i>Predsednik vlade Tone Rop</i>	/	/	/	2.7	/	/
<i>Predsednik vlade Janez Drnovšek</i>	2.8	2.7	2.7	/	/	/
<i>Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (prej Ministrstvo za znanost in tehnologijo)</i>	3.5	3.6	/	/	3.5	3.3
<i>Ministrstvo za šolstvo in šport (prej Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport)</i>	3.3	3.4	3.7	3.4	3.4	3.3
<i>Direktorat za informacijsko družbo (prej Ministrstvo za informacijsko družbo)</i>	/	3.5	3.4	3.4	3.3	3.3
<i>Ministrstvo za gospodarstvo</i>	2.9	2.9	2.9	2.8	2.7	2.9
<i>Telekom Slovenije</i>	3.4	3.6	3.6	3.7	3.6	3.6
<i>Microsoft</i>	/	/	/	/	3.8	3.9

Da so izmerjene vrednosti ocen vlog naštetih institucij pri razvoju interneta razmeroma stabilne, lahko vidimo tudi na spodnji sliki (glej Slika 5.3). Izjema je institucija Vlade RS, ki v letu 2006 pade na 2.5, a se v zadnjih raziskavi RIS 2009 znova vrne na raven bližje preteklim raziskavam (na 2.9).

Slika 5.3: Vloga institucij pri razvoju interneta – povprečja (RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

Pregled sociodemografskih značilnosti pri ocenjevanju vlog institucij pri razvoju interneta pokaže da (glej

Tabela 5.3):

- vlogo institucij v celoti bolj pozitivno ocenjujejo ženske;
- mlajši večjo vlogo pri razvoju interneta pripisujejo podjetjem, vladnim institucijam pa starejši;
- institucijo predsednika vlade zlasti kritizirajo vprašani iz obalne in dolenske regije ter Prekmurja;
- vprašani z več kot dokončano srednjo šolo in šolajoči so bolj kritični do predsednika vladnih institucij in
- tisti, ki so internet pričeli uporabljati prej in ga uporabljajo pogosteje, so bolj kritični do vloge naštetih institucij pri razvoju interneta kot tisti, ki so internet začeli uporabljati kasneje.

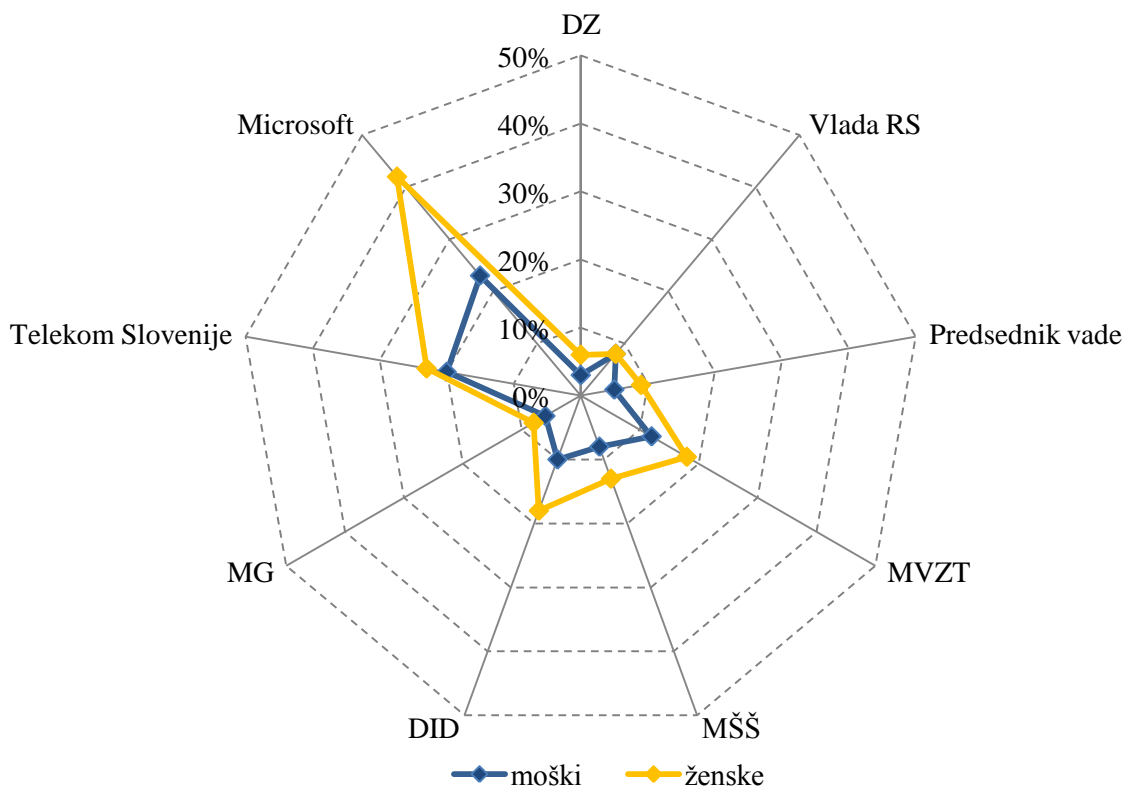
Tabela 5.3 Vloga institucij pri razvoju interneta – sociodemografske značilnosti (RIS 2009, n=524; stari med 18 in 75 let)¹¹.

	n	DZ	Vlada RS	Predsednik vade	MVZT	MŠŠ	DID	MG	Telekom Slovenije	Microsoft
% zelo pozitivno										
SPOL										
moški	225	3%	8%	5%	12%	8%	10%	6%	20%	23%
ženske	207	6%	8%	9%	18%	13%	18%	8%	23%	42%
STAROST										
18 do 35 let	139	3%	4%	1%	10%	12%	11%	5%	22%	38%
od 36 do 55 let	169	6%	5%	8%	17%	11%	18%	7%	24%	31%
od 56 do 75 let	123	4%	15%	12%	17%	7%	11%	9%	18%	24%
REGIJA										
Osrednja Slovenija	136	6%	10%	11%	18%	13%	13%	13%	25%	36%
Vzhodna štajerska (MB)	86	6%	6%	5%	14%	12%	12%	3%	22%	31%
Savinjska (CE)	47	8%	10%	6%	16%	8%	19%	6%	23%	25%
Gorenjska	45	0%	0%	7%	4%	4%	11%	0%	4%	33%
Goriška	24	4%	12%	12%	14%	11%	15%	10%	23%	33%
Obalna	25	0%	4%	0%	4%	4%	6%	8%	28%	24%
Dolenjska	34	0%	11%	0%	23%	20%	19%	3%	24%	31%
Prekmurje	31	0%	6%	0%	16%	6%	19%	0%	19%	27%
IZOBRAZBA										
manj kot dokončana srednja šola	88	7%	11%	12%	20%	7%	11%	6%	19%	25%
dokončana srednja šola	249	4%	7%	6%	15%	14%	14%	9%	25%	33%
več kot dokončana srednja šola	92	3%	6%	4%	10%	5%	16%	4%	15%	34%
ZAPOSLOTVENI STATUS										
zaposlen	217	5%	6%	6%	13%	10%	12%	6%	22%	34%
nezaposleni/brezposelni	48	6%	10%	18%	18%	14%	28%	8%	25%	37%
upokojenec	118	3%	11%	6%	20%	9%	14%	11%	21%	22%
šolajoči	45	2%	2%	0%	8%	12%	11%	2%	20%	34%
POGOSTOST UPORABE INTERNETA										
vsak dan ali skoraj vsak dan	254	2%	3%	2%	10%	8%	11%	5%	20%	32%
vsaj enkrat na teden	39	0%	7%	8%	17%	12%	15%	14%	29%	33%
vsaj enkrat na mesec	10	20%	30%	22%	33%	33%	60%	20%	31%	25%
manj kot enkrat na mesec	3	33%	0%	0%	14%	0%	0%	0%	25%	100%
ZACETEK UPORABE INTERNETA										
1997 in prej	46	2%	2%	2%	14%	10%	14%	2%	20%	41%
1998, 1999	70	1%	1%	1%	7%	6%	9%	0%	19%	30%
2000, 2001	37	5%	6%	3%	10%	6%	6%	6%	22%	19%
2002, 2003	30	0%	3%	0%	14%	3%	13%	12%	22%	35%
2004, 2005	40	5%	9%	8%	15%	21%	22%	5%	27%	27%
2006	26	0%	6%	0%	3%	6%	22%	0%	26%	23%
2007	15	13,3%	0%	14%	21%	7%	7%	7%	13%	57%
2008	13	0%	23%	0%	20%	0%	0%	20%	8%	50%
2009	10	0%	0%	30%	10%	30%	27%	40%	36%	36%
SKUPAJ	483	4%	8%	7%	15%	10%	14%	7%	22%	32%

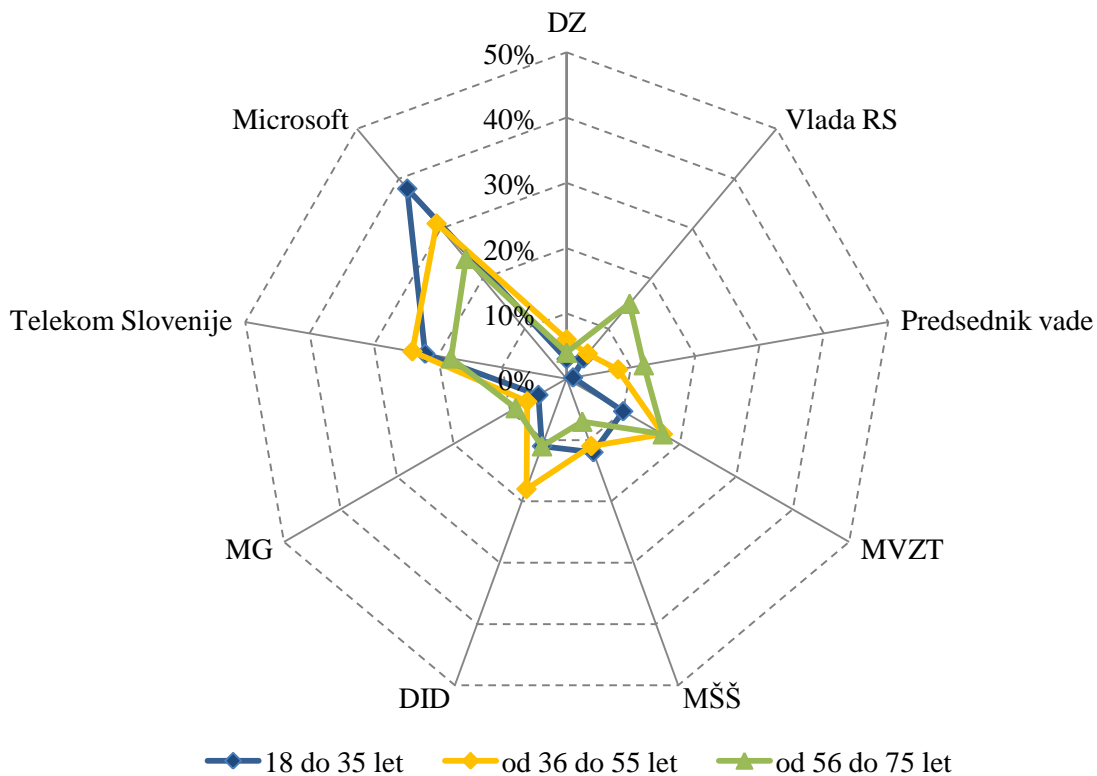
¹¹ Pri celicah, ki so obarvane, gre za statistično značilne razlike od skupne vrednosti, kar prikazujemo s pomočjo standardiziranih rezidualov, ki smo jih izračunali s kontingenčnimi tabelami v programu SPSS. Standardizirani rezidual je kvocient razlike med izmerjeno in pričakovano vrednostjo spremenljivke ter kvadratnim korenom standardnega odklona. Modre celice prikazujejo pozitivne razlike, rdeče celice pa negativne razlike. Velikost razlik poudarja izrazitost barve. Temnejša barva pomeni večje razlike in svetlejša barva manjše razlike.

Vrednost standardiziranega reziduala	+	-
0-1,0		
1,1-2,0		
2,1-3,0		
3,1-4,0 in več		

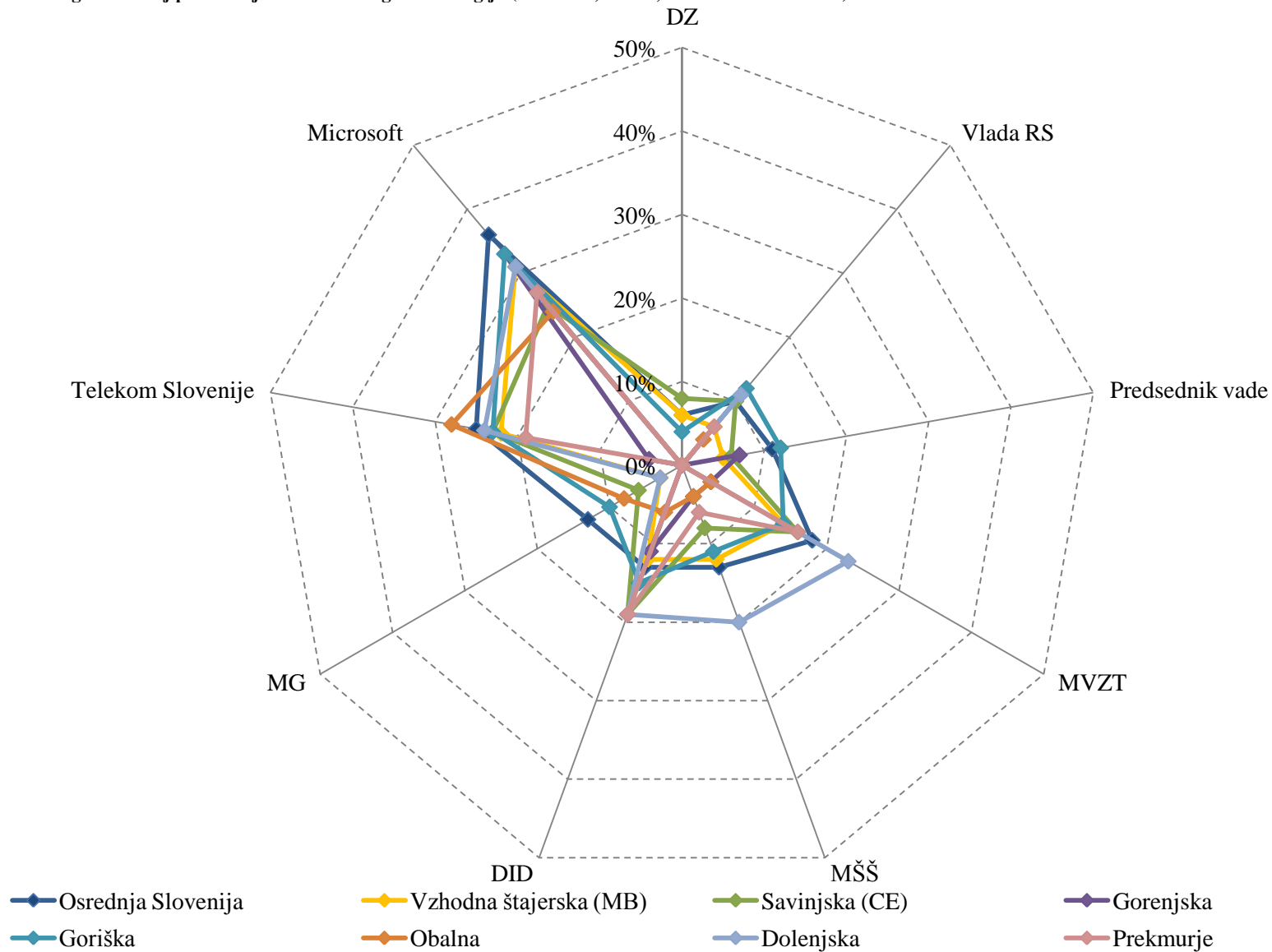
Slika 5.4: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na spol (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

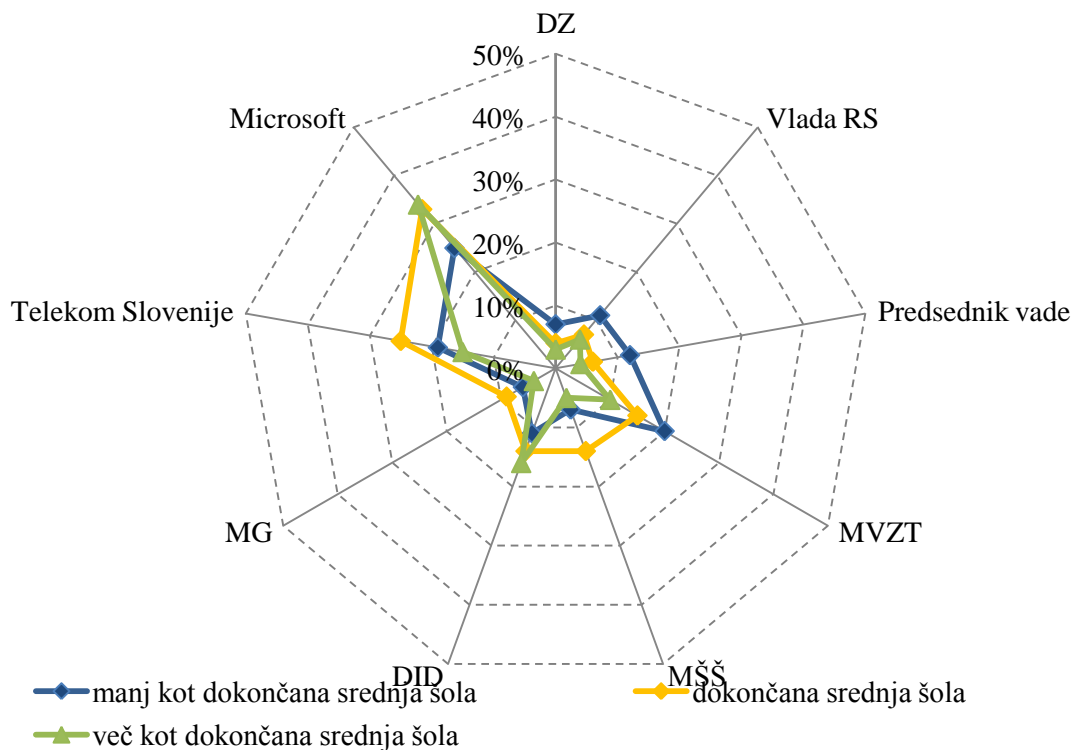
Slika 5.5: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na starost (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

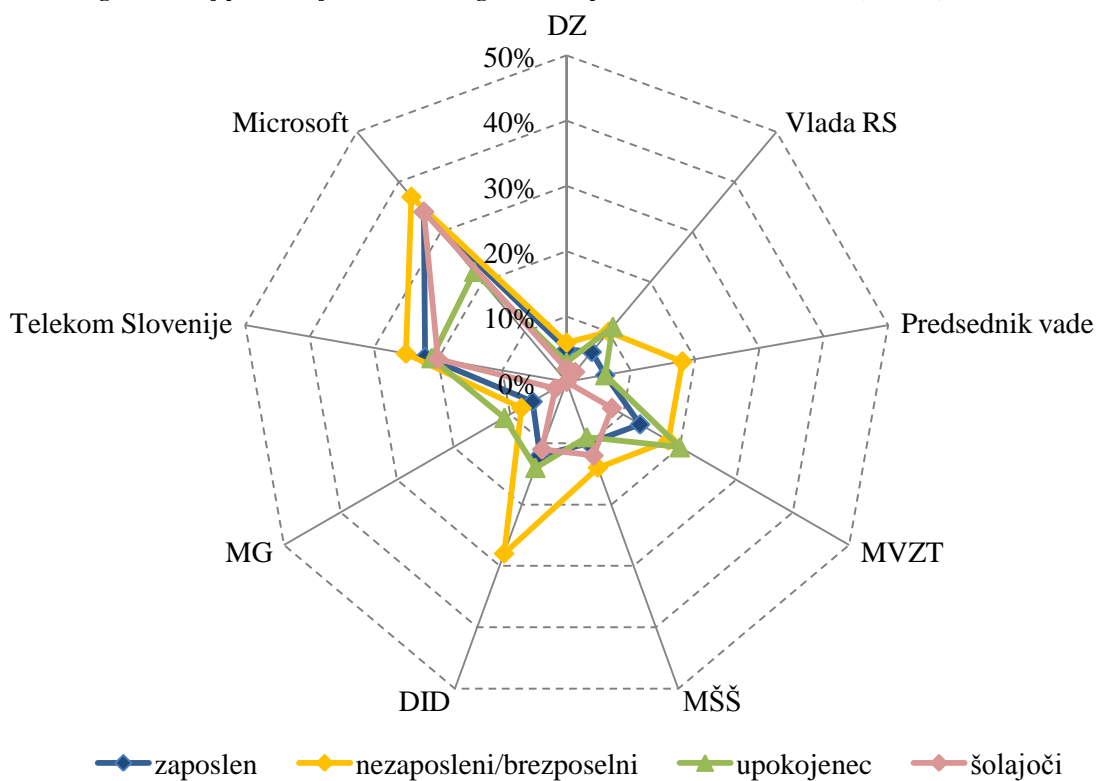
Slika 5.6: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na regijo (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

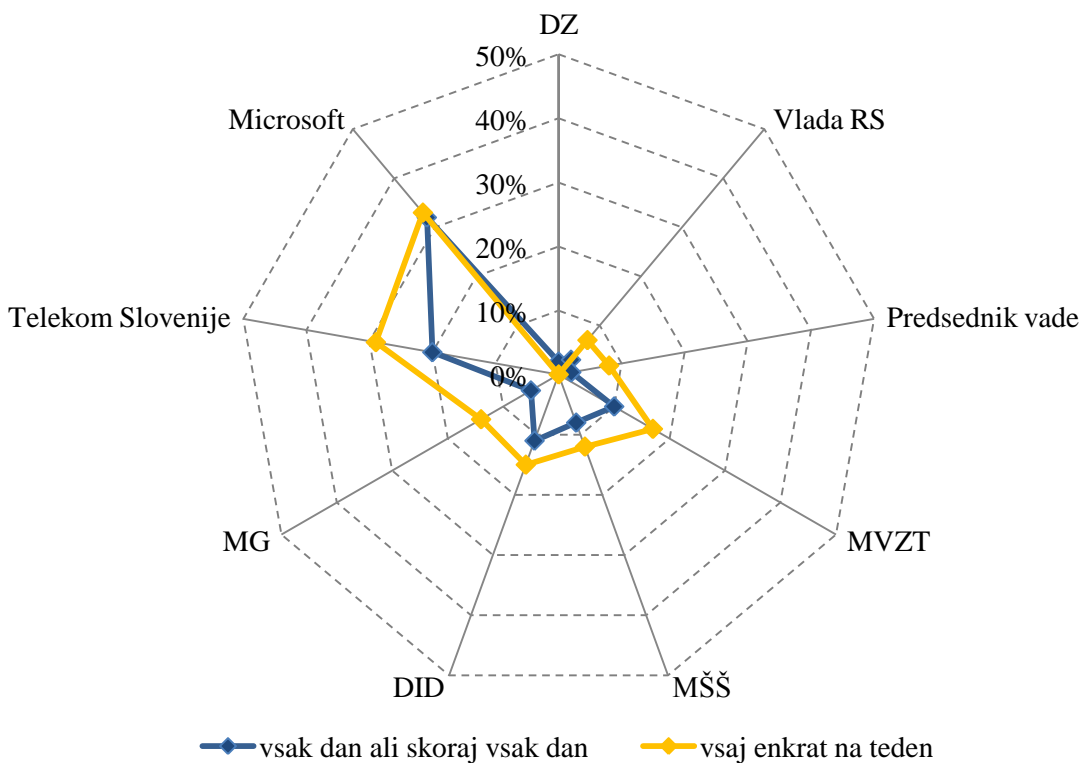
Slika 5.7: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na izobrazbo (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

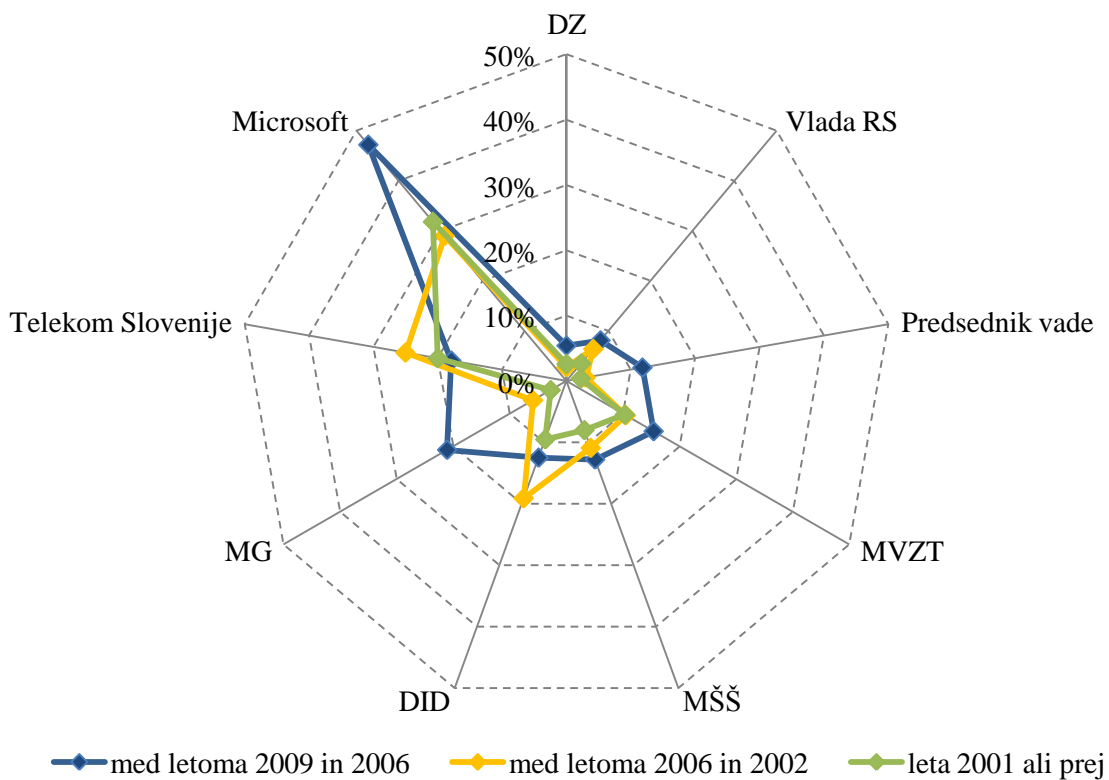
Slika 5.8: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na zaposlitveni status (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

Slika 5.9: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na pogostost rabe interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

Slika 5.10: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na začetek rabe interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

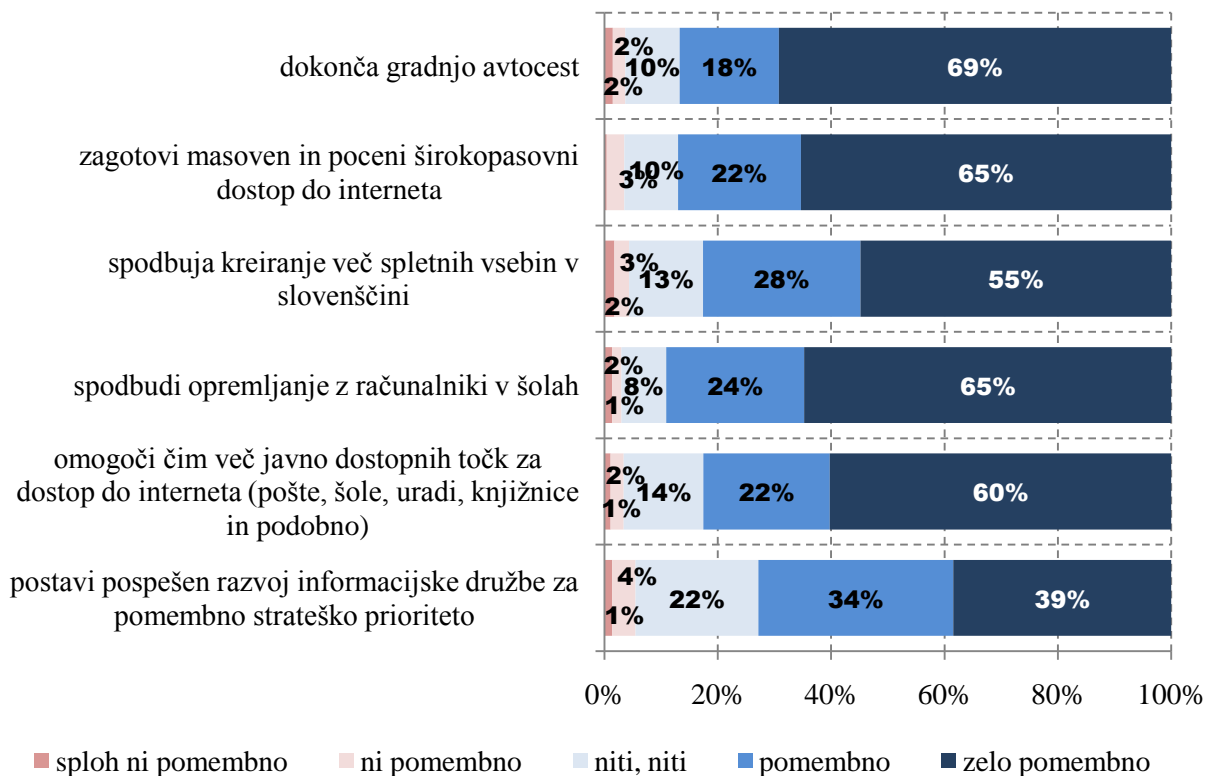

Uporabniki interneta glede vloge pri razvoju interneta najvišje ocenjujejo Microsoft (3.9). Visoko in stabilno oceno ima tudi Telekom (3.6). Resorna ministrstva (MŠŠ, MVZT) in Direktorat za informacijsko družbo imajo stabilno oceno 3.3. Ostale politične institucije so tradicionalno ocenjene slabše (pod 3.6); vlada (2.9), Ministrstvo za gospodarstvo (2.9), Državni zbor (2.5) in predsednik vlade (2.5). Arnes, ki je sicer med najuglednejšimi institucijami na področju interneta in je dosegal stabilno vrednost (3.7), tokrat ni bil vključen v raziskavo. Tudi v obdobju 2001-2009 so izmerjene ocene razmeroma stabilne. Vlogo naštetih institucij v splošnem višje vrednotijo ženske.

6 PRIORITETE NA PODROČJU RAZVOJA INTERNETA

Anketirancem smo našli nekaj področij, povezanih z razvojem informacijske družbe in jih prosili: »Na lestvici od 1 do 5 ocenite, kako pomembno je, da slovenska država uredi naslednje: dokonča gradnjo avtocest; zagotovi masoven in poceni širokopasovni dostop do interneta; spodbuja kreiranje več spletnih vsebin v slovenščini; spodbudi opremljanje z računalniki v šolah; omogoči čim več javno dostopnih točk za dostop do interneta (pošte, šole, uradi, knjižnice in podobno); postavi pospešen razvoj informacijske družbe za pomembno strateško prioriteto.« Ocena 1 je pomenila, da področje sploh ni pomembno in ocena 5, da je zelo pomembno.

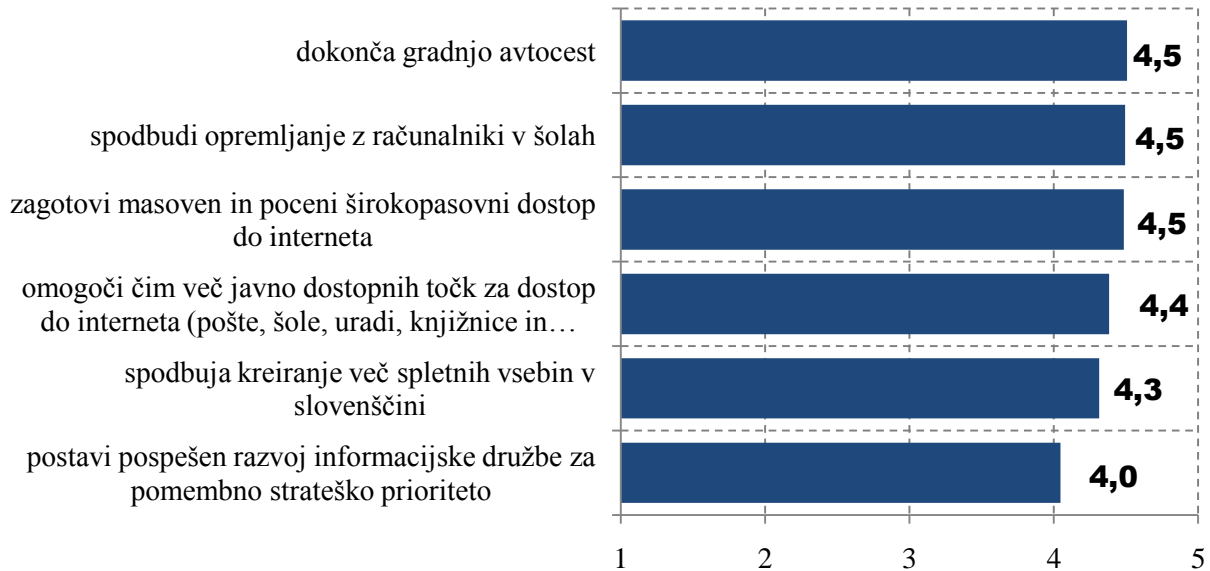
Slika 6.1: Prioritete na področju razvoja interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

Vprašanim med naštetimi prioritetami na prvo mesto postavljajo dokončanje gradnje avtocest – dve tretjini (69%) jih to ocenjuje kot zelo pomembno. Sledita zagotovitev masovnega in poceni širokopasovnega dostopa do interneta in spodbujanje opremljanja z računalniki v šolah, kar jih slabi dve tretjini (65%) ocenjuje kot zelo pomembno. 60% vprašanih kot zelo pomembno prioriteto ocenjuje omogočanje čim več javno dostopnih točk za dostop do interneta in dobra polovica vprašanih (55%) kot zelo pomembno prioriteto ocenjuje spodbujanje kreiranja več vsebin v slovenščini. Najmanj, le slabi dve

petini vprašanih (39%), kot zelo pomembno prioriteto na področju razvoja interneta ocenjuje postavitev pospešenega razvoja informacijske družbe za pomembno strateško prioriteto.

Slika 6.2: Prioritete na področju razvoja interneta - povprečja (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

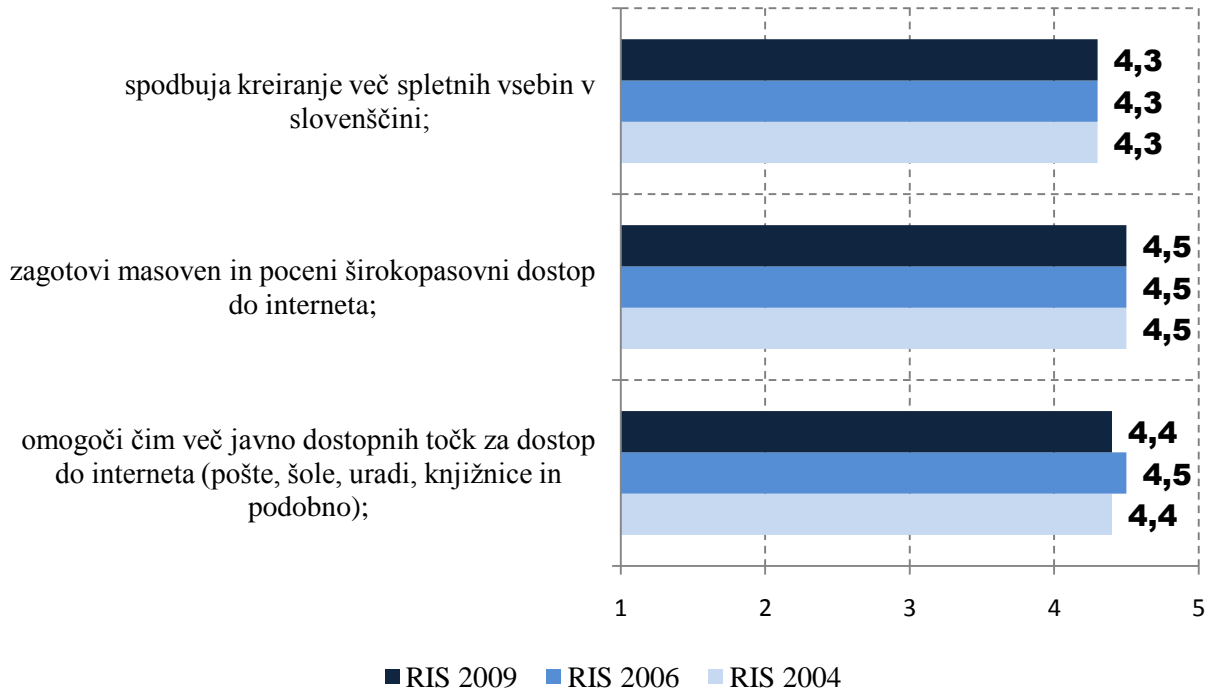
V splošnem pa vidimo, da se vprašanim zdijo vse našteje prioritete nadpovprečno pomembne, saj so vse vrednosti na lestvici od 1 do 5, višje od 4.0 in segajo do 4.5.

Tabela 6.1 Prioritete na področju razvoja interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

	% (n)					Skupaj (n)	Povprečje	σ	±
	1	2	3	4	5				
	sploh ni pomembno				zelo pomembno				
<i>postavi pospešen razvoj informacijske družbe za pomembno strateško prioriteto</i>	1 (7)	4 (20)	22 (108)	34 (172)	39 (193)	500	4	0.94	0.08
<i>omogoči čim več javno dostopnih točk za dostop do interneta (pošte, šole, uradi, knjižnice in podobno)</i>	1 (5)	2 (12)	14 (73)	22 (116)	60 (314)	520	4.4	0.89	0.08
<i>spodbudi opremljanje z računalniki v šolah</i>	1 (7)	2 (8)	8 (41)	24 (128)	65 (339)	523	4.5	0.82	0.08
<i>spodbuja kreiranje več spletnih vsebin v slovenščini</i>	2 (9)	3 (13)	13 (67)	28 (143)	55 (283)	515	4.3	0.92	0.08
<i>zagotovi masoven in poceni širokopasovni dostop do interneta</i>	0.4 (2)	3 (16)	10 (49)	22 (112)	65 (338)	517	4.5	0.82	0.08
<i>dokonča gradnjo avtocest</i>	2 (8)	2 (12)	10 (50)	18 (91)	69 (360)	521	4.5	0.87	0.08

Primerjava s preteklimi raziskavami RIS pokaže, da so izmerjene vrednosti stabilne skozi čas.

Slika 6.3: Prioritete na področju razvoja interneta - povprečja (RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

Slika 6.4: Prioritete na področju razvoja interneta - stabilnost povprečij (RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

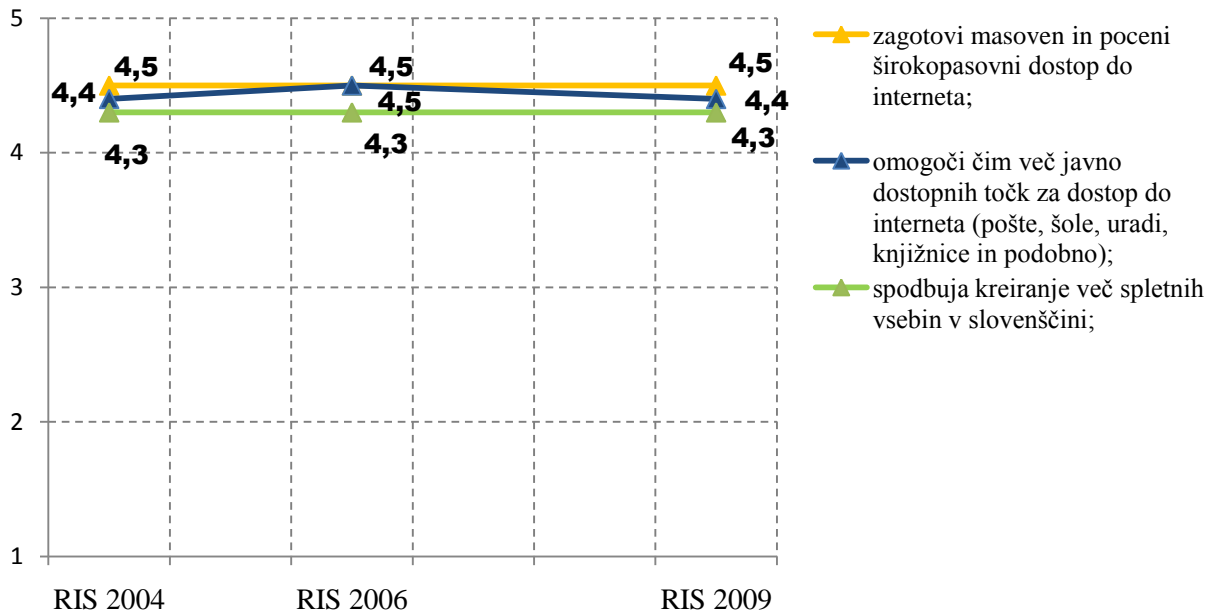

Tabela 6.2 Prioritete na področju razvoja interneta – povprečja (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).

	RIS 2002/I	RIS 2002/II	RIS 2004	RIS 2006	RIS 2009
	povprečje				
<i>postavi pospešen razvoj informacijske družbe za pomembno strateško prioriteto</i>	n.p.	n.p.	n.p.	4.1	4
<i>omogoči čim več javno dostopnih točk za dostop do interneta (pošte, šole, uradi, knjižnice in podobno)</i>	4.5	4.6	4.4	4.5	4.4
<i>spodbudi opremljanje z računalniki v šolah</i>	n.p.	n.p.	n.p.	4.5	4.5
<i>spodbuja kreiranje več spletnih vsebin v slovenščini</i>	n.p.	n.p.	4.3	4.3	4.3
<i>zagotovi masoven in poceni širokopasovni dostop do interneta</i>	n.p.	n.p.	4.5	4.5	4.5
<i>dokonča gradnjo avtocest</i>	n.p.	n.p.	n.p.	4.5	4.5

Pregled prioritete na področju razvoja interneta skozi sociodemografske značilnosti razkrije:

- da prioritete v splošnem višje ocenjujejo ženske, nezaposleni in vprašani stari med 36 in 55 let;
- mlajši, stari med 18 in 35 let ter šolajoči, si želijo predvsem zagotovitev masovnega in poceni širokopasovnega dostopa do interneta;
- dokončanje gradnje avtocest se zdi najpomembnejša prebivalcem osrednje Slovenije, obalne regije, Prekmurcem in Gorenjcem, nezaposlenim ter najmanj Prekmurcem;
- postavitev pospešenega razvoja informacijske družbe za pomembno strateško prioriteto najvišje uvrščajo Prekmurci, najnižje pa prebivalci goriške regije, ki kot prioriteto najvišje uvrščajo spodbujanje spletnih vsebin v slovenskem jeziku;
- prebivalci Vzhodne Štajerske (Podravje) si želijo predvsem čim več javno dostopnih točk za dostop do interneta, medtem ko Gorenjci slednje ocenjujejo kot manj pomembno.

V naslednji tabeli uporabljamo oznake:

- A - postavi pospešen razvoj informacijske družbe za pomembno strateško prioriteto;
- B - omogoči čim več javno dostopnih točk za dostop do interneta (pošte, šole, uradi, knjižnice in podobno);
- C - spodbudi opremljanje z računalniki v šolah;
- D - spodbuja kreiranje več spletnih vsebin v slovenščini;
- E - zagotovi masoven in poceni širokopasovni dostop do interneta;
- F - dokonča gradnjo avtocest.

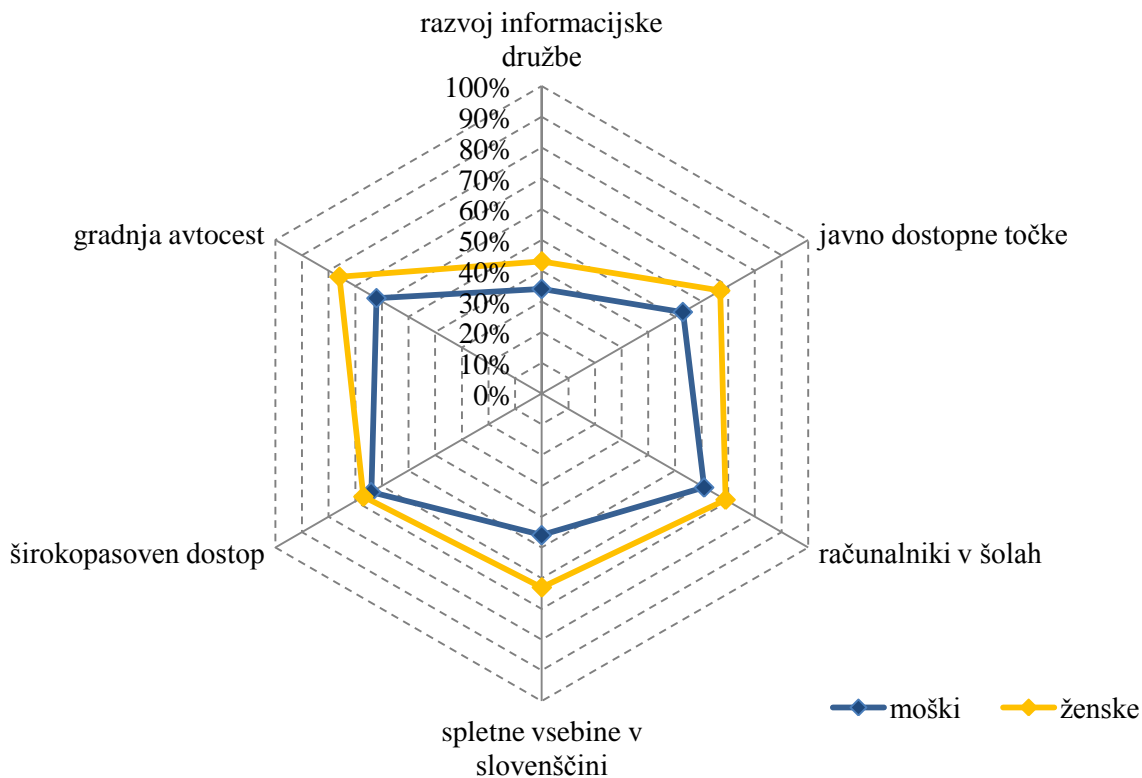
Tabela 6.3 Prioritete na področju razvoja interneta – sociodemografske značilnosti (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).¹²

	n	A	B	C	D	E	F
		% zelo pomembno					
SPOL							
moški	248	34%	53%	61%	46%	64%	62%
ženske	254	43%	67%	69%	63%	67%	76%
STAROST							
18 do 35 let	155	31%	61%	64%	53%	75%	69%
od 36 do 55 let	211	48%	64%	68%	57%	68%	71%
od 56 do 75 let	156	33%	55%	61%	53%	52%	67%
REGIJA							
Osrednja Slovenija	159	38%	66%	59%	52%	69%	75%
Vzhodna štajerska (MB)	104	42%	74%	73%	60%	71%	66%
Savinjska (CE)	60	37%	59%	67%	60%	61%	65%
Gorenjska	52	36%	35%	52%	46%	52%	72%
Goriška	37	17%	49%	46%	68%	61%	63%
Obalna	35	42%	50%	71%	49%	69%	71%
Dolenjska	42	42%	49%	50%	51%	63%	71%
Prekmurje	34	54%	68%	71%	54%	62%	54%
IZOBRAZBA							
manj kot dokončana srednja šola	107	31%	59%	60%	55%	54%	78%
dokončana srednja šola	307	37%	61%	65%	58%	69%	68%
več kot dokončana srednja šola	108	49%	61%	69%	47%	66%	65%
ZAPOSILITVENI STATUS							
Zaposlen	262	42%	64%	64%	49%	69%	66%
nezaposleni/brezposelni	59	46%	60%	75%	75%	65%	85%
upokojenec	148	35%	56%	64%	57%	53%	69%
Šolajoči	51	23%	51%	57%	49%	82%	70%
POGOSTOST UPORABE INTERNETA							
vsak dan ali skoraj vsak dan	217	40%	61%	65%	52%	73%	68%
vsaj enkrat na teden	28	43%	74%	72%	65%	61%	59%
vsaj enkrat na mesec	10	57%	50%	57%	64%	71%	60%
manj kot enkrat na mesec	4	17%	67%	57%	83%	67%	75%
ZAČETEK UPORABE INTERNETA							
1997 in prej	56	48%	66%	50%	52%	73%	68%
1998, 1999	78	34%	60%	70%	44%	73%	62%
2000, 2001	46	43%	67%	72%	59%	67%	62%
2002, 2003	39	26%	72%	72%	68%	81%	62%
2004, 2005	47	45%	53%	69%	43%	62%	62%
2006	32	50%	69%	84%	62%	72%	78%
2007	15	43%	40%	29%	50%	64%	64%
2008	17	44%	59%	75%	87%	50%	93%
2009	11	64%	73%	82%	75%	73%	42%
SKUPAJ	524	39%	60%	65%	55%	65%	69%

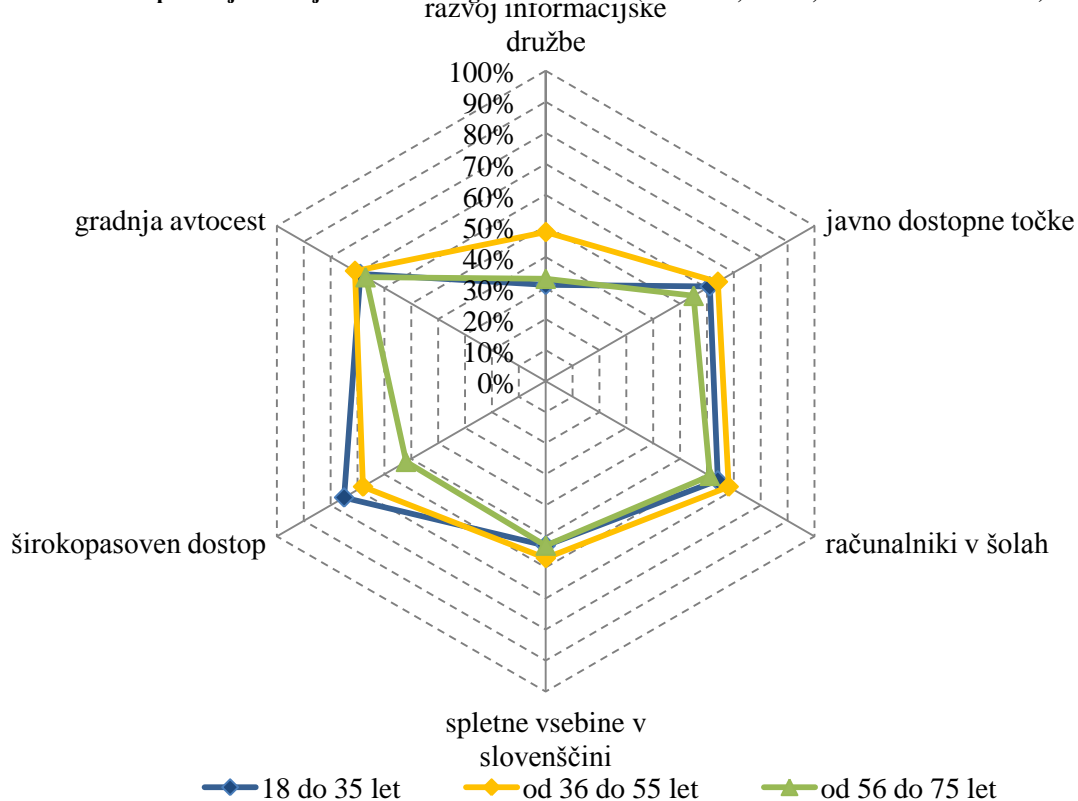
¹² Pri celicah, ki so obarvane, gre za statistično značilne razlike od skupne vrednosti, kar prikazujemo s pomočjo standardiziranih rezidualov, ki smo jih izračunali s kontingenčnimi tabelami v programu SPSS. Standardizirani rezidual je kvocient razlike med izmerjeno in pričakovano vrednostjo spremenljivke ter kvadratnim korenom standardnega odklona. Modre celice prikazujejo pozitivne razlike, rdeče celice pa negativne razlike. Velikost razlik poudarja izrazitost barve. Temnejša barva pomeni večje razlike in svetlejša barva manjše razlike.

Vrednost standardiziranega reziduala	+	-
0-1,0		
1,1-2,0		
2,1-3,0		
3,1-4,0 in več		

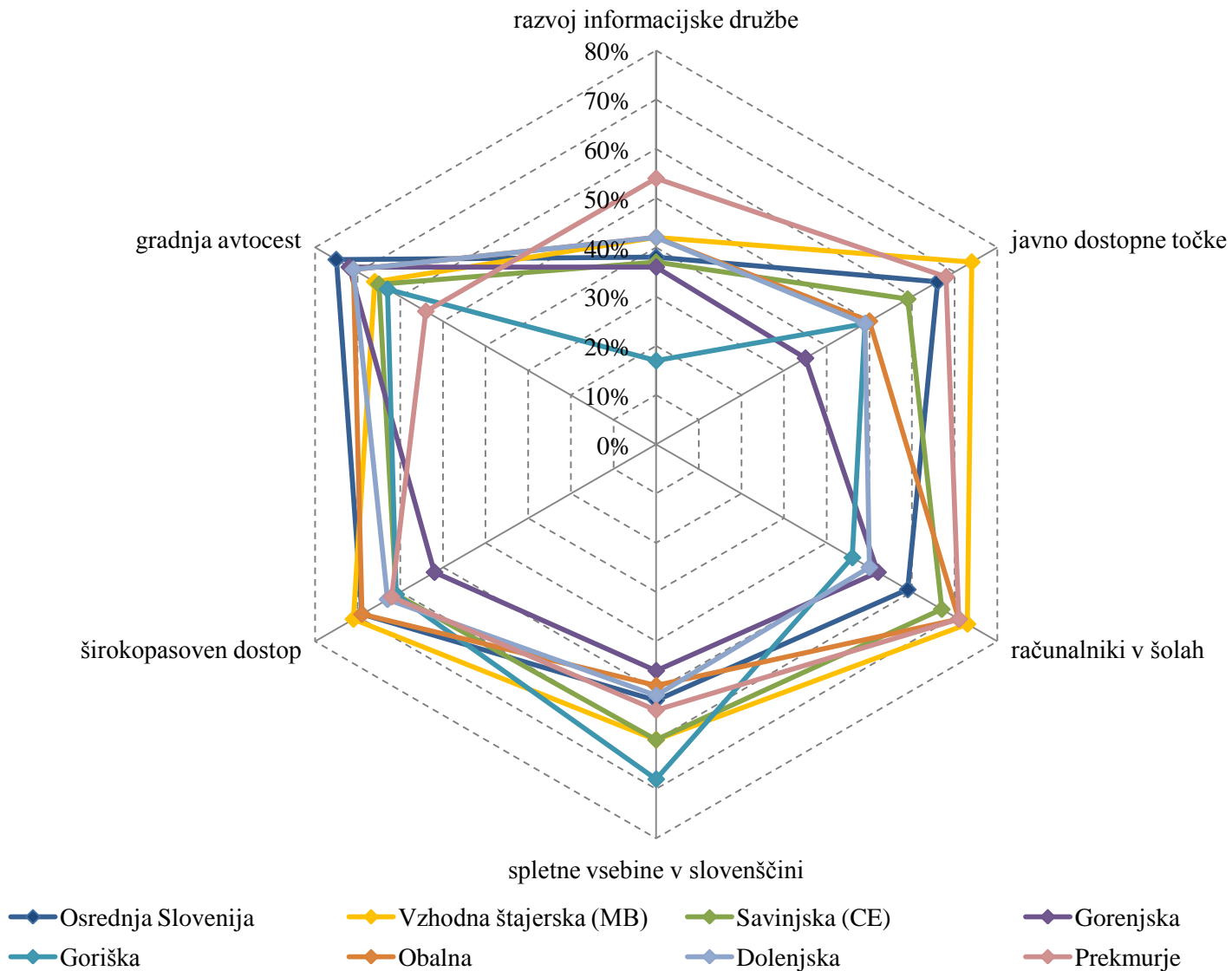
Slika 6.5: Prioritete na področju razvoja interneta ... glede na spol (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

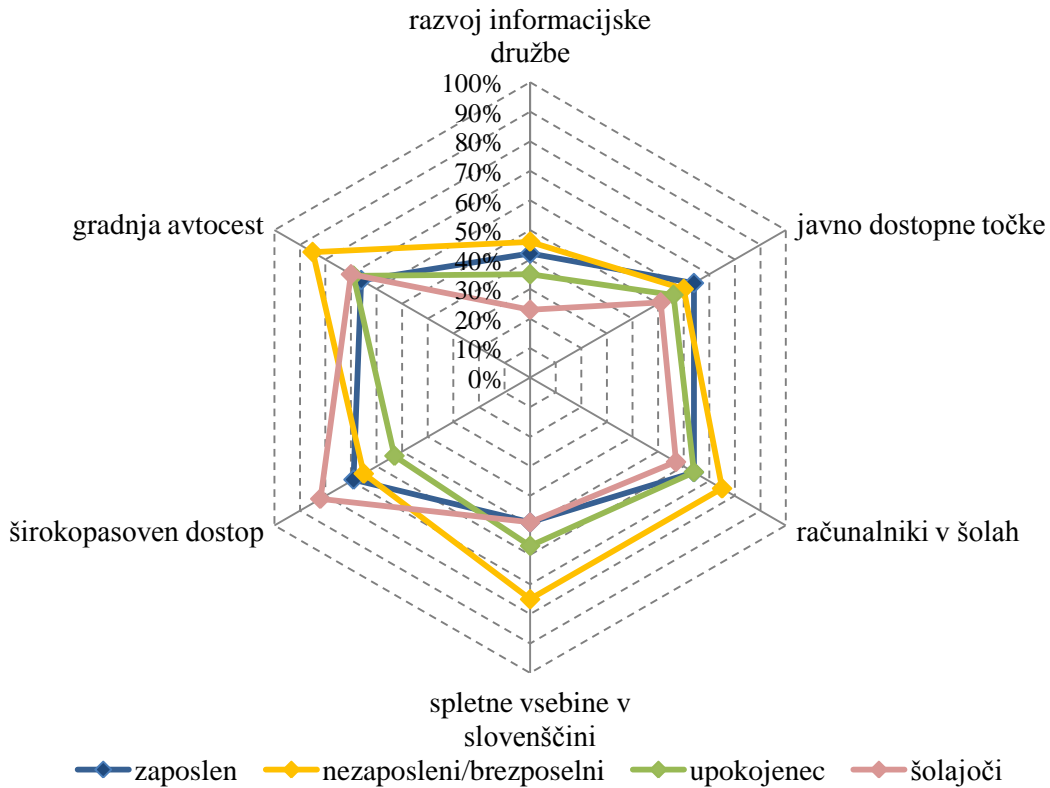
Slika 6.6: Prioritete na področju razvoja interneta ... glede na starost (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

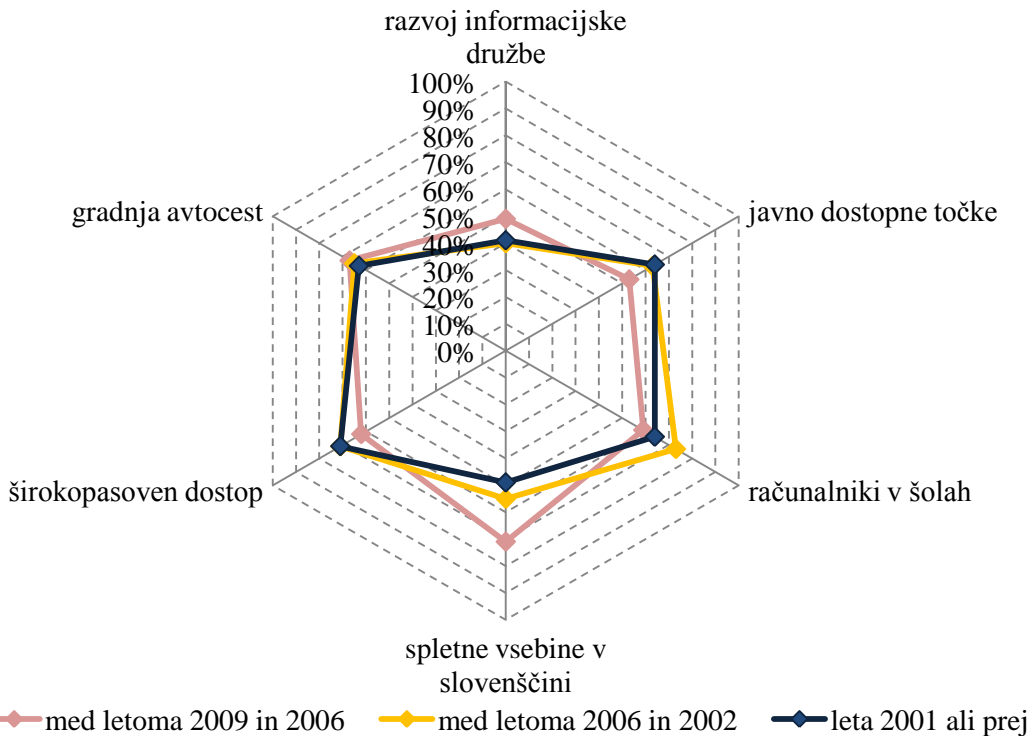
Slika 6.7: Prioritete na področju razvoja interneta ... glede na regijo (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

Slika 6.8: Prioritete na področju razvoja interneta ... glede na zaposlitveni status (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

Slika 6.9: Prioritete na področju razvoja interneta ... glede na začetek rabe interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).

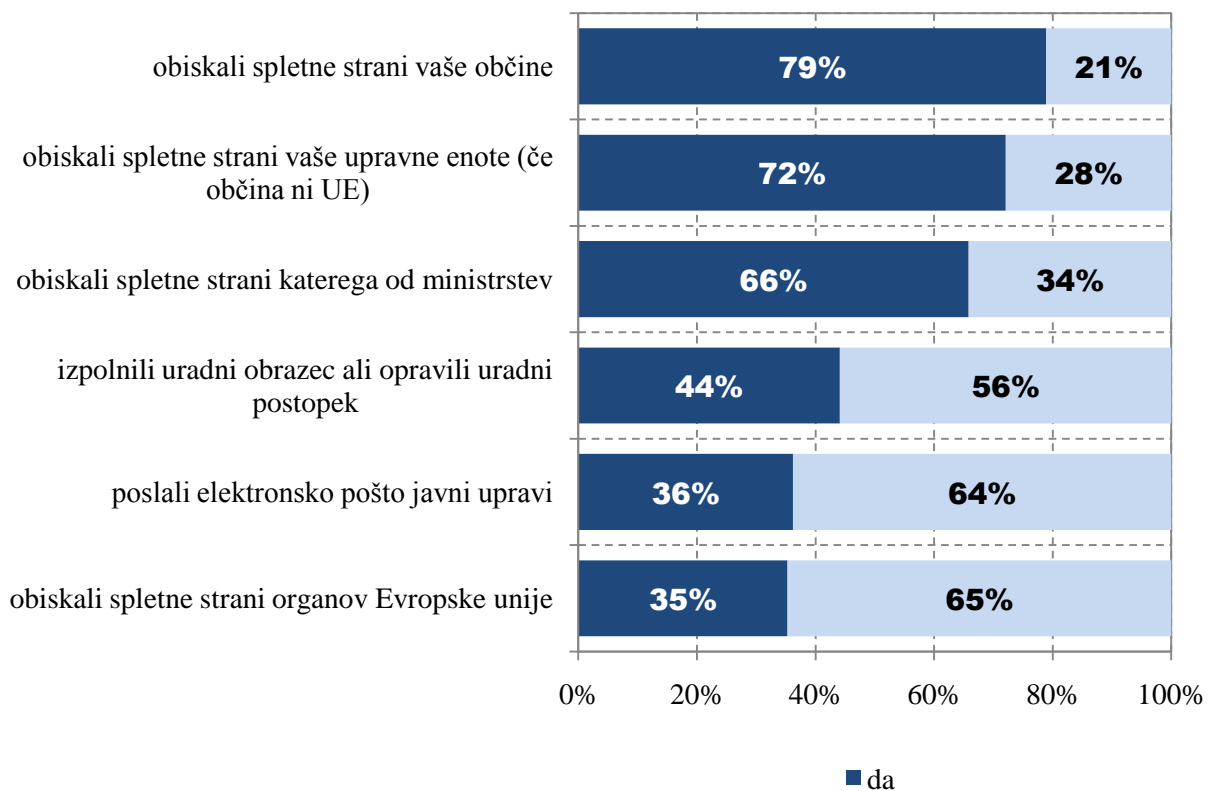

Uporabniki interneta dajejo razvoju interneta izjemno visoko prioriteto, podobno kot dokončanju gradnje avtocest (4.5 na lestvici od 1 do 5). Zagotavljanje masovnega in poceni širokopasovnega dostopa ter spodbujanje opremljanja z računalniki v šolah, se jim zdi enako prioritavno kot dokončanje gradnje avtocest. Visoko je ocenjeno tudi zagotavljanje čim večjega števila javnosti dostopnih točk dostopa do interneta in spodbujanje kreiranja vsebin v slovenskem jeziku. Višje jih vrednotijo ženske, vprašani srednjih let (36-55 let) in nezaposleni oz. brezposelni. Odgovori vprašanih se razlikujejo tudi glede na regije, iz katerih izhajajo, saj so različne regije v Sloveniji tudi različno informacijsko razvite. Tisti, ki internet uporabljajo dlje, v večji meri poudarjajo dostopnost do interneta, saj kot prioriteto višje postavljajo zagotavljanje poceni in masovnega širokopasovnega dostopa do interneta in omogočanje čim večjega števila javno dostopnih točk do interneta, podobno kot šolajoči in zaposleni.

7 SPLETNE STRANI e-UPRAVE

Anketirance, stare med 18 in 75 let, ki so v zadnjih treh mesecih uporabljali internet, smo vprašali: *Ali ste na internetu že kdaj ... obiskali spletne strani vaše občine, obiskali spletne strani vaše upravne enote (če občina ni UE), obiskali spletne strani katerega od ministrstev, obiskali spletne strani organov Evropske unije, poslali elektronsko pošto javni upravi, izpolnili uradni obrazec ali opravili uradni postopek* in jim ponudili dva možna odgovora, DA ali NE.

Slika 7.1: Ali ste na internetu že kdaj ... (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).

Slabe štiri petine (79%) vprašanih, je že obiskalo spletne strani matične občine. Slabe tri četrtine (72%) vprašanih je že obiskalo spletne strani svoje upravne enote (če občina ni UE). Dve tretjini (66%) vprašanih je že obiskalo spletne strani katerega od ministrstev. Izpolnilo uradni obrazec oz. opravilo uradni postopek je dobro dve petini vprašanih (44%). Dobra tretjina jih je že poslala elektronsko pošto javni upravi (36%) ali obiskala spletne strani organov Evropske unije (35%).

Podobno vprašanje smo zastavljali že v raziskavah RIS 2004¹³ in RIS 2006¹⁴ – v predhodnih raziskavah je bila izpuščena možnost »obiskali spletne strani vaše upravne enote (če občina ni UE)«. Pregled podatkov po letih prikazujemo v spodnji tabeli.

Tabela 7.1: Ali ste na internetu že kdaj ... (RIS 2004, n=290; RIS 2006, n=304; RIS 2009, n=365).¹⁵

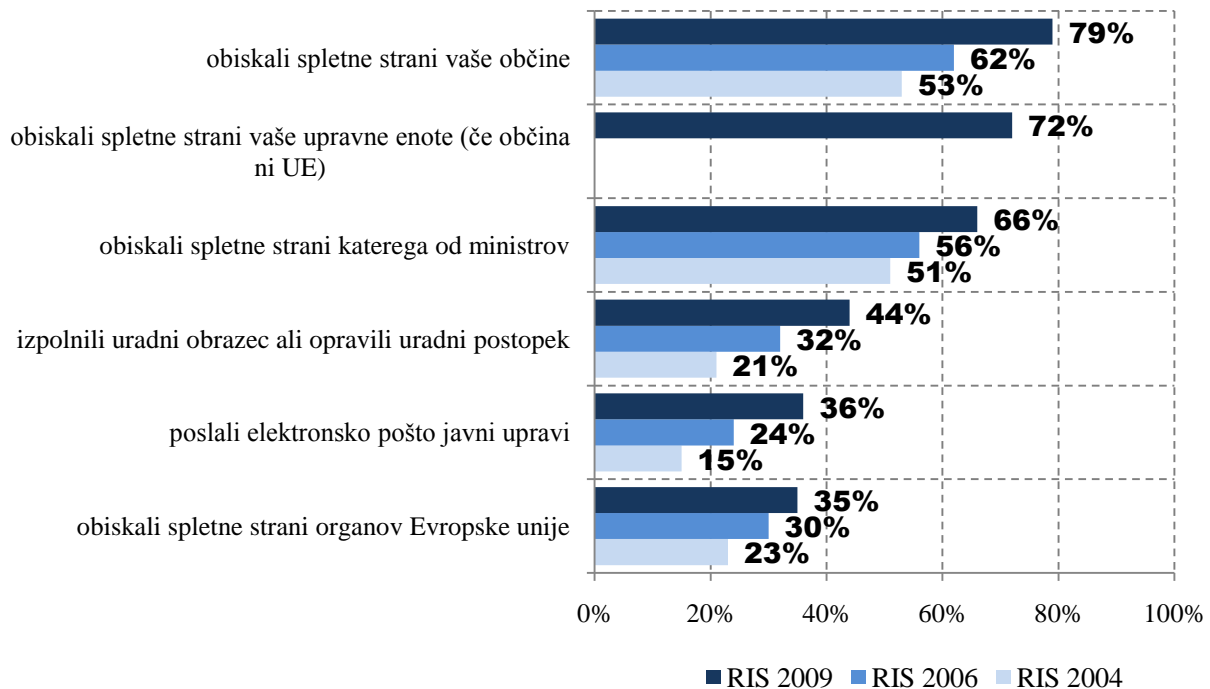
	RIS 2004		RIS 2006		RIS 2009	
	% DA	skupaj (n)	% DA	skupaj (n)	% DA	skupaj (n)
<i>obiskali spletne strani vaše občine</i>	53	290	62	302	79	365
<i>obiskali spletne strani vaše upravne enote (če občina ni UE)</i>	n.p. ¹⁶	n.p.	n.p.	n.p.	72	364
<i>obiskali spletne strani katerega od ministrov</i>	51	290	56	304	66	365
<i>obiskali spletne strani organov Evropske unije</i>	23	289	30	304	35	365
<i>poslali elektronsko pošto javni upravi</i>	15	190	24	304	36	365
<i>izpolnili uradni obrazec ali opravili uradni postopek</i>	21	289	32	302	44	365

Delež uporabnikov, ki so na internetu že kdaj obiskali spletne strani svoje občine, obiskali spletne strani svoje upravne enote (če občina ni UE), obiskali spletne strani katerega od ministrstev, obiskali spletne strani organov Evropske unije, poslali elektronsko pošto javni upravi, izpolnili uradni obrazec ali opravili uradni postopek, skozi leta narašča. Najhitreje narašča obisk spletnih strani občin. Sledi izpolnjevanje uradnih obrazcev oz. opravljanje uradnih postopkov ter pošiljanje elektronske pošte javni upravi. Le malenkost manj narašča obiskovanje spletnih strani ministrstev. Razlika med različnimi leti merjenja je najmanjša pri obiskovanju spletnih strani organov Evropske unije.

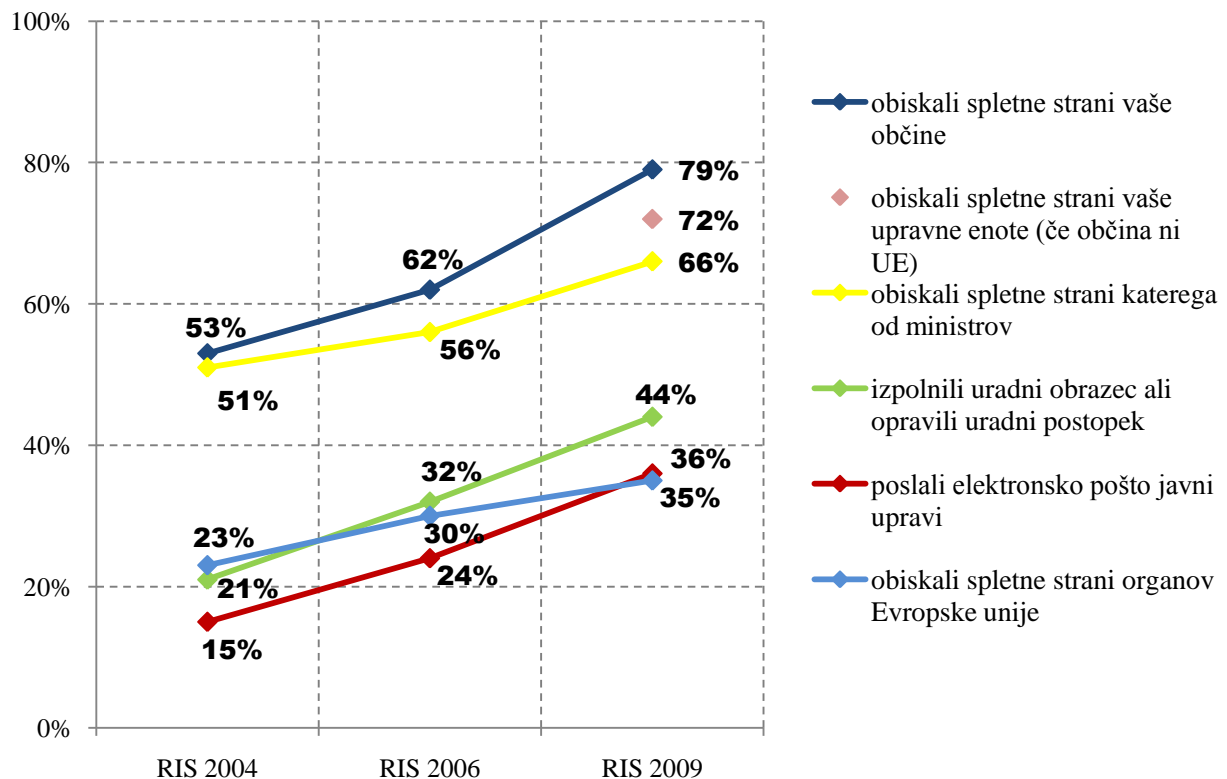
¹⁵ V raziskavi RIS 2009 smo spraševali le anketirance starejše od 18 let, zato podatki s preteklimi raziskavami RIS niso povsem primerljivi.

¹⁶ Ni podatka.

Slika 7.2: Ali ste na internetu že kdaj ... (RIS 2004, n=290; RIS 2006, n=304; RIS 2009, n=365).

Slika 7.3: Ali ste na internetu že kdaj ... naraščanje obiska (RIS 2004, n=290; RIS 2006, n=304; RIS 2009, n=365).

Z vidika razlik med spoloma lahko opazimo, da so moški bolj pogosto kot ženske že izpolnili uradni obrazec ali opravili uradni postopek na internetu. Mlajši anketiranci so pogosteje obiskali spletne strani organov Evropske unije. Starejši anketiranci manj pogosto obiskujejo spletne strani občin oz. ministrstev. Obisk spletnih strani občin je pogostejši pri vprašanih iz savinjske regije in manj pogost pri tistih iz goriške regije. Vprašani iz Osrednje Slovenije pogosteje obiskujejo spletne strani posameznih ministrstev in izpolnjujejo uradne obrazce oz. opravljajo postopke na internetu. Vprašani iz goriške regije redkeje izpolnjujejo uradne obrazce oz. opravljajo postopke na internetu.

Izrazite razlike se pokažejo pri izobrazbi, saj višje izobraženi bolj pogosto obiskujejo spletne strani ministrstev, organov Evropske unije, pošljejo elektronsko pošto javni upravi in izpolnijo obrazec ali opravijo uradni postopek na internetu. Tisti z manj kot dokončano srednjo šolo to počnejo manj pogosto. Zaposleni v večji meri obiskujejo spletne strani ministrstev in pošiljajo elektronsko pošto javni upravi. Redkeje to počno upokoenci. Šolajoči manj pogosto pošiljajo elektronsko pošto javni upravi.

Spletne strani javne uprave, pošiljanje elektronske pošte javni upravi in opravljanje storitev na internetu bolj pogosto izkoriščajo tisti, ki internet uporabljajo dnevno, najmanj pa tisti, ki internet uporabljajo tedensko (ne vsak dan). Veliko vlogo pri pogostosti obiskovanja spletnih strani javne uprave, pošiljanju elektronske pošte javni upravi in izpolnjevanju uradnih obrazcev oz. opravljanju uradnih postopkov na internetu igra tudi to, kdaj so vprašani začeli uporabljati internet. Tisti, ki so internet začeli uporabljati pred osmimi leti in več (torej v letu 2001 in prej), to počnejo pogosteje kot tisti, ki so internet začeli uporabljati v letih 2008 in 2009.

Podrobneje si razlike lahko ogledamo v naslednji tabeli, kjer je:

- A – Obiskali spletne strani vaše občine.
- B – Obiskali spletne strani vaše upravne enote (če občina ni UE).
- C – Obiskali spletne strani katerega od ministrstev.
- D – Obiskali spletne strani organov Evropske unije.
- E – Poslali elektronsko pošto javni upravi.
- F – Izpolnili uradni obrazec ali opravili uradni postopek.

Tabela 7.2: Ali ste na internetu že kdaj ... - sociodemografske značilnosti (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).¹⁷

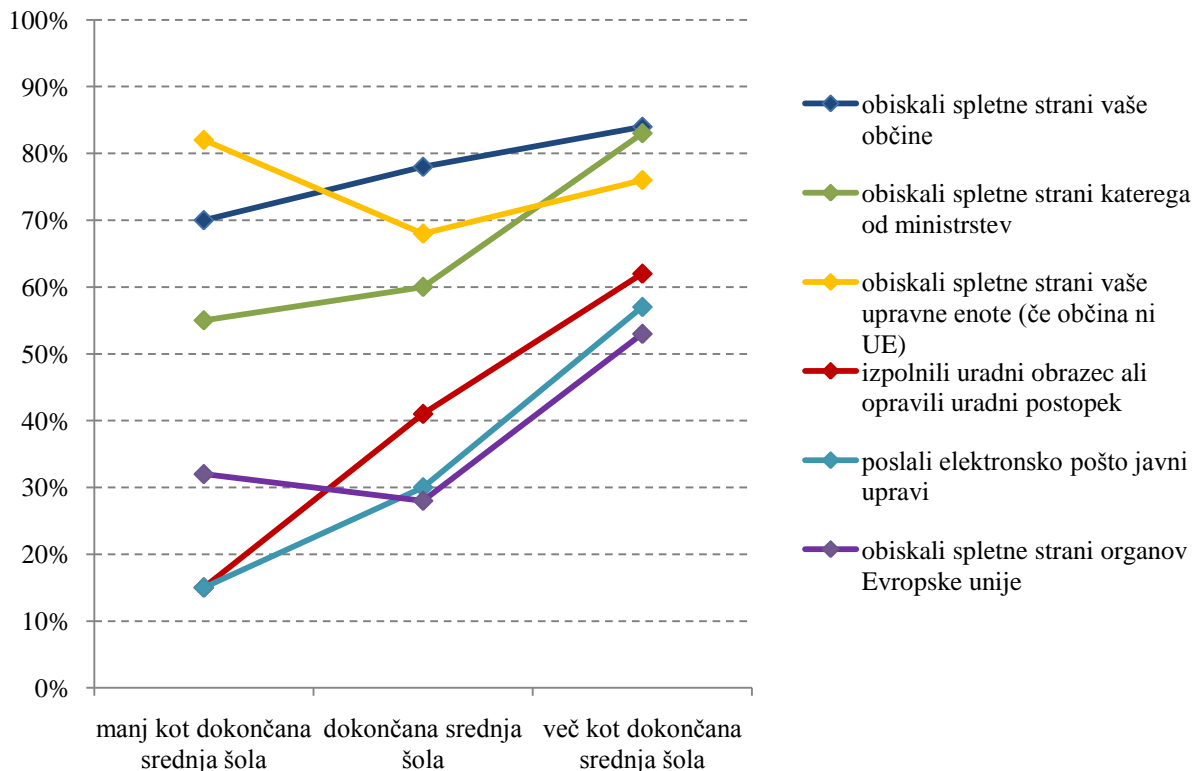
	n	A	B	C	D	E	F
		% DA					
SPOL							
<i>moški</i>	197	82	75	71	38	40	49
<i>ženske</i>	168	76	69	60	32	32	38
STAROST							
<i>18 do 35 let</i>	153	80	74	70	45	42	48
<i>od 36 do 55 let</i>	157	83	71	67	29	30	41
<i>od 56 do 75 let</i>	55	65	70	52	27	38	40
REGIJA							
<i>Osrednja Slovenija</i>	116	78	71	76	36	47	57
<i>Vzhodna štajerska (MB)</i>	76	82	72	58	33	36	37
<i>Savinjska (CE)</i>	39	97	82	59	40	36	49
<i>Gorenjska</i>	37	76	66	84	32	37	35
<i>Goriška</i>	25	48	58	40	48	20	16
<i>Obalna</i>	27	85	81	67	35	22	35
<i>Dolenjska</i>	25	72	72	62	27	32	54
<i>Prekmurje</i>	20	85	75	50	25	20	45
IZOBRAZBA							
<i>manj kot dokončana srednja šola</i>	34	70	82	55	32	15	15
<i>dokončana srednja šola</i>	229	78	68	60	28	30	41
<i>več kot dokončana srednja šola</i>	102	84	76	83	53	57	62
ZAPOSLOTVENI STATUS							
<i>zaposlen</i>	223	84	76	73	37	42	48
<i>nezaposleni/brezposelni</i>	35	69	66	54	40	42	34
<i>upokojenec</i>	54	70	69	44	24	25	31
<i>šolajoči</i>	51	74	63	67	37	20	49
POGOSTOST UPORABE INTERNETA							
<i>vsak dan ali skoraj vsak dan</i>	297	84	49	73	41	42	49
<i>vsaj enkrat na teden (vendar ne vsak dan)</i>	47	68	46	34	7	11	26
<i>vsaj enkrat na mesec (vendar ne vsak teden)</i>	14	47	29	29	0	14	21
<i>manj kot enkrat na mesec</i>	7	14	29	29	43	0	14
ZAČETEK UPORABE INTERNETA							
<i>1997 in prej</i>	57	89	80	86	61	57	63
<i>1998, 1999</i>	78	87	83	75	47	42	53
<i>2000, 2001</i>	46	80	67	65	48	63	67
<i>2002, 2003</i>	40	90	82	70	25	31	35
<i>2004, 2005</i>	47	77	71	67	17	23	35
<i>2006</i>	32	69	58	47	3	16	34
<i>2007</i>	15	57	79	53	21	14	14
<i>2008</i>	17	47	50	24	31	6	13
<i>2009</i>	12	55	33	8	0	8	0
SKUPAJ	365	79	72	66	35	36	44

¹⁷ Pri celicah, ki so obarvane, gre za statistično značilne razlike od skupne vrednosti, kar prikazujemo s pomočjo standardiziranih rezidualov, ki smo jih izračunali s kontingenčnimi tabelami v programu SPSS. Standardizirani rezidual je kvocient razlike med izmerjeno in pričakovano vrednostjo spremenljivke ter kvadratnim korenom standardnega odklona. Modre celice prikazujejo pozitivne razlike, rdeče celice pa negativne razlike. Velikost razlik poudarja izrazitost barve. Temnejša barva pomeni večje razlike in svetlejša barva manjše razlike.

Vrednost standardiziranega reziduala	+	-
0-1,0		
1,1-2,0		
2,1-3,0		
3,1-4,0 in več		

Če si razlike pri obiskovanju spletnih strani javne uprave, pošiljanju elektronske pošte javni upravi, izpolnjevanju obrazcev oz. opravljanju uradnih postopkov na internetu glede na izobrazbo pogledamo bolj podrobno, vidimo da z izobrazbo najbolj strmo narašča obiskovanje spletnih strani ministrstev, pošiljanje elektronske pošte javni upravi in pa izpolnjevanje uradnih obrazcev oz. opravljanje uradnih postopkov. Razlike glede na izobrazbo so izrazite, zato lahko rečemo, da je izobrazba značilna spremenljivka za spletne storitve e-uprave.

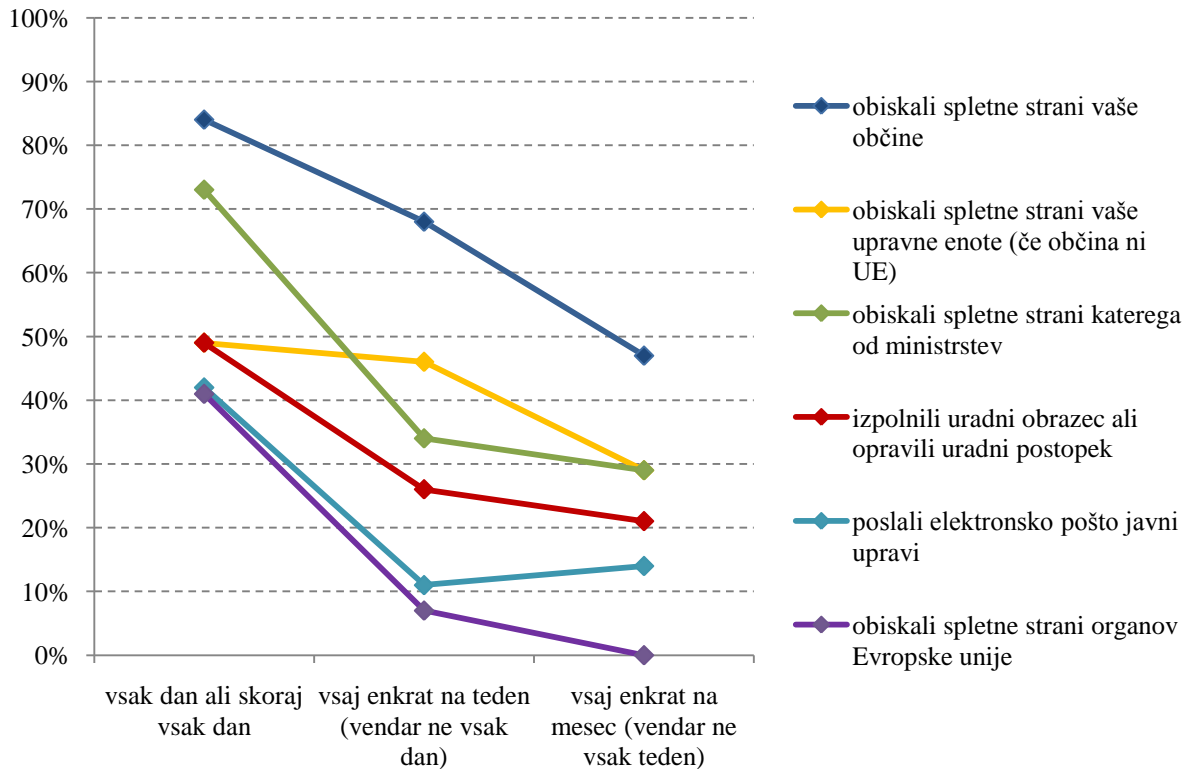
Slika 7.4: Ali ste na internetu že kdaj ... glede na izobrazbo (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).

Kot značilna spremenljivka se je pokazala tudi pogostost uporabe interneta, saj delež vprašanih, ki na internetu obiskujejo spletne strani javne uprave, pošiljajo elektronsko pošto javni upravi in izpolnjujejo obrazce oz. opravljajo uradne postopke zelo strmo narašča s pogostostjo rabe interneta oz. pada z ne-rabo interneta. Vprašani, ki internet uporabljajo dnevno, pogosteje obiskujejo spletne strani javne uprave, pošiljajo elektronsko pošto javni upravi in izpolnjujejo obrazce oz. opravljajo uradne postopke na internetu, kot tisti vprašani, ki internet uporabljajo vsaj enkrat na mesec. Uporabnike, ki internet

uporabljajo manj kot enkrat na mesec smo iz slike izločili, saj jih je zelo malo (n=7) in gre za nesprejemljivo nenatančno oceno.

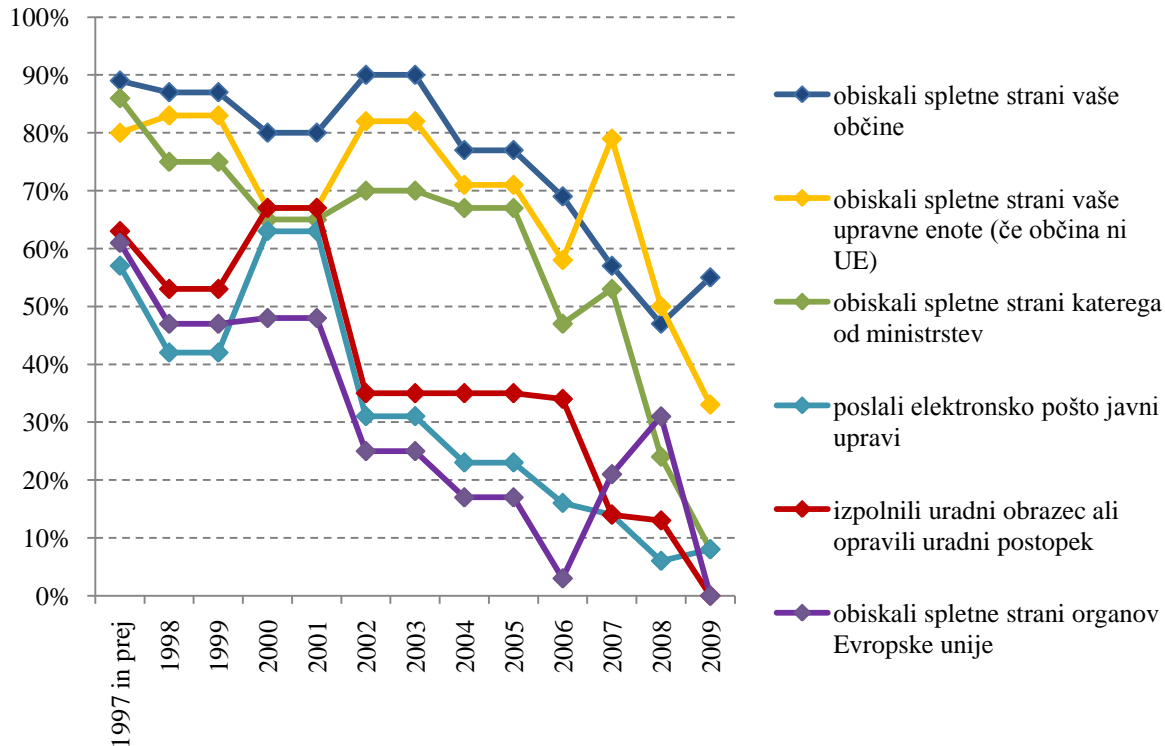
Slika 7.5: Ali ste na internetu že kdaj ... glede na pogostost uporabe interneta (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).

Bolj razgibano sliko pokaže primerjava obiskovanja spletnih strani javne uprave, pošiljanja elektronske pošte javni upravi, izpolnjevanju obrazcev oz. opravljanju uradnih postopkov na internetu glede na začetek uporabe interneta. V grobem bi lahko rekli, da vprašani, ki internet uporabljajo dlje, tudi bolj pogosto obiskujejo spletne strani javne uprave, pošiljajo elektronsko pošto javni upravi in izpolnjujejo obrazce oz. opravljajo uradne postopke na internetu, a slika pokaže več vrhov oz. padcev.

Spletne strani svoje občine najpogosteje obiskujejo vprašani, ki so internet začeli uporabljati pred šestimi ali sedmimi leti. Spletne strani matičnih upravnih enot najpogosteje obiskujejo uporabniki, ki so internet začeli uporabljati pred 10 ali 11 leti, spletne strani ministrstev vprašani, ki internet uporabljajo več kot 12 let, enako spletne strani organov Evropske unije. Elektronsko pošto javni upravi pogosteje pošiljajo vprašani, ki internet uporabljajo devet ali osem let. Enako velja za izpolnjevanje uradnih obrazcev ali opravljanje uradnih postopkov na internetu.

Slika 7.6: Ali ste na internetu že kdaj ... glede na leto začetka uporabe interneta (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).

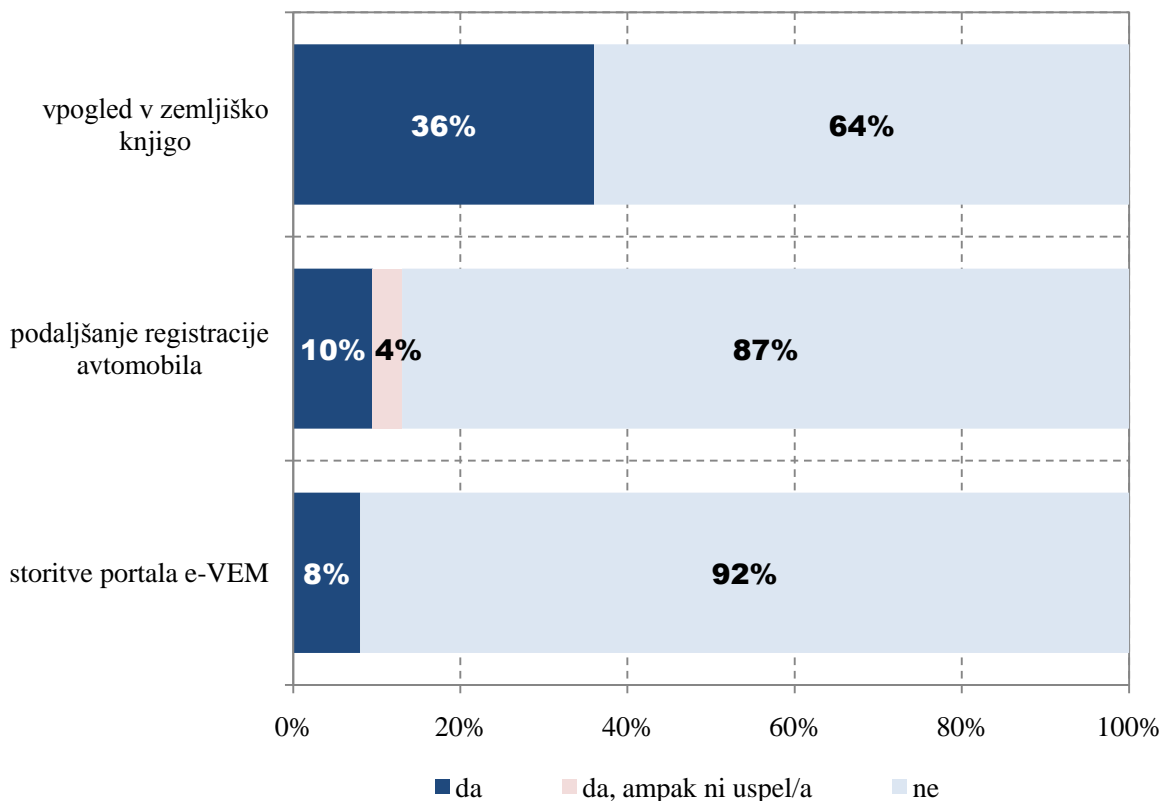

Delež uporabnikov interneta, ki obiskujejo spletne strani javne uprave (79%), pošiljajo elektronsko pošto javni upravi (36%) ali izpolnjujejo uradne obrazce oz. opravljajo uradne postopke (44%), glede na leto 2002 in 2006 strmo narašča. Dve tretjini (66%) anektiranih je že obiskalo spletne strani katerega od ministrstev. Nekaj manj, dobra tretjina (35%), jih je obiskalo spletne strani organov Evropske unije, 36% jih je že poslalo elektronsko pošto javni upravi in 44% že kdaj izpolnilo uradni obrazec ali opravilo uradni postopek na internetu. Med odločilne dejavnike, ki vplivajo na obiskovanje spletnih strani javne uprave, pošiljanje elektronske pošte javni upravi in izpolnjevanje uradnih obrazcev oz. opravljanje uradnih postopkov na internetu štejemo izobrazbo, pogostost uporabe interneta in začetek rabe interneta.

8 UPORABA STORITEV e-UPRAVE

Zanimalo nas je tudi ali so tisti vprašani, ki so internet uporabljali v zadnjih treh mesecih in so stari med 18 in 75 let, v zadnjih 12 mesecih uporabili naslednje storitve e-uprave: vpogled v zemljiško knjigo, podaljšanje registracije avtomobila in storitve portala e-VEM. Tiste, ki so na vprašanje odgovorili, da še niso uporabili podaljšanja registracije avtomobila kot e-storitev, smo dodatno vprašali ali so to že kdaj poskusili in tako dobili delež uporabnikov, ki so prek spleta že poskusili podaljšati registracijo svojega avtomobila, a jim to ni uspelo.

Slika 8.1: Ali ste v zadnjih 12 mesecih uporabili naslednje storitve e-uprave ... (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).

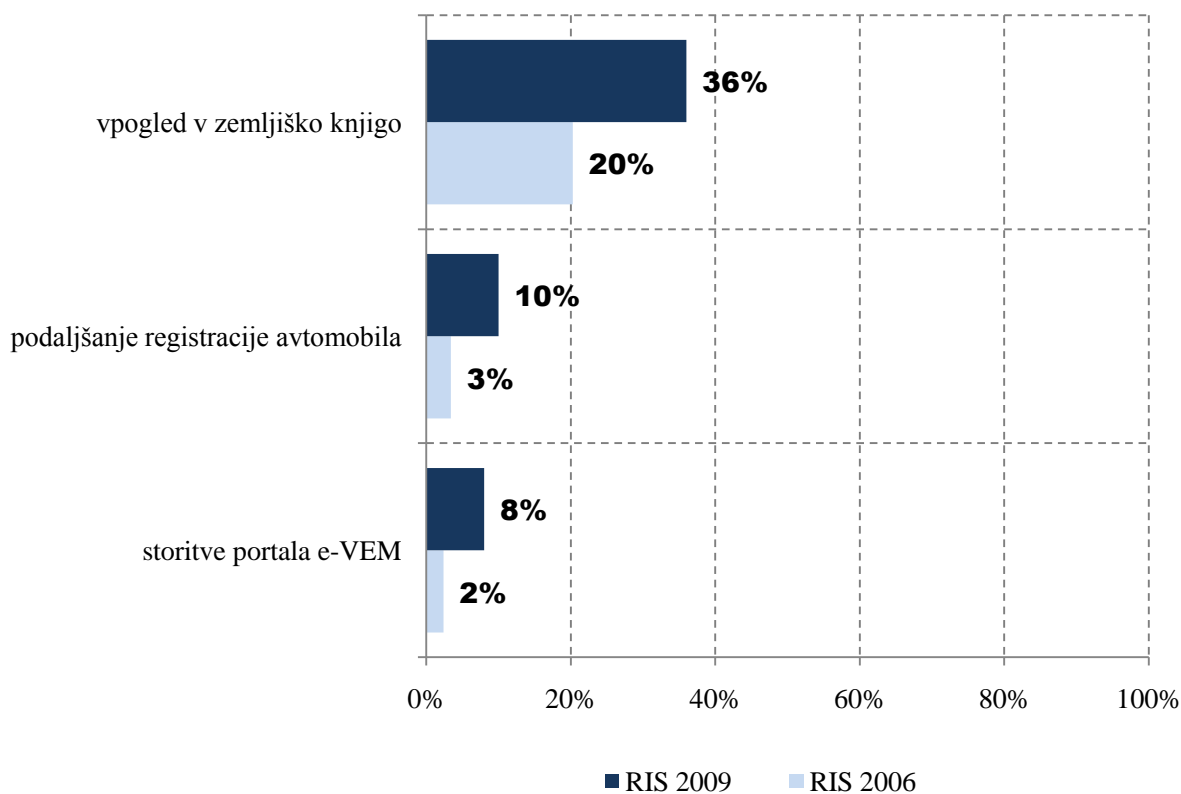
Vpogled v zemljiško knjigo v zadnjem letu navaja dobra tretjina vprašanih (36%), podaljšanje registracije avtomobila desetina (10%) in storitve portala e-VEM slaba desetina vprašanih (8%). Med tistimi, ki v zadnjem letu niso uporabili storitve podaljšanje registracije avtomobila prek spleta, je tudi 4% takšnih, ki so to že poskusili, a jim ni uspelo.

Podobno vprašanje smo zastavili že v raziskavi RIS 2006 in primerjava s podatki RIS 2009 pokaže naraščanje uporabe e-storitev javne uprave, ki je najbolj izrazito pri storitvah z nižjim deležem uporabnikov. V raziskavi RIS 2006 sta storitvi: podaljšanje registracije avtomobila in portal e-VEM v zadnjem letu, med vprašanimi imeli manj kot 4% uporabnikov. V raziskavi RIS 2009 se njuna deleža povežeta oz. približata desetini vprašanih. Delež uporabnikov vpogleda v zemljiško knjigo prek spleta, se je s petine (20,3%) dvignil na dobro tretjino uporabnikov (36%).

Tabela 8.1: Ali ste v zadnjih 12 mesecih uporabili naslednje storitve e-uprave (RIS 2006, n= 304; RIS 2009, n=365).

	RIS 2006		RIS 2009	
	% DA (n)	skupaj (n)	% DA (n)	skupaj (n)
<i>vpogled v zemljiško knjigo</i>	20% (62)	304	36% (132)	361
<i>podaljšanje registracije avtomobila</i>	3% (10)	304	10% (35)	365
<i>storitve portala e-VEM</i>	4% (7)	297	8% (27)	365

Slika 8.2: Ali ste v zadnjih 12 mesecih uporabili naslednje storitve e-uprave (RIS 2006, n= 304; RIS 2009, n=365).

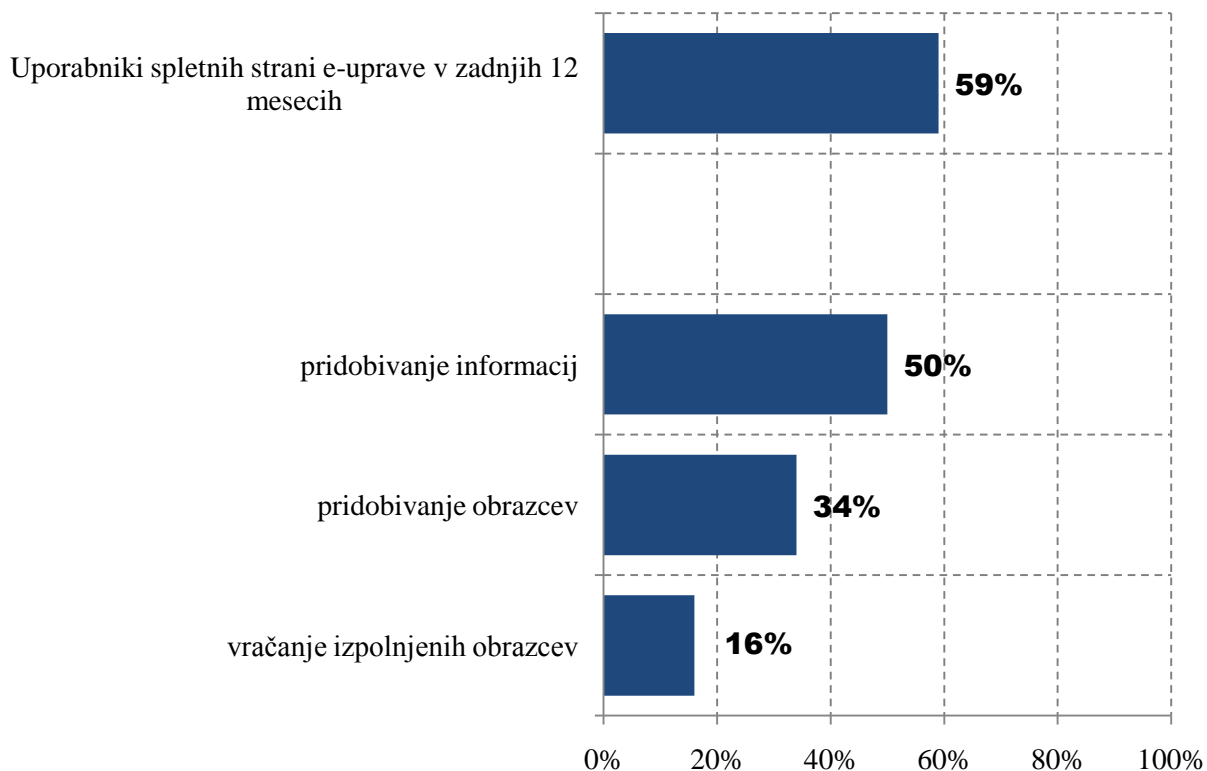

Podatke o uporabi spletnih storitev javne uprave, zbira tudi SURS. Njihovo vprašanje se je glasilo: »Ali ste v zadnjih 3 mesecih v zasebne namene uporabljali spletne strani državne uprave, to so spletne strani državnih institucij – ministrstev, upravnih enot, občin, zdravstvenih zavodov, fakultet, knjižnic, za

pridobivanje informacij?« Če je vprašani odgovoril nikalno, je dobil podvprašanje: »*Ali ste jih morda uporabljali za pridobivanje informacij v zadnjih 12 mesecih?*« Med rednimi uporabniki interneta (tisti, ki so internet uporabljali v zadnjih 3 mesecih) je po podatkih SURS-a, jih je v zadnjih treh mesecih skoraj polovica (48%) uporabljala spletne strani javne uprave.

Nadaljevali so z vprašanjem: »*Ali ste v zadnjih 3 mesecih v zasebne namene uporabljali spletne strani državne uprave za pridobivanje obrazcev, npr. podaljšanje veljavnosti prometnega dovoljenja, napovedi dohodkov iz najemnine ali bančnih obrestih?*« in če so odgovorili nikalno, so vprašanje ponovili za obdobje v zadnjih 12 mesecih. Podobno je sledilo še vprašanje za pridobivanje in vprašanje za vračanje obrazcev (npr. podaljšanje veljavnosti prometnega dovoljenja, napovedi dohodkov iz najemnine ali bančnih obrestih?) v zadnjih 3 mesecih oz. v 12 mesecih.

Slika 8.3: Uporabniki spletnih strani e-uprave v zadnjih 3 mesecih – SURS 2009 (n= 1093584, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet).

Podatke na Sliki 8.3 smo dobili tako, da smo rednim uporabnikom interneta, ki so storitve javne uprave uporabljali v zadnjih treh mesecih, prišteli še redne uporabnike interneta, ki so te storitve uporabljali v zadnjih 12 mesecih. Podatki SURS-a kažejo, da je 59 % rednih uporabnikov interneta, v zadnjih 12

mesecih uporabljalo storitve e-uprave. Polovica (50 %) rednih uporabnikov interneta je na spletnih straneh e-uprave pridobivala informacije, dobra tretjina (34 %) jih pridobivala obrazce in manj kot petina (16 %) pa jih je vračalo izpolnjene obrazce.

Ministrstvo za javno upravo smo zaprosili tudi za uradne podatke evidence oddanih vlog za podaljšanje registracije avtomobila (oz. prometnega dovoljenja) prek portala e-uprava. Uradni podatki kažejo, da je vlogo za spletno podaljšanje veljavnosti prometnega dovoljenja v letu 2009, prek portala e-uprava oddalo 4.010 uporabnikov, kar je tretjina (33.3%) vseh vlog v letu 2009 (11.879).

Vrhovno sodišče RS pa smo zaprosili za uradno statistiko uporabe sistema Zemljiške knjige, ki je pokazala, da je v letu 2009, 13.224 fizičnih oseb opravilo vpogled ali izpis zemljiškoknjžnega izpiska prek spleta.

Tabela 8.2: Pregled zbranih podatkov o uporabi e-uprave.

	RIS	SURS	podatki e-uprave
Uporabniki spletnih strani e-uprave v zadnjih 12 mesecih	44% ¹⁸	59%	
..uporabniki spletnih strani e-uprave v zadnjih 12 mesecih - pridobivanje informacij		50%	
..uporabniki spletnih strani e-uprave v zadnjih 12 mesecih - vračanje izpolnjenih obrazcev		16%	število oddanih vlog v letu 2009 11.879 ¹⁹
...uporabniki spletnih strani e-uprave v zadnjih 12 mesecih - pridobivanje obrazcev		34%	
podaljševanje registracije avtomobila prek spleta v zadnjih 12 mesecih	10%	×	4.010 ²⁰ oddanih vlog za podaljšanje veljavnosti prometnega dovoljenja v letu 2009.
elektronski dostop do zemljiške knjige	36%	×	13.224 ²¹ fizičnih uporabnikov elektronskega vpogleda v zemljiško knjigo v letu 2009 (brez notarjev, pravnih oseb in državnih organov).

Podatke RIS in SURS težko primerjamo, četudi sta obe anketi opravljeni terensko oziroma telefonsko, sta obe raziskavi spraševali različno. Vprašanja v raziskavi RIS 2009 so bila bolj konkretno zastavljena in so zato zajela manjši delež vprašanih, kot raziskava SURS-a, kjer so bila vprašanja postavljena bolj splošno, zato so na primer znotraj kategorije vračanja izpolnjenih obrazcev prek spleta, poleg tistih, ki so

¹⁸ Izpolnili uradni obrazec ali opravili uradni postopek.

¹⁹ Statistika oddanih e-vlog prek portala e-uprava. Ministrstvo za javno upravo.

²⁰ Statistika oddanih e-vlog prek portala e-uprava. Ministrstvo za javno upravo.

²¹ Statistika uporabe sistema Zemljiške knjige. Vrhovno sodišče RS.

podaljševali prometno dovoljenje tudi tisti, ki so oddajali druge obrazce (davčne napovedi, zavod za zaposlovanje, COBISS, e-redovalnice, ARSO). Zato so anketni podatki le delno primerljivi z uradnimi. Če npr. odstotka oseb, ki navajajo, da so podaljšale registracijo avtomobila prek spleta oziroma oseb, ki so elektronsko dostopale do zemljiške knjige pretvorimo v abosolutno število (za okrog 900,000 mesečnih uporabnikov interneta, starih od 18 do 75 let) dobimo precej višjo številko kot kažejo uradni podatki. Videti je kot da anketa RIS precenjuje delež uporabnikov e-uprave. Pri tem gre delno za pričakovane metodološke razlike: respondenti so vprašanje lahko razumeli v širšem smislu, tako časovno (npr. zajeli smo tudi tiste, ki so to opravili pred več kot 12 meseci), kot vsebinsko (npr. sodelovali so zgolj kot družinski opazovalci v tem procesu). Delno pa razlika izhaja tudi iz nepokritja (fiksni telefon v javnem imeniku ima okoli 60% gospodinjcev) in neodgovorov (stopnja odgovorov telefonskih anketah je okoli 20%).

Sociodemografske razlike pri uporabi storitev e-uprave so manj izrazite, kot pri obiskovanju spletnih strani javne uprave, pošiljanju elektronske pošte javni upravi, izpolnjevanju obrazcev oz. opravljanju uradnih postopkov na internetu, saj je storitve e-uprave uporablja manjši delež vprašanih. Razlike se najlepše kažejo pri vpogledu v zemljiško knjigo, saj je to tudi storitev z največjim deležem uporabnikov med vprašanimi.

Moški so v zadnjem letu pogosteje kot ženske uporabili storitev vpogleda v zemljiško knjigo. Prav tako so v zadnjem letu Prebivalci obalne in dolenske regije so v zadnjem letu pogosteje uporabili vpogled v zemljiško knjigo, Prekmurci manj pogosto. Med vprašanimi, ki so v zadnjih 12 mesecih uporabili vpogled v zemljiško knjigo je prav tako več višje izobraženih (z več kot dokončano srednjo šolo), zaposlenih in tistih vprašanih, ki internet uporabljajo vsak dan ali skoraj vsak dan. Manj pa je tistih z manj kot dokončano srednjo šolo, še šolajočih se in tedenskih uporabnikov interneta ter tistih, ki internet uporabljajo manj kot enkrat na mesec.

Prebivalci savinjske regije so v zadnjih 12 mesecih pogosteje podaljševali registracijo avtomobila prek spleta, prebivalci goriške regije manj pogosto. Podaljšati registracijo avtomobila prek spleta, so v zadnjem letu pogosteje poskusili mlajši vprašani. Zanimivo je, da so starejši anketiranci (56-75 let) pogosteje podaljševali registracijo avtomobila prek spleta v zadnjem letu.

Tabela 8.3: Ali ste v zadnjih 12 mesecih uporabili naslednje storitve e-uprave ... - sociodemografske značilnosti (RIS 2009, n=365).²²

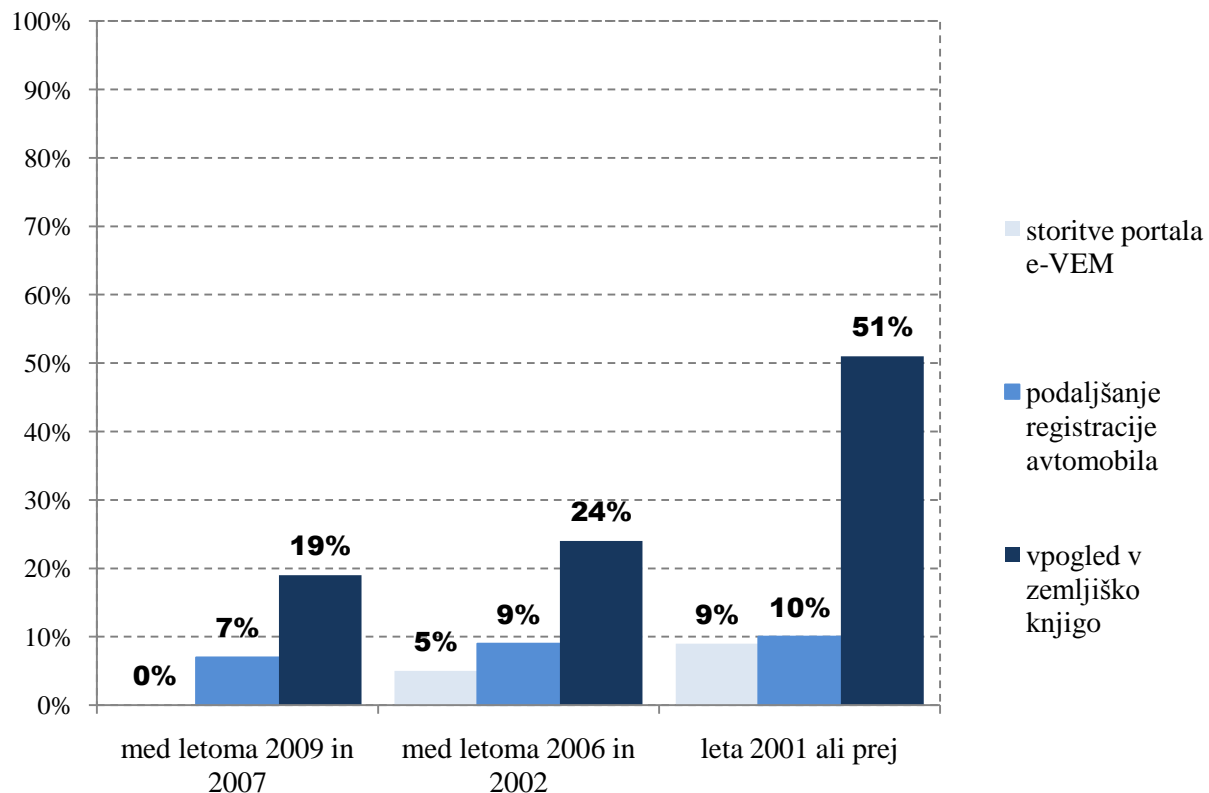
	n	v pogled v	podaljšanje registracije		storitve portala
		zemljiško knjigo	% DA	% DA	% poskusil, a ni uspel
		% DA	% DA	% poskusil, a ni uspel	% DA
SPOL					
moški	197	44%	12%	4%	7%
ženske	168	27%	7%	3%	8%
STAROST					
18 do 35 let	152	33%	11%	7%	9%
od 36 do 55 let	158	37%	7%	1%	6%
od 56 do 75 let	55	44%	14%	2%	6%
REGIJA					
Osrednja Slovenija	116	31%	10%	4%	11%
Vzhodna štajerska (MB)	76	33%	11%	4%	9%
Savinjska (CE)	39	33%	15%	0%	5%
Gorenjska	38	45%	8%	0%	0%
Goriška	25	48%	0%	0%	8%
Obalna	26	50%	4%	0%	4%
Dolenjska	26	54%	8%	19%	8%
Prekmurje	20	15%	5%	0%	5%
IZOBRAZBA					
manj kot dokončana srednja šola	34	38%	0%	0%	9%
dokončana srednja šola	229	32%	10%	3%	7%
več kot dokončana srednja šola	102	45%	12%	5%	10%
ZAPOSLOTVENI STATUS					
zaposlen	223	40%	10%	4%	9%
nezaposleni/brezposelni	36	39%	0%	3%	6%
upokojenec	54	35%	13%	0%	2%
šolajoči	50	14%	8%	2%	8%
POGOSTOST UPORABE INTERNETA					
vsak dan ali skoraj vsak dan	297	40%	10%	3%	9%
vsaj enkrat na teden	47	21%	6%	6%	0%
vsaj enkrat na mesec	14	21%	7%	0%	0%
manj kot enkrat na mesec	7	0%	0%	0%	0%
ZAČETEK UPORABE INTERNETA					
1997 in prej	56	50%	7%	4%	9%
1998, 1999	79	52%	10%	6%	9%
2000, 2001	47	48%	17%	6%	9%
2002, 2003	39	21%	13%	0%	10%
2004, 2005	48	38%	11%	0%	2%
2006	33	12%	3%	0%	6%
2007	15	40%	0%	0%	0%
2008	16	6%	18%	0%	0%
2009	12	8%	0%	25%	0%
SKUPAJ	365	36%	10%	4%	8%

²² Pri celicah, ki so obarvane, gre za statistično značilne razlike od skupne vrednosti, kar prikazujemo s pomočjo standardiziranih rezidualov, ki smo jih izračunali s kontingenčnimi tabelami v programu SPSS. Standardizirani rezidual je kvocient razlike med izmerjeno in pričakovano vrednostjo spremenljivke ter kvadratnim korenom standardnega odklona. Modre celice prikazujejo pozitivne razlike, rdeče celice pa negativne razlike. Velikost razlik poudarja izrazitost barve. Temnejša barva pomeni večje razlike in svetlejša barva manjše razlike.

Vrednost standardiziranega reziduala	+	-
0-1.0		
1.1-2.0		
2.1-3.0		
3.1-4.0 in več		

Kot značilna spremenljivka se znova pokaže začetek uporabe interneta. Vprašani, ki internet uporabljajo dlje, so v zadnjem letu pogosteje uporabljali tudi storitve e-uprave. Storitve vpogleda v zemljiško knjigo, so v zadnjih 12 mesecih najpogosteje uporabljali vprašani, ki so internet začeli uporabljati pred približno desetimi leti. Podobno velja za storitve postala e-VEM, kjer lahko opazimo, da med tistimi, ki so internet začeli uporabljati v zadnjih dveh letih, za to storitev v zadnjem letu praktično ni zanimanja.

Slika 8.4: Ali ste v zadnjih 12 mesecih uporabili naslednje storitve e-uprave ... glede na začetek uporabe interneta (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).

Delež uporabnikov storitev e-uprave hitro narašča. V zadnjih 12 mesecih respondenti navajajo, da so uporabili vpogled v e-zemljiško knjigo (36%), podaljšali registracijo avtomobila (10%) in uporabili storitve e-VEM (8%). V raziskavi 2006 so bile navedbe bistveno nižje. Spremenljivka, ki vpliva na uporabo storitev e-uprave je predvsem začetek uporabe interneta: anketiranci, ki internet uporabljajo dlje, v večji meri uporabljajo tudi storitve e-uprave. Primerjava z uradnimi podatki pa razkrije, da so anketne ocene previsoke. Za to sta dva tehtna razloga: kot prvo gre seveda za različne metodologije. Kot drugo pa to ilustrira, da je telefonsko anektiranje za določene spremenljivke vse bolj problematično (neodgovori, nepokritje). Zanimivo pa je, da pri ostalih spremenljivkah (npr. spletna obiskanost, socialna omrežja) v tej raziskavi ni bilo težav.

9 KAZALO TABEL

Tabela 1: Uporabniki interneta – primerjava podatkov RIS 2009 in SURS 2007 (anketiranci stari med 10 in 75 let).	10
Tabela 3.1 Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=506).....	13
Tabela 3.2 Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« - sociodemografske značilnosti(RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let).....	15
Tabela 4.1 Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).	24
Tabela 4.2 Kumulativni deleži seznanjenosti z Direktoratom za informacijsko družbo (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).	24
Tabela 4.3 Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo – sociodemografske značilnosti (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	26
Tabela 5.1 Vloga institucij pri razvoju interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).	29
Tabela 5.2 Vloga institucij pri razvoju interneta .povprečja (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).	29
Tabela 5.3 Vloga institucij pri razvoju interneta – sociodemografske značilnosti (RIS 2009, n=524; stari med 18 in 75 let).....	31
Tabela 6.1 Prioritete na področju razvoja interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	38
Tabela 6.2 Prioritete na področju razvoja interneta – povprečja (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).	40
Tabela 6.3 Prioritete na področju razvoja interneta – sociodemografske značilnosti (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).	41
Tabela 7.1: Ali ste na internetu že kdaj ... (RIS 2004, n=290; RIS 2006, n=304; RIS 2009, n=365).	47
Tabela 7.2: Ali ste na internetu že kdaj ... - sociodemografske značilnosti (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).....	50
Tabela 8.1: Ali ste v zadnjih 12 mesecih uporabili naslednje storitve e-uprave (RIS 2006, n= 304; RIS 2009, n=365).	55
Tabela 8.2: Pregled zbranih podatkov o uporabi e-uprave.....	57
Tabela 8.3: Ali ste v zadnjih 12 mesecih uporabili naslednje storitve e-uprave ... - sociodemografske značilnosti (RIS 2009, n=365).....	59

10 KAZALO SLIK

Slika 2.1: Uporaba interneta (RIS 2009; n=607, vsi anketiranci)	8
Slika 2.2: Uporaba interneta – primerjava SURS in RIS (SURS 2009, n= 1695752; RIS 2009 , n=607). ...	9
Slika 2.3: Mesečni uporabniki interneta, populacija med 10 in 75 let – primerjava SURS 2009 in RIS 2009.....	10
Slika 3.1: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).....	11
Slika 3.2: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« - povprečja.....	12
Slika 3.3: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« - povprečja.....	13
Slika 3.4: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na spol (RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let).....	16
Slika 3.5: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na starost (RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let).....	16
Slika 3.6: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na regijo (RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let).....	17
Slika 3.7: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na izobrazbo (RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let).	20
Slika 3.8: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na zaposlitveni status(RIS 2009, n=506, stari med 18 in 75 let).....	20
Slika 3.9: Strinjanje s trditvijo: »Slovenska država je dobro poskrbela za optimalni razvoj interneta v Sloveniji.« ... glede na začetek rabe interneta (RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=506). ...	21
Slika 4.1: Shema strukture Direktorata za informacijsko družbo skozi obdobje zadnjih 10 let.....	22
Slika 4.2: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo. (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).....	23
Slika 4.3: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo - povprečja (RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).	25
Slika 4.4: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo - povprečja (RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).	25
Slika 4.5: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo ...glede na spol (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	27

Slika 4.6: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo ...glede na starost (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	27
Slika 4.7: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo ...glede na izobrazbo (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	28
Slika 4.8: Seznanjenost z Direktoratom za informacijsko družbo ...glede na izobrazbo (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	28
Slika 5.1: Vloga institucij pri razvoju interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	27
Slika 5.2: Vloga institucij pri razvoju interneta – povprečja (RIS 1998, n=300; RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).	28
Slika 5.3: Vloga institucij pri razvoju interneta – povprečja (RIS 2001, n=391; RIS 2002/I, n= 234; RIS 2002/II, n= 180; RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).	30
Slika 5.4: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na spol (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).	32
Slika 5.5: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na starost (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	32
Slika 5.6: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na regijo (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	33
Slika 5.7: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na izobrazbo (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	34
Slika 5.8: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na zaposlitveni status (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	34
Slika 5.9: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na pogostost rabe interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	35
Slika 5.10: Vloga institucij pri razvoju interneta ... glede na začetek rabe interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	35
Slika 6.1: Prioritete na področju razvoja interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).	37
Slika 6.2: Prioritete na področju razvoja interneta - povprečja (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).	38
Slika 6.3: Prioritete na področju razvoja interneta - povprečja (RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).	39
Slika 6.4: Prioritete na področju razvoja interneta - stabilnost povprečij (RIS 2004, n= 284; RIS 2006, n= 300; RIS 2009, n=524).	39
Slika 6.5: Prioritete na področju razvoja interneta ... glede na spol (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	42

Slika 6.6: Prioritete na področju razvoja interneta ... glede na starost (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	42
Slika 6.7: Prioritete na področju razvoja interneta ... glede na regijo (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	43
Slika 6.8: Prioritete na področju razvoja interneta ... glede na zaposlitveni status (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	44
Slika 6.9: Prioritete na področju razvoja interneta ... glede na začetek rabe interneta (RIS 2009, n=524, stari med 18 in 75 let).....	44
Slika 7.1: Ali ste na internetu že kdaj ... (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).....	46
Slika 7.2: Ali ste na internetu že kdaj ... (RIS 2004, n=290; RIS 2006, n=304; RIS 2009, n=365).....	48
Slika 7.3: Ali ste na internetu že kdaj ... naraščanje obiska (RIS 2004, n=290; RIS 2006, n=304; RIS 2009, n=365).	48
Slika 7.4: Ali ste na internetu že kdaj ... glede na izobrazbo (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).....	51
Slika 7.5: Ali ste na internetu že kdaj ... glede na pogostost uporabe interneta (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).	52
Slika 7.6: Ali ste na internetu že kdaj ... glede na leto začetka uporabe interneta (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).	53
Slika 8.1: Ali ste v zadnjih 12 mesecih uporabili naslednje storitve e-uprave ... (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).	54
Slika 8.2: Ali ste v zadnjih 12 mesecih uporabili naslednje storitve e-uprave (RIS 2006, n= 304; RIS 2009, n=365).	55
Slika 8.3: Uporabniki spletnih strani e-uprave v zadnjih 3 mesecih – SURS 2009 (n= 1093584, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet).	56
Slika 8.4: Ali ste v zadnjih 12 mesecih uporabili naslednje storitve e-uprave ... glede na začetek uporabe interneta (RIS 2009, n=365, tisti, ki so v zadnjih 3 mesecih uporabljali internet in so stari med 18 in 75 let).....	60